

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň
z nemovitých věcí**

Kateřina Lehká

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kateřina Lehká

Podnikání a administrativa

Název práce

Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň z nemovitých věcí

Název anglicky

Economic analysis of selected municipality with a focus on property tax

Cíle práce

Hlavní cíl diplomové práce spočívá v rozboru hospodaření obce Všenory v letech 2006-2017. Dílčími cíli práce jsou v rámci zvoleného tématu: 1) provést komparaci hospodaření obce Všenory s vybranými obcemi podobné

velikosti z okresu Praha-západ, 2) analýza využívání koeficientů, stanovených na základě § 6 a § 11 a místních koeficientů dle § 12 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve vybraných obcích, 3) případné návrhy změny koeficientů dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, pro vybranou obec.

Metodika

Diplomová práce bude obsahovat tři hlavní části. První z nich, teoretická část, bude založena na analýze dokumentů, s jejichž pomocí se studentka seznámí se stavem a pojmy řešené problematiky. Základním pramenem informací bude odborná literatura, případně odborné časopisy a periodika. Ve druhé části (analytické) bude, za pomoci analýzy dat, zpracován rozbor hospodaření obce Všenory v letech 2006-2017, který bude následně komparován s obcemi podobné velikosti v okrese Praha-západ. Dále bude zkoumána možnost změny využití koeficientů u daně z nemovitých věcí. Výchozí data pro tuto část práce budou získána studiem primárních a sekundárních zdrojů. Třetí část práce budou tvořit závěry a výsledky studie ve vybrané obci, jejichž součástí budou případná doporučení v oblasti hospodaření obce, se zaměřením na využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí, kde bude využita metoda dedukce.

Doporučený rozsah práce

60 – 90 stran

Klíčová slova

Všenory, veřejná správa, fiskální federalismus, rozpočtové určení daní, daně svěřené a sdílené, daň z nemovitých věcí, koeficient, rozpočet obce.

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- HORIZINKOVÁ, E. – NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. – PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- OCHRANA, F. – MAAYTOVÁ, A. – PAVEL, J. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8.
- PEKOVÁ, J. *Veřejné finance : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.
- PETEROVÁ, H. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu. Praha, 2012. ISBN 978-80-86976-24-2.
- PROVAZNIKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- RADVAN, M. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-932-6.
- SEDMIHRADSKÁ, L. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 02. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň z nemovitých věcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. března 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jiřímu Čermákovi, Ph.D., vedoucímu diplomové práce, za cenné rady, připomínky a pomoc v průběhu psaní diplomové práce. Dále také děkuji účetní z obce Všenory, která mi poskytla pomoc a zodpověděla dotazy při vyhledávání informací z poskytnutých podkladů.

Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň z nemovitých věcí

Abstrakt

Diplomová práce „Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň z nemovitých věcí“ se zabývá rozbohem hospodaření obce Všenory, se zaměřením na problematiku rozsahu úpravy daně z nemovitých věcí v této obci. V teoretické části jsou zpracována vybraná témata, ohledně veřejné správy a veřejných rozpočtů, jako například rozpočet obce a jeho skladba, rozpočtové určení daní apod., potřebná ke zpracování této práce, která vycházejí z odborné literatury, zákonů, vyhlášek či odborných článků. Praktickou část práce lze rozdělit na dvě oblasti. V první z nich jsou porovnány rozpočty vybraných obcí z okresu Praha-západ s obcí Všenory, a to i pomocí vybraných ukazatelů Ministerstva Financí tzv. SIMU. Na základě nichž se potvrdilo, že všechny vybrané obce jsou po finanční stránce „zdravé“. Dále se tato část práce zabývá analýzou příjmů a výdajů obce Všenory, v letech 2006 až 2017, se zaměřením na výrazné meziroční rozdíly jednotlivých položek rozpočtu, a to jak příjmových, tak i výdajových. Druhá část práce se soustřeďuje na problematiku daně z nemovitých věcí, kde jsou zkoumána nastavení jednotlivých koeficientů této daně u vybraných obcí a následně jsou porovnány příjmy z daně z nemovitých věcí, které dokazují, jak jsou koeficienty pro výši příjmů z této daně důležité. Práce dále obsahuje několik ilustrativních výpočtů daně z nemovitých věcí pro vybrané druhy pozemků a staveb. V neposlední řadě jsou vypočteny příjmy obce při změně nastavení koeficientů daně z nemovitých věcí v obci Všenory a dopad na její rozpočet, na čemž je založeno doporučení na změnu nastavení výše jednotlivých koeficientů.

Klíčová slova: Všenory, veřejná správa, fiskální federalismus, rozpočtové určení daní, daně svěřené a sdílené, daň z nemovitých věcí, koeficient, rozpočet obce

Economic analysis of selected municipality with a focus on property tax

Abstract

The thesis “Economic analysis of selected municipality with a focus on property tax” deals with analysis of the management of the municipality Všenory with focus on the issue of modification immovable property tax in this municipality. In the theoretical part are described the selected topics of public administration and public budgets, for example the budget of the municipality and its composition, budgetary allocation of taxes and so on, which are necessary for the elaboration of this thesis, based on literature, laws, decrees or articles. The practical part of the thesis can be separated into two parts. In the first part are compared the budgets of selected municipalities from the Prague-West district with the municipality Všenory and using for compared the selected indicators of the Ministry of Finance called „SIMU”. On the basis of which it was confirmed that all selected municipalities are financially sound. Furthermore, this part of the thesis deals with the analysis of revenues and expenditures of the municipality Všenory between 2006 and 2017, focusing on the significant year-on-year differences between the budget items of the revenue side and of the expenditure side. The second part of the thesis is focused on the issue of immovable property tax, where the individual coefficients of this tax are examined in selected municipalities and then the property tax incomes are compared, which show how the coefficients for the amount of income from this tax are important. The thesis also contains several illustrative calculations of the tax for selected types of land and buildings. Last but not least, the municipality's incomes are calculated when the tax coefficients of the property tax in the village of Všenory are changed and the impact on its budget is based on a recommendation to change the setting of the individual coefficients.

Keywords: Všenory, public administration, fiscal federalism, budgetary allocation of taxes, entrusted and shared text, property tax, coefficient, municipal budget

Obsah

1 Úvod.....	15
2 Cíl práce a metodika	16
2.1 Cíl práce	16
2.2 Metodika	16
3 Teoretická východiska	21
3.1 Veřejná správa.....	21
3.2 Rozdělení veřejné správy	22
3.2.1 Územní samospráva.....	22
3.3 Obec	23
3.3.1 Občan obce	24
3.3.2 Orgány obce.....	24
3.4 Veřejný sektor	26
3.5 Veřejné rozpočty	28
3.6 Fiskální federalismus	30
3.7 Rozpočet územních samospráv	33
3.7.1 Rozpočtová skladba	34
3.7.2 Rozpočtové zásady	35
3.7.3 Rozpočtový výhled a proces	35
3.7.4 Metody sestavování rozpočtu	36
3.8 Příjmy obcí	38
3.8.1 Daňové příjmy obcí	39
3.8.2 Nedaňové a kapitálové příjmy obcí	41
3.8.3 Přijaté peněžní transfery	41
3.8.4 Návrtné zdroje.....	42
3.9 Výdaje obcí	43
3.10 Rozpočtové určení daní.....	45
3.11 Daň z nemovitých věcí.....	50
3.11.1 Subjekt daně.....	51
3.11.2 Předmět daně.....	51
3.11.3 Základ daně.....	52
3.11.4 Sazba daně	53
3.12 Finanční analýza.....	55

4	Vlastní práce	57
4.1	Charakteristika obce Všenory	57
4.1.1	Historie.....	57
4.1.2	Demografické údaje	58
4.1.3	Správa obce	59
4.1.4	Technická infrastruktura a občanská vybavenost	60
4.2	Srovnání hospodaření vybraných obcí v okrese Praha-západ	61
4.2.1	Srovnání hospodaření vybraných obcí v roce 2017	65
4.3	Analýza hospodaření obce Všenory	67
4.3.1	Daňové příjmy.....	69
4.3.2	Daňové příjmy – vliv RUD na rozpočet obce Všenory	72
4.3.3	Nedaňové příjmy.....	76
4.3.4	Kapitálové příjmy	79
4.3.5	Přijaté transfery	81
4.3.6	Běžné výdaje	83
4.3.7	Kapitálové výdaje	85
4.4	Ukazatele finanční situace obce Všenory.....	87
4.4.1	Porovnání vybraných obcí pomocí ukazatelů SIMU	90
4.5	Daň z nemovitých věcí v obci Všenory.....	94
4.5.1	Vývoj příjmů z daně z nemovitých věcí v obci Všenory	94
4.5.2	Porovnání koeficientů daně z nemovitých věcí ve vybraných obcích	96
4.5.3	Daň z nemovitých věcí v obci Všenory	98
4.6	Ilustrativní příjmy obce Všenory při uplatnění změny koeficientů.....	100
4.7	Výpočet daně z nemovitých věcí.....	105
4.7.1	Zemědělské pozemky.....	106
4.7.2	Zpevněná plocha pozemku.....	106
4.7.3	Budova obytného domu	107
4.7.4	Budova pro rodinnou rekreaci včetně budov rodinných domů využívaných pro rodinnou rekreaci.....	107
5	Návrhy na změnu u daně z nemovitých věcí.....	109
6	Závěr.....	110
7	Seznam použitých zdrojů.....	114
8	Přílohy	121

Příloha A Algoritmus ukazatelů SIMU do r. 2016 (včetně)	121
Příloha B Algoritmus ukazatelů SIMU od r. 2017	122

Seznam obrázků

Obrázek 1 Decentralizační teorém	33
Obrázek 2 Struktura příjmů územních rozpočtů	39
Obrázek 3 Schéma rozpočtového určení daní 2018	50

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v obci Všenory k 1. 1	59
Graf 2 Příjmy na 1 obyvatele vybraných obcí	63
Graf 3 Výdaje obce na 1 obyvatele vybraných obcí	64
Graf 4 Saldo příjmů a výdajů vybraných obcí	65
Graf 5 Daňové příjmy obce Všenory v letech 2006–2017 v tis. Kč	70
Graf 6 Místní poplatky v obci Všenory v tis. Kč	72
Graf 7 Nedaňové příjmy obce Všenory 2006–2017 v tis. Kč	77
Graf 8 Kapitálové příjmy obce Všenory v tis. Kč	79
Graf 9 Přijaté transfery obce Všenory v tis. Kč	81
Graf 10 Běžné výdaje obce Všenory v tis. Kč	83
Graf 11 Kapitálové výdaje obce Všenory v tis. Kč	86

Seznam tabulek

Tabulka 1 Podklad pro výpočet rozpočtového určení daní (rok 2017)	17
Tabulka 2 Podklad pro výpočet predikce daňových příjmů obce	18
Tabulka 3 Rozdělení příjmů a výdajů běžného rozpočtu	29
Tabulka 4 Rozdělení příjmů a výdajů kapitálového rozpočtu	30
Tabulka 5 Odvětvové třídění výdajů obcí	44
Tabulka 6 Koeficienty dle velikostní kategorie obcí 2001–2007	47
Tabulka 7 Koeficienty postupných přechodů RUD 2008–2012	47
Tabulka 8 Přepočítací koeficienty velkých měst - RUD 2008–2012	48
Tabulka 9 Přepočítací koeficienty RUD platné od roku 2013	48
Tabulka 10 Koeficienty postupných přechodů RUD platné od roku 2013	49
Tabulka 11 Koeficient dle počtu obyvatel	53
Tabulka 12 Sazby daně ze staveb a jednotek	54
Tabulka 13 Vybrané obce v okrese Praha-západ	62
Tabulka 14 Rozpočty vybraných obcí za rok 2017	66
Tabulka 15 Příjmy a výdaje obce Všenory v tis. Kč za roky 2006–2017	67

Tabulka 16 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích v %	68
Tabulka 17 Příjmy a výdaje obce Všenory přepočtené na 1 obyvatele v tis. Kč.....	69
Tabulka 18 Daňové příjmy obce Všenory v tis. Kč.....	70
Tabulka 19 Údaje pro výpočet procentuálního podílu obce Všenory na sdílených daních.	73
Tabulka 20 Výpočet hrubého procentuálního výnosu na sdílených daních obce Všenory .	73
Tabulka 21 Sdílené daně obce Všenory v tis. Kč	75
Tabulka 22 Výhled RUD obce Všenory v roce 2018	76
Tabulka 23 Nedaňové příjmy obce Všenory v tis. Kč	77
Tabulka 24 Kapitálové příjmy obce Všenory v tis. Kč.....	80
Tabulka 25 Přijaté transfery obce Všenory v tis. Kč	82
Tabulka 26 Běžné výdaje obce Všenory dle odvětví v tis. Kč	85
Tabulka 27 Kapitálové výdaje dle odvětví v tis. Kč.....	87
Tabulka 28 Celková likvidita obce Všenory.....	88
Tabulka 29 Věřitelské riziko obce Všenory v %	88
Tabulka 30 Koeficient samofinancování obce Všenory v %.....	88
Tabulka 31 Míra finanční soběstačnosti obce Všenory v %.....	89
Tabulka 32 Ukazatel dluhové služby obce Všenory v %	90
Tabulka 33 Celková likvidita vybraných obcí	91
Tabulka 34 Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vybraných obcí v %	91
Tabulka 35 Pravidlo rozpočtové odpovědnosti pro vybrané obce v %	92
Tabulka 36 Ukazatel dluhové služby pro vybrané obce v %.....	93
Tabulka 37 Podíl daně z nemovitých věcí na daňových příjmech obce Všenory v %	95
Tabulka 38 Podíl DNV vybraných obcí na daňových příjmech v %, na 1 ha a na 1 obyvatele	97
Tabulka 39 Rozdíl mezi vybranou a vyměřenou daní u vybraných obcí v roce 2017	98
Tabulka 40 Příjmy z DNV v obci Všenory podle druhu nemovitých věcí v roce 2017	99
Tabulka 41 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory bez koeficientů.....	101
Tabulka 42 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory pouze s koef. podle počtu obyvatel ...	102
Tabulka 43 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory s koef. podle počtu obyvatel 1,6 a koeficientem 1,5.....	103
Tabulka 44 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory se zvýš. koef. podle počtu obyvatel...	104
Tabulka 45 Vliv rozdílné výše místního koeficientu na příjem.....	105

Seznam schémat

Schéma 1 Rozpočtová soustava	28
Schéma 2 Rozdělení typů dotací	41

Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CHKO	chráněná krajinná oblast
ČR	Česká republika
DNV	daň z nemovitých věcí
DP	daňové příjmy
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPPO	daň z příjmů právnických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
Kč	Korun českých (měna ČR)
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
mld.	miliarda
MŠ	mateřská škola
např.	například
odst.	odstavec
OZV	obecně závazná vyhláška
písm.	písmeno
pozn.	poznámka
RUD	rozpočtové určení daní
SIMU	soustava informativních a monitorujících ukazatelů
tis.	tisíc
ZŠ	základní škola

1 Úvod

Česká republika je specifická rozdělením svého území na velké množství obcí. Přesto je mnohdy komunální úroveň, nejnižší stupeň decentralizace moci, opomíjena na úkor úrovně národní. Veřejná správa se rozděluje na státní správu a samosprávu, kterou vykonávají obce a kraje. Veřejná správa je vykonávána na úrovni obcí především kvůli větší blízkosti k lidem a s tím souvisejícím lepším pochopením potřeb svých obyvatel.

Prostřednictvím veřejných rozpočtů, mezi které patří i rozpočty územních samospráv, má být zajištěno poslání veřejného sektoru, a to poskytování, respektive financování veřejných statků a služeb pro obyvatele. Veřejný sektor užívá každý z občanů České republiky (dále ČR), proto se problematika dotýká každého jednotlivce a je ve společenském zájmu se o ni zajímat.

Ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, vyplývá, že obec hospodaří se svým rozpočtem, s konkrétním územím a se svým majetkem. Prostřednictvím politiky obce lze značně ovlivnit její vývoj, protože cílem hospodaření obce není dosahování zisku, ale zejména uspokojování potřeb svých občanů a rozvoj jejího území. To, jakým směrem se obec vyvíjí, značně ovlivňuje zvolené vedení obce v komunálních volbách, které ovšem nesmí opomínat, že nakládání s rozpočtem musí být účelné, efektivní a hospodárné.

Rozpočet obce, respektive nakládání s příjmy a výdaji, je kontrolován jak ze strany státu, tak i občanů, kteří tak získávají obraz o stavu hospodaření obce. Zpravidla se skládá z daňových, nedaňových a kapitálových příjmů a z přijatých transferů. Výdaje se dělí na běžné a kapitálové. Nejvyšší podíl na příjmech mají obvykle příjmy daňové a z transferů. Daňové příjmy jsou rozdělovány mezi stát, kraje a obce na základě zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Novely tohoto zákona přinesly pro rozpočty obcí několik změn, a to jak pozitivních, tak negativních.

Daň z nemovitých věcí je daní, jejíž celý vybraný výnos, plyne do rozpočtu obce jako příjem, v jejímž katastrálním území se nemovitá věc nachází. Je tedy podstatnou otázkou, zda daň z nemovitých věcí je zastupitelstvem obce regulována, respektive výše jednotlivých koeficientů, nebo nastavení ponechává na zákonodárci a výši daně dále neovlivňuje. Nastavení vyplývající ze zákona se pak tedy nemění. Zároveň je tato daň mezi odborníky diskutována, jestli není nespravedlivá vzhledem k jejímu jednotkovému způsobu nastavení v zákoně České republiky, protože nezohledňuje skutečné tržní ceny, tedy systém zdanění ad valorem.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavní cíl diplomové práce spočívá ve zpracování rozboru hospodaření obce Všenory v letech 2006 až 2017, zejména se zaměřením na daň z nemovitých věcí, respektive na vývoj daňových příjmů, kam příjmy z daně z nemovitých věcí spadají.

Hlavní cíl se skládá z několika dílčích cílů. Prvním dílčím cílem je provedení komparace hospodaření obce Všenory s vybranými obcemi z okresu Praha-západ s obdobnou velikostí, co se rozlohy a počtu obyvatel týče, k čemuž jsou použity i vybrané ukazatele, viz metodika. Druhým dílčím cílem je analyzovat dopad novel zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, na rozpočet, a to především na daňové příjmy obce Všenory. Třetím dílčím cílem se zaměřuje na analýzu příjmů z daně z nemovitých věcí se zaměřením na současný stav využívání koeficientů stanovených na základě § 6, § 11 a § 12 dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, v obci Všenory a vybraných obcích. Čtvrtým dílčím cílem je navržení možné změny nastavení využívaných koeficientů v obci Všenory podle § 6, § 11 a § 12 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, s uvedením dopadu na rozpočet obce. Tuto změnu by obec Všenory mohla aplikovat na základě vydané obecně závazné vyhlášky.

2.2 Metodika

Teoretická část práce, je založena na analýze dokumentů řešících daný okruh problematiky, aby mohly být popsány základní pojmy nutné pro zpracování této práce. Stěžejním pramenem pro literární rešerši je odborná literatura a legislativa související s danou problematikou, případně periodika a internetové zdroje zabývající se souvisejícím tématem. Pomocí těchto zdrojů jsou získány základní informace o veřejné správě a jejím rozdělení, veřejném sektoru, veřejných rozpočtech, fiskálním federalismu, rozpočtech územní samosprávy, rozpočtovém určení daní a finančních nástrojích.

Pro zpracování praktické části je vybrána obec Všenory, která je v úvodu kapitoly stručně identifikována, co se týče obyvatel, polohy, historie, správy obce, občanské vybavenosti a technické infrastruktury. Data jsou získána především prostřednictvím internetových stránek obce a Českého statistického úřadu.

Komparace, hospodaření obce Všenory a vybraných obcí, je provedená za roky 2008 až 2017. Základním stanoveným kritériem pro výběr komparovaných obcí je počet

obyvatel a rozloha obce Všenory, kdy vybrané obce nemohou mít o polovinu větší ani menší území a jejich počet obyvatel se nachází v intervalu 1 200 až 2 000 obyvatel. Obě kritéria musí být splněna zároveň. Informace potřebné pro číselné porovnání, jsou získány z Malého lexikonu obcí České republiky 2017. Přehled dat, o komparovaných příjmech a výdajích vybraných obcí, je získán z aplikace Monitor a z webové stránky Rozpočet obce. Sumy jednotlivých příjmů i výdajů obcí jsou uváděny po konsolidaci, srovnání hospodaření vybraných obcí v roce 2017 (*kapitola 4.2.1*) uvádí příjmy i výdaje před konsolidací. Co se týče vzorců na přepočtení příjmů a výdajů na 1 obyvatele, tak jsou spočítány následovně:

$$\text{celkové příjmy na 1 obyvatele} = \text{celkové příjmy} / \text{počet obyvatel obce}, \quad (1)$$

$$\text{celkové výdaje na 1 obyvatele} = \text{celkové výdaje} / \text{počet obyvatel obce}. \quad (2)$$

Kapitola práce, která se zabývá analýzou hospodaření obce Všenory, čerpá především z primárních dat obce Všenory, a to konkrétně z poskytnutých finančních výkazů obce Všenory za jednotlivé roky, proto jsou zde uváděny jednotlivé příjmy i výdaje před konsolidací. Při rozebírání vlivu rozpočtového určení daní na rozpočet obce Všenory jsou využívány zejména legislativní zdroje a data z finančních výkazů obce Všenory. Vzorce pro výpočty jsou uvedené v tabulce 1.

Tabulka 1 Podklad pro výpočet rozpočtového určení daní (rok 2017)

	Rok 2017
obyvatelé - koeficient 0,1	(počet obyvatel obce / počet obyvatel ČR) * 0,1 * 100
výměra - koeficient 0,03	(výměra obce / výměra ČR) * 0,03 * 100
žáci - koeficient 0,07	(počet žáků v obci / počet žáků v ČR) * 0,07 * 100
poměr násobků postupných koeficientů pro obce s počtem obyvatel 50 - 2000	[(50 + 1,07 * počet obyvatel obce přesahujících 50) / součet násobků ostatních postupných přechodů] * procento podílení se obcí na hrubém výnosu daní * 80
součet	součet prvních čtyř řádků
zaměstnanci	(počet zaměstnanců v obci / počet zaměstnanců v ČR) * 100

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 243/2000 Sb.

Predikce daňových příjmů v roce 2018, podle druhu jednotlivých daní, je u obce Všenory vypočtena na základě predikce výnosů daňových příjmů veřejných rozpočtů Ministerstva financí ČR. Procentní podíl obce Všenory je u všech daní 0,011426 %, až na výjimku. A to u 1,5% podílu z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem této daně, kde se používá procentní podíl 0,008946 % (viz tabulka 2).

Tabulka 2 Podklad pro výpočet predikce daňových příjmů obce

2018	Predikce obce v mld.	Predikce obce Všenory
DPH	98,1	= predikce obce * 0,011426
DPPO sdílená část	41,4	= predikce obce * 0,011426
DPFO celkem	53,5	= součet jednotlivých sum
• závislá činnost - sdílená část	45,7	= predikce obce * 0,011426
• závislá činnost - 1,5 % motivace	2,9	= predikce obce * 0,008946
• příznání	1,2	= predikce obce * 0,011426
• zvláštní sazba	3,7	= predikce obce * 0,011426

Zdroj: vlastní zpracování dle Zprávy MF č. 1/2018

V případě uváděného podílu na celkových příjmech nebo výdajích konkrétního druhu příjmu či výdaje je využito pro výpočet vzorců:

$$\text{podíl příjmu na celkových příjmech} = (\text{vybraný příjem} / \text{celkové příjmy}) * 100, \quad (3)$$

$$\text{podíl výdaje na celkových výdajích} = (\text{vybraný výdaj} / \text{celkové výdaje}) * 100. \quad (4)$$

Pomocí výpočtů, využívajících dat z finančních výkazů (FIN 2-12 M a rozvahy) obce Všenory, jsou zpracovány ukazatele finanční situace obce Všenory. Jedná se o celkovou likviditu, věřitelské riziko, koeficient samofinancování, míru finanční soběstačnosti a ukazatel dluhové služby. Vzorce použité k výpočtu ukazatelů finanční situace obce Všenory jsou následující:

$$\text{věřitelské riziko} = \text{cizí zdroje} / \text{celková aktiva netto} * 100, \quad (5)$$

$$\text{celková likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky}, \quad (6)$$

$$\text{koeficient samofinancování} = \text{vlastní zdroje} / \text{celková aktiva netto} * 100, \quad (7)$$

$$\text{míra finanční soběstačnosti} = \text{vlastní příjmy} / \text{celkové příjmy} * 100, \quad (8)$$

$$\text{ukazatel dluhové služby} = \text{dluhová služba} / \text{dluhová základna} * 100. \quad (9)$$

Pro srovnání finanční situace vybraných obcí jsou použity 3 monitorující a 1 informativní ukazatel ze soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) Ministerstva financí ČR. Vzhledem ke změně metodiky platné od roku 2017 jsou ukazatele celkové likvidity a podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům vypočteny pro rok 2017 oběma způsoby, a to tedy se zahrnutím příspěvkových organizací (platné do roku 2016) i bez nich (platné od roku 2017). Pro zbylé ukazatele zůstala metodika beze změny. Vzorce použité k výpočtům vybraných ukazatelů SIMU u komparovaných obcí jsou následující:

$$\text{celková likvidita} = \text{oběžná aktiva netto} / \text{krátkodobé závazky}, \quad (10)$$

$$\text{pravidlo rozp. odpovědnosti} = \text{dluh} / \text{průměr konsolid. příjmů za 4 roky}, \quad (11)$$

$$\text{podíl cizích zdrojů k celk. aktivům} = \text{cizí zdroje} / \text{celk. aktiva brutto} * 100, \quad (12)$$

$$\text{ukazatel dluhové služby} = \text{dluhová služba} / \text{příjmy celkem po konsolidaci}. \quad (13)$$

Část práce zabývající se daní z nemovitých věcí v obci Všenory a ve vybraných obcích, na základě výše uvedených kritérií, vychází z legislativní úpravy v České republice, a to zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Jednotlivé koeficienty tohoto zákona a jejich výše používané v jednotlivých obcích, jsou získány z údajů internetových stránek Daňového portálu elektronické služby Finanční správy České republiky. Aktuální cenu zemědělské půdy vydává ve své vyhlášce Ministerstvo zemědělství ČR. Informace o relativních výnosech, v procentech, podle druhu nemovitých věcí, vyměřené a vybrané výše daně z nemovitých věcí, jsou získány na základě podané žádosti na Finančním úřadě pro Středočeský kraj. Pro zjištění celkové výše příjmů z daně z nemovitých věcí, daňových či celkových příjmů jsou opět využity informace poskytované na webových stránkách jednotlivých obcí a finanční výkazy obce Všenory.

Ilustrativní příjmy obce Všenory, při uplatnění změny koeficientů, ukazují různé možnosti nastavení daně z nemovitých věcí v obci Všenory a její dopady na rozpočet obce. Pro výpočet ilustrativních příkladů je nutné zjistit daň bez koeficientů z aktuálních příjmů z daně z nemovitých věcí. Aby mohla být zjištěna daň bez koeficientů u jednotlivých druhů nemovitých věcí, musí být aktuální příjem z této daně vydělen vybranými koeficienty, používanými u jednotlivých druhů nemovitých věcí::

$$\text{daň bez koeficientů} = \text{původní příjem DNV} / \text{místní koeficient} / \text{koeficient 1,5 nebo} \\ \text{koeficient dle počtu obyvatel}, \quad (14)$$

ta je následně násobena vybranými koeficienty (včetně rozdílné výše), umožňuje-li to zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí.

Finanční úřad pro Středočeský kraj ve svých soustavách nesleduje, jaká část plochy obytných domů a bytů je využívána k podnikání, což zmíněný zákon umožňuje. Proto může docházet k mírným odchylkám u výpočtů ilustrativních příjmů, jelikož výměra plochy vyčleněná k podnikání u obytných domů a bytů je zvýšená dle podmínek definovaných v § 11 výše uvedeného zákona. Dále dochází k rozdílům v jednotkách Kč u ilustrativních výpočtů příjmů z DNV, jelikož v průběhu výpočtů dochází k zaokrouhlování u kalkulování podílů v Kč na relativních výnosech v %, a to dle pravidel matematiky. Rovněž se zaokrouhluje u výpočtů daně bez koeficientů z jednotlivých druhů nemovitých věcí, a to v případě, je-li to nezbytné. Aplikovaný postup je následující. Po vydělení příjmu z DNV vybraného druhu nemovité věci místním koeficientem se zaokrouhluje vždy na celé Kč nahoru, a to kvůli tomu, že splatná daň z nemovitých věcí

by měla vycházet v sudých číslech, tam kde je použit místní koeficient ve výši 2. Avšak zde, vlivem násobku relativních výnosů a následného zaokrouhlení, jsou mnohdy sumy v čísle lichém. U výsledné daně bez koeficientů, získané po vydělení koeficientem podle počtu obyvatel, případně koeficientem 1,5, jsou-li pro daný druh nemovité věci stanoveny, se postupuje zaokrouhlením na celé Kč nahoru. V případě, že je daň bez koeficientů následně násobena vybranými koeficienty, pak se vynechává mezikrok zaokrouhlování po vydělení koeficientem 1,5 nebo koeficientem dle počtu obyvatel. Výsledek je následně zaokrouhlován na celé Kč nahoru až po vynásobení vybraným koeficientem. Avšak násobí-li se daň dále místním koeficientem, zaokrouhlí se předtím na celé Kč nahoru.

Vypočtené příklady daně z nemovitých věcí v obci Všenory vycházejí rovněž ze zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, a z platných údajů poskytovaných Daňovým portálem o výši užívaných koeficientů v obci. Vždy je zadán základ daně, který je násoben sazbou, a to upravenou, užívá-li se u daného druhu předmětu daně koeficient 1,5 nebo koeficient podle počtu obyvatel. Výsledky se zaokrouhlují na celé Kč nahoru, jak udává zákon č. 338/1992 Sb. Výsledná daň je násobena místním koeficientem, ovšem pokud to umožňuje zákon. Rovněž se výsledek zaokrouhluje na celé Kč nahoru. Výpočet je vždy uveden pod zadáním příkladu.

Další jednotlivé výpočty jsou v kapitole o dani z nemovitých věcí získány výpočtem následujících vzorců:

$$\text{podíl na DP} = (\text{suma DNV} / \text{celkové daňové příjmy}) * 100, \quad (15)$$

$$\text{podíl podle rozlohy} = \text{suma DNV} / \text{celková rozloha v ha}, \quad (16)$$

$$\text{podíl podle počtu obyvatel} = \text{suma DNV} / \text{počet obyvatel}, \quad (17)$$

$$\text{rozdíl v Kč} = \text{vyměřená daň} - \text{vybraná daň}, \quad (18)$$

$$\text{rozdíl v \%} = (\text{vyměřená daň} / \text{vybraná daň}) * 100, \quad (19)$$

$$\text{podíl v Kč} = \text{suma DNV} * (\text{výnos druhu v \%} / 100). \quad (20)$$

V práci je použito zaokrouhlování dle pravidel matematiky, kromě uvedených výjimek, proto se mohou celkové sumy jednotkově lišit. Hodnocené meziroční změny jsou prostým odečtem srovnávaných let a jsou interpretovány na základě metody dedukce.

Na základě provedené analýzy, komparace a dedukce je v závěru práce provedena metoda syntézy, a to na základě zjištěných poznatků v celé práci, kde dochází k případným návrhům a opatřením ke zlepšení hospodaření obce.

3 Teoretická východiska

Problematika veřejné správy a jejího fungování, jak z hlediska organizačního, ale i finančního, je častým tématem řady odborníků. Existují různé druhy pohledů na zmíněnou problematiku, proto je důležité na ni nahlížet ve vzájemných souvislostech a osvojit si základní pojmy spjaté s danou problematikou.

3.1 Veřejná správa

Pojem veřejná správa definuje mnoho autorů. Jak upozorňuje Horzinková a Novotný (2013), i přesto, že neexistuje legální definice tohoto pojmu, využívá ho řada právních norem.

Základ pro většinu definic popisujících veřejnou správu ovšem vyplývá ze tří základních znaků, které znamenají, že výkon určité činnosti je záměrný, má určitou trvalost a je realizován určitou organizací. (Kadeřábková, Peková, 2012)

Dle Horzinkové a Novotného (2013) ji lze obecně vymezit jako správu veřejných záležitostí, kterou provádí činitelé veřejné správy a jejich orgány, jako službu občanům v jejich prospěch.

Peková, Pilný a Jetmar (2012) se shodují v definici s Pekovou (2011), že veřejná správa je právní vědou posuzována jako souhrn různých institucí a orgánů nebo souhrn záměrných činností zajišťovaných na jednotlivých vládních úrovních. Vládní úrovně zahrnují výkon na úrovni státu nebo na úrovni územní samosprávy.

Existují různá pojetí veřejné správy. Peková, Pilný a Jetmar (2012) uvádějí funkční, institucionální a legalistické pojetí veřejné správy. Funkční pojetí představuje souhrn záměrných činností vykonávaných na úrovni státu, kraje nebo obce. Výkon těchto činností přímo nebo zprostředkovaně zastupuje institucionální pojetí, které doplňuje legalistické pojetí, což znamená, že veškeré činnosti a úkoly jsou stanoveny právními předpisy.

Výkon veřejné správy má několik základních funkcí, mezi něž patří (Káňa, 2004):

- mocenská – veřejná správa vykonává svou moc za pomoci právního řádu a působením státního zřízení,
- ochranná – tzv. bezpečnostní, zajišťuje a organizuje vnitřní a vnější pořádek státu,
- organizační – veřejná správa organizuje záležitosti státu, institucí a občanů,

- regulační – systém řízení je založen na politickém pluralismu, solidaritě a toleranci,
- služby veřejnosti – poskytuje činnosti ve veřejném zájmu.

3.2 Rozdělení veřejné správy

Veřejná správa představuje systém, který je reprezentován dvěma subsystemy – státní správou a samosprávou, jak uvádí Provažníková (2015). Veřejná správa je spravována subjekty státní moci a samosprávy. Tyto subjekty mnohdy nahrazují veřejnoprávní korporace. (Balík, 2009)

Státní správa představuje tu část veřejné správy, která je vykonávána přímo státem a jeho orgány, popřípadě nepřímo subjekty, na které byla přenesena působnost. Stát může přenést svou působnost na orgány krajů a obcí, ale i delegovat státní správu na soukromé právnické a fyzické osoby. Státní správa zastupuje část výkonné moci státu. (Horzinková, Novotný, 2013) Jakákoli moc veřejná, která není vykonávána mocí zákonodárnou nebo soudní, spadá pod výkon veřejné správy, neboli moci výkonné uvádí Balík (2009).

Samospráva je projevem decentralizace státní moci a je možná pouze za trvání demokracie. Dělí se na územní – v rámci administrativních jednotek státu a zájmovou, ta zahrnuje například profesní komory či zájmová sdružení. (Provažníková, 2015) Horzinková s Novotným (2013) dodávají, že zájmová samospráva má pouze osobní základ.

3.2.1 Územní samospráva

Územní samospráva, jak již bylo zmíněno, je formou veřejné správy. Tato forma umožňuje samostatné spravování věcí veřejných na určitém území státu. Historické záznamy dokládají, že již v dřívějších dobách vznikaly územně menší útvary, a to z různých důvodů. Příčinou zrodu mohla být bližší komunikace, jazykový faktor, ale i obchodní křižovatky. Tyto geografické útvary postupně získávaly v určitých oblastech nezávislost na státu a vznikaly tak zárodky regionů, které byly stavebním kamenem pro zrod vyšších stupňů samosprávy. K tomu, aby mohla samospráva na určitém území zabezpečovat své poslání, musí splnit legislativní a ekonomické předpoklady. Legislativa definuje pravomoci, působnost, autonomii či odpovědnost organizačních jednotek, zatímco vlastnictví majetku a hospodaření s ním, získávání finančních prostředků a sestavování rozpočtů patří k ekonomickým předpokladům. (Provažníková, 2015)

Územní samospráva může vzniknout dvojím způsobem. Prvním z nich je způsob přirozený, jako tzv. municipality – obce a města s určitým počtem obyvatel na určitém území, nebo umělý, což je druhý způsob. To znamená vznik založený na právní normě zákonodárců. (Peková, 2011)

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., v článku 99 uvádí: „*Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.*“ V České republice je územní samospráva reprezentována dvoustupňově, přičemž každý stupeň územní samosprávy má charakteristické znaky. Kraj, jehož součástí jsou obce, má geograficky ohraničené území, na kterém se vyskytuje společenství občanů, pro které municipalita spravuje veřejné záležitosti. Stejně je tomu i na úrovni obcí. (Peková, 2011) Úkolem územní samosprávy je tedy zastupovat občany, jejich potřeby, zájmy a preference podle Provazníkové (2015).

Peková (2011) s Balíkem (2009) se shodují, že územní samospráva plní funkce přenesené (dekoncentrace) a samosprávné (decentralizace) působnosti veřejné správy, jedná se o smíšený model veřejné správy. Přenesenou působnost obce lze definovat jako výkon státní správy na území obcí v rozsahu stanoveném zákonem, naopak to, co není přiděleno zákonem krajům nebo státní správě patří do samostatné působnosti obce. (Mates, Wokoun a kol., 2001) V rámci samosprávné a přenesené působnosti vyvstávají funkce politické – odráží pluralitní demokratický systém, tedy složení volených orgánů, ekonomické – zabezpečení veřejných statků a rozvoj municipality, sociální – rozvíjení sociálních a kulturních kontaktů a územně technické – tyto funkce jsou určeny územním plánem. (Peková, 2011)

3.3 Obec

Základní pojem územní samosprávy, obec, je důležité vymezit. Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec územně samosprávný celek, který je vymezen hranicí a tvoří ho společenství občanů. Obec je veřejnoprávní korporací, která hospodáří s vlastním majetkem, vystupuje v právních vztazích svým jménem a je plně odpovědná za své jednání. Při plnění svých úkolů hájí veřejný zájem, pečuje o všestranný rozvoj svého území a stará se o potřeby svých občanů. (Jelínková, 2017)

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb., rozlišuje několik druhů obcí. Základní jednotkou je obec, následuje město. Označení „město“ má závislost na počtu obyvatel, jenž musí čítat nad 3 000 obyvatel. Další podmínkou, aby obec mohla užívat toto označení je, že obec

musí podat návrh, který musí odsouhlasit předseda Poslanecké sněmovny na návrh vlády. Města, která mohou svá území členit na městské obvody či části s vlastními orgány samosprávy jsou přímo zákonem taxativně vyjmenovány a nesou označení statutární město. Městys je spíše historické označení pro obce, jež mohly pořádat výroční a dobytčí trhy, proto je toto označení povolováno pouze obcím, které mohly toto označení užívat před 17. květnem 1954. V dnešní době musí návrh obce odsouhlasit předseda Poslanecké sněmovny na návrh vlády, aby obec mohla nést označení městys. Zvláštní postavení zastává Hlavní město Praha.

Kromě tohoto základního pojmenování „obcí“ ještě Jüptner (2004) doplňuje rozdělení obcí podle počtu obyvatel do čtyř kategorií. Skupinou s nejnižším počtem obyvatel jsou nejmenší obce, které čítají do 1 700 obyvatel. Následuje kategorie obce menší střední velikosti s počtem obyvatel v intervalu od 1 701 do 9 000. Jakmile obec přesáhne 9 000 obyvatel, ale zároveň má méně než 45 000 obyvatel, lze ji označovat za obec větší střední velikosti. Poslední a současně největší kategorií je největší obec s počtem obyvatel nad 45 000.

3.3.1 Občan obce

Jedním ze základních znaků obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je, že má své občany. Za občana se považuje fyzická osoba bez ohledu na věk, která má české státní občanství a trvalý pobyt hlášený v obci. (Jelínková, 2017)

Občané obce, kteří dosáhli 18. roku života, nabývají několika práv. Ty jsou rozděleny do dvou skupin, na práva politická a další. Mezi politická práva se řadí právo volit a být volen. Příkladem dalších práv může být právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce nebo se vyjadřovat k návrhu rozpočtu obce. Tato práva může nabývat i osoba s cizím státním občanstvím, pokud je v obci trvale hlášena a stanoví-li tak mezinárodní smlouva. (Čmejrek, 2008)

3.3.2 Orgány obce

Činnost obce, výkon přenesené a samostatné působnosti veřejné správy, zajišťují orgány obce, mezi něž patří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Názvy orgánů jsou adaptovány podle typu obce, například zastupitelstvo městysu či rada města. (zákon č. 128/2000 Sb.)

Nejzákladnějším orgánem obce je zastupitelstvo obce, protože jak je psáno v Ústavním zákoně č. 1/1993 Sb.: „*obec je samostatně spravována zastupitelstvem.*“ Počet členů zastupitelstva obce musí být stanoven nejpozději 85 dnů před volbami a odvíjí se od počtu obyvatel v obci k 1. lednu v roce voleb, a to následovně (Čmejrek, 2008):

- do 500 obyvatel 5 až 15 členů,
- nad 500 do 3 000 obyvatel 7 až 15 členů,
- nad 3 000 do 10 000 obyvatel 11 až 25 členů,
- nad 10 000 do 50 000 obyvatel 15 až 35 členů,
- nad 50 000 do 150 000 obyvatel 25 až 45 členů,
- nad 150 000 35 až 55 členů.

Mandát zastupitele obce vzniká zvolením v komunálních volbách na dobu 4 let. Zvolený člen jej vykonává osobně a v souladu s veřejným slibem. Zastupitelstvo obce se schází na území obce nejméně jedenkrát za 3 měsíce. Rozhoduje v rámci pravomocí a dalších kompetencí, které spadají do působnosti obce, kromě věcí svěřených radě obce. Mezi základní pravomoci spadající do působnosti zastupitelstva patří například schvalovat program rozvoje obce či rozpočet obce, volit starostu a místostarostu obce a zřizovat či rušit obecní policii. V případě účasti nadpoloviční většiny všech členů je zastupitelstvo obce usnášení se schopné, obdobně tomu je i při schvalování usnesení. Zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná, může se jich účastnit každý občan a zpravidla je svolává starosta obce. Zastupitelstvo obce může zřizovat výbory dle potřeby jako své iniciativní a poradní orgány. Má ovšem povinnost vždy zřídit výbor kontrolní a finanční. (Balík, 2009)

Starosta, rada obce a obecní úřad patří mezi výkonné orgány obce. Rada obce je odpovědná za svou činnost zastupitelstvu obce v oblasti samostatné působnosti. Stanoví-li to zákon, může rozhodovat i ve věcech přenesené působnosti. Rada obce se sestává ze starosty obce, místostarosty obce a dalších členů volených z řad zastupitelstva obce. Počet členů je vždy lichý a pohybuje se v rozmezí 5 až 11 členů. Nesmí ovšem překročit 1/3 z počtu zastupitelů obce, proto je rada obce volena pouze v případě, čítá-li zastupitelstvo obce více než 15 členů. V případě, že není rada obce volena, jsou její úkoly a pravomoci přeneseny na starostu obce. Jednání rady obce jsou neveřejná a zpravidla je svolává starosta obce dle potřeby. Rada obce může zřizovat iniciativní a kontrolní orgány, těmi jsou komise. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010)

Starosta je nejvýraznějším orgánem obce, protože ji zastupuje navenek a rozhoduje v obecních záležitostech. Je volen z řad členů zastupitelstva obce, stejně tak i jeho zástupce, tedy místostarosta obce. Za výkon své funkce je odpovědný zastupitelstvu obce. (zákon č. 128/2000 Sb.)

Obecní úřad je orgánem obce, který tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu (je-li zvolen, jinak jeho funkci zastává starosta) a zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. V čele úřadu stojí starosta. Existují obecní úřady, pověřené obecní úřady a obecní úřady obce s rozšířenou působností dle míry přenesené působnosti oproti ostatním obcím, které spravují přenesenou působnost za vlastní obec, správní obvod nebo pro obec jiného územního obvodu. (Balík, 2009)

Zvláštními orgány založenými na základě zvláštního zákona mohou být například povodňové komise nebo obecní policie. (Horzinková, Novotný, 2013)

3.4 Veřejný sektor

Veřejný sektor se vyskytuje v zemích po celém světě, ať už záměrně nebo nikoli, jak uvádí Temporal (2015). Hlavním cílem existence veřejného sektoru je předcházet selhání trhu a následnému řešení důsledků, vytvářet podmínky pro fungování soukromého sektoru a zajistit potřebné veřejné statky pro společnost. (Peková, Pilný, Jetmar, 2012)

Veřejný sektor spravuje veřejná správa a tvoří část smíšené ekonomiky, kterou doplňuje sektor soukromý. V současné době se připojuje i nestátní neziskový sektor. Všechny sektory se vzájemně doplňují a podmiňují, což znamená, že i veřejný sektor tvoří důležitou součást národního hospodářství. Je charakteristický tím, že je financován z veřejných rozpočtů, majetek je veřejným vlastnictvím, rozhoduje se v něm veřejnou volbou, ve veřejném zájmu a podléhá veřejné kontrole. (Ochrana, Pavel, Vitek a kol., 2010)

Jeho úkolem je zabezpečit veřejné statky pro občany tak, aby byly prováděny hospodárně, efektivně a účelně. (Maaytová, Ochrana, Pavel a kol., 2015) Zabezpečení veřejných statků je obvykle delegováno na územní samosprávy a jedná se především o statky, které soukromý sektor nemůže či nemá zájem zajistit.

Veřejné statky jsou statky či služby, které neprochází trhem, jsou užitečné pro společnost, jejich produkce vyplývá z tzv. veřejného zájmu a mají kolektivní spotřebu. V neposlední řadě je zabezpečuje především veřejný sektor na různých vládních úrovních, pokud nepředá jejich zabezpečení veřejnou zakázkou na soukromý sektor. (Peková, 2011)

Provazníková (2015) interpretuje čistě veřejný statek tak, že spotřeba jedním spotřebitelem statku nemá tendenci snižovat spotřebu statku spotřebitelem dalším.

Čistě veřejné statky jsou charakteristické kolektivní spotřebou, což znamená, že nejsou dělitelné v kvantitě ani kvalitě. Nelze tedy změřit podíl užítku jednotlivce a nelze nikomu zabránit v jejich užívání. Není tedy možné jednotlivce vyloučit ze spotřeby, spotřeba je nerivalitní, neexistuje soutěživost mezi spotřebiteli. Dalším druhem veřejného statku je statek smíšený. Ten se vyznačuje dělitelností kvantity, nikoli kvality. (Provazníková, Sedláčková, 2009)

Veřejný sektor dle Pekové, Pilného a Jetmara (2012) zastává následující funkce, funkci ekonomickou, která spravuje a zajišťuje finance, aby mohly být zabezpečeny veřejné statky, dále funkci sociální, ta zabezpečuje důstojné podmínky pro život občanů a funkci politickou, která určuje způsob rozhodování. Z těchto základních funkcí jsou odvozeny funkce veřejných financí, a to funkce alokační, která přerozděluje a produkuje veřejné statky, funkce redistribuční, která má za úkol spravedlivě rozdělovat veřejné finance a poslední funkce je stabilizační. Ta má na starost zásahy do ekonomiky za účelem získání hospodářské stability. (Lajtkepová, 2013)

Šest skupin formuje veřejný sektor podle uspokojovaných potřeb (Rektořík a kol., 2007):

- sektor společenských potřeb (armáda, justice, veřejná správa),
- sektor rozvoje člověka (školství, zdravotnictví),
- sektor poznání a informací (věda a výzkum, masmédiá),
- sektor technické infrastruktury (doprava, energetika, spoje, vodní hospodářství),
- sektor privátních statků podporovaných z veřejných rozpočtů (bydlení, zemědělství),
- sektor existenční jistoty (zaměstnanost, životní prostředí).

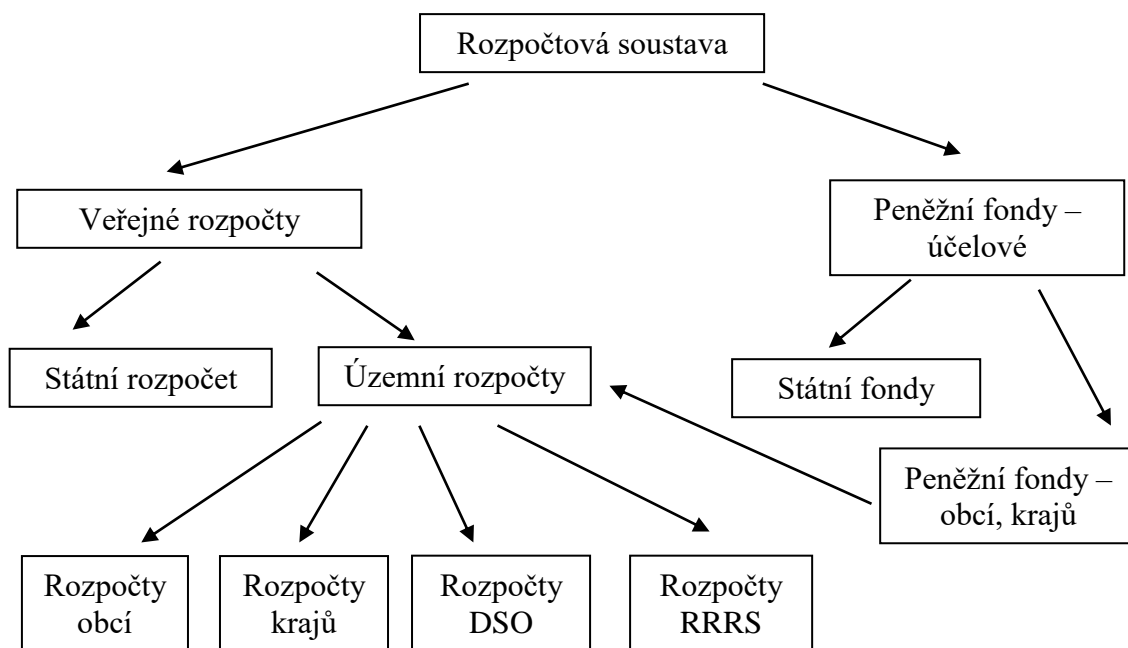
Velikost a strukturu veřejného sektoru ovlivňují faktory ekonomické i mimoekonomické. Mimoekonomické faktory jsou ovlivněny faktory historickými a geopolitickými (životní prostředí, války), demografickými (stáří obyvatel), kulturně-náboženskými (kulturní zvyklosti) a politickými (kvantita statků). (Peková, Pilný, Jetmar, 2012)

3.5 Veřejné rozpočty

Veřejné finance procházejí přerozdělovacím procesem cestou veřejných rozpočtů. (Vodáková aj., 2013) Každý veřejný rozpočet má své příjmy a výdaje. (Boháč, 2013) Jsou založeny na principu nedobrovolnosti, nenávratnosti a neekvivalence. Princip nenávratnosti představuje fakt, že plátcí konkrétní částky nevzniká nárok na její vrácení či poskytnutí protislužby. Princip neekvivalence představuje situaci, kdy každý platí jinou sumu do veřejného rozpočtu, ale všichni mohou čerpat stejné výhody. Nezáleží na tom, kdo kolik zaplatí, proto jsou vynuceny zákonem, tím se vyznačuje princip nedobrovolnosti. (Dvořák, 2008)

Rozpočtový proces se cyklicky opakuje v rámci jednoho období, přičemž rozpočtovou soustavou (viz schéma 1) se myslí soubor orgánů a institucí, které užívají veřejných rozpočtů. (Peková, 2011)

Schéma 1 Rozpočtová soustava

zdroj: vlastní zpracování dle Pekové (2011)

Dané vládní úrovně používají své rozpočty k prosazování svých politik. Rozpočty vládních úrovní se obecně člení na nadnárodní, státní, územních samospráv, veřejných fondů a veřejných podniků či neziskových organizací. (Černohorský, Teplý, 2011) Jednotlivé politiky vládních úrovní mají za cíl udržovat stabilní vývoj ekonomiky státu prostřednictvím veřejných rozpočtů. (Maaytová, Ochrana, Pavel a kol., 2015)

Veřejné rozpočty lze rozdělit dle různých kritérií. Jedním z nich může být systémový pohled na vyrovnanost rozpočtu. Pak lze klasifikovat rozpočet jako vyrovnaný, schodkový či přebytkový. Aby byl rozpočet vyrovnaný, musí se příjmy rovnat nákladům. Schodkový rozpočet nastane v případě, kdy převažují výdaje nad příjmy. V opačném případě se rozpočet nazývá přebytkový. (Pospíšil, 2013)

Provazníková (2015) uvádí, že podle struktury existují rozpočty běžné, označované jako provozní, které obsahují běžné příjmy, a běžné neinvestiční výdaje jednoho období (viz tabulka 3).

Tabulka 3 Rozdělení příjmů a výdajů běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> ▪ daňové <ul style="list-style-type: none"> ▪ svěřené daně ▪ sdílené daně ▪ místní (regionální) daně ▪ správní poplatky (daně) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.) ▪ veřejný pořádek (policie, hasiči apod.) ▪ vzdělání ▪ péče o zdraví (veřejné zdravotnictví atd.) ▪ bydlení ▪ komunální služby ▪ na podnikání ▪ ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.) ▪ placené úroky ▪ běžné dotace jiným rozpočtům
<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedaňové <ul style="list-style-type: none"> ▪ uživatelské poplatky za služby ▪ příjmy z pronájmu majetku ▪ příjmy od vlastních neziskových organizací ▪ zisk z podnikání ▪ ostatní 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ přijaté transfery <ul style="list-style-type: none"> ▪ běžné dotace ze státního rozpočtu ▪ běžné dotace ze státních fondů ▪ od územních rozpočtů ▪ ostatní běžné příjmy (dary) 	
(Saldo přebytek)	(Saldo schodek)

zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Provazníková (2015) dodává, že běžný rozpočet může být sestaven jako vyrovnaný nebo schodkový. Ideálním případem je dlouhodobá vyrovnanost, aby nedocházelo k neschopnosti hradit svou dluhovou službu.

Kapitálové rozpočty, které přesahují rozpočtový rok a zahrnují příjmy nebo výdaje, které jsou obvykle jednorázového, tedy neopakujícího se charakteru, zachycuje tabulka 4. (Černohorský, Teplý, 2011)

Tabulka 4 Rozdělení příjmů a výdajů kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> • z prodeje majetku • z kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy • příjmy z půjček apod. • příjmy z emise vlastních obligací • přebytek běžného rozpočtu • dary na investice apod. 	<ul style="list-style-type: none"> • na investice • poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky • na nákup obligací, akcií • kapitálové dotace jiným rozpočtům • splátky dříve přijatých půjček • krytí deficitu běžného rozpočtu

zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Černohorský s Teplým (2011) zmiňují základní funkce rozpočtů, a to alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační funkce je nezbytná při výskytu decentralizované moci ve státě, jelikož spočívá v efektivním rozdělení prostředků na zabezpečení veřejných statků a služeb. Redistribuční funkce tkví v přerozdělování důchodu s cílem zmírnit sociální a důchodové nerovnosti. Východiskem redistribuční funkce je princip solidarity. Funkce stabilizační má udržovat rovnoměrný ekonomický růst. Kadeřábková s Pekovou (2012) doplňují ještě funkci kontrolní, která kontroluje plnění cílů rozpočtové politiky a stimulační, která vzniká při realizaci výdajů a příjmů. Všechny zmíněné funkce se navzájem prolínají.

3.6 Fiskální federalismus

Teorie „fiskálního federalismu“ se vyvinula z důvodu existence několika typů veřejných rozpočtů, vztahů mezi nimi, a s tím spojenou složitostí rozpočtových soustav. (Široký a kol., 2008)

Peková (2011), Široký a kol. (2008) a Provazníková (2015) se shodují, že fiskální federalismus vyplývá přirozeně, jakmile existují alespoň dvě úrovně veřejné správy.

Oates (1999) definuje teorii fiskálního federalismu jako normativní rámec, na základě kterého se rozhoduje, jaké funkce nebo služby a nástroje veřejného sektoru je vhodnější centralizovat, a které je lepší přenechat územním samosprávám.

Hamerníková (2017) říká, že cílem fiskálního federalismu je optimalizovat vazby, respektive vztahy a operace, které probíhají ve víceúrovňových fiskálních systémech. V podstatě se jedná o to, aby byly co nejefektivněji zabezpečeny fiskální funkce v rámci jednotlivých úrovní fiskálních systémů. Proto by dle Pekové (2011) měla být alokační funkce přenechána nižším samosprávným celkům, které lépe znají potřeby a preference

svého obyvatelstva. Maaytová, Ochrana, Pavel a kol. (2015) dodávají, že užitky jsou větší v případě více rozdílných preferencí v různých samosprávách.

Peková (2011) říká, že předmětem zájmu zkoumání, u teorie fiskálního federalismu, jsou oblasti fiskální výdajové decentralizace a fiskální příjmové decentralizace. S fiskální výdajovou decentralizací je spojována decentralizace výdajů na zabezpečení veřejných statků, s čímž souvisí způsob financování, vymezení optimálního rozdělení kompetencí, pravomocí a odpovědnosti mezi jednotlivé vládní úrovně veřejné správy. Částečná daňová pravomoc územních samospráv a část veřejných příjmů spadajících pod rozpočet nižších vládních úrovní se týká fiskální příjmové decentralizace.

Provazníková (2015) uvádí, že teorie fiskálního federalismu se zabývá finančními vztahy mezi ústřední vládou a nižšími úrovněmi veřejného sektoru, přičemž hledá efektivní přiřazení příjmů a rozdělení odpovědnosti za poskytované veřejné statky. A to rozdělení odpovědnosti finanční a za zabezpečení veřejných statků. Provazníková (2015) i Boadway a Shah (2007) vymezují dva základní modely fiskálního federalismu, a to vertikální a horizontální, platné především ve federativních zemích, kde jsou kompetence rozděleny jednoznačněji než v unitárních státech.

Modely se liší způsobem získávání příjmů, což přispívá podle Maaytové, Ochrany, Pavla a kol. (2015), buď k fiskální rovnováze, nebo nerovnováze. Zatímco vertikální model je založen na fiskální autonomii jednotlivých úrovní veřejné správy, oproti tomu horizontální model vychází z přerozdělování financí od bohatších k chudším regionům. V praxi se nejčastěji uplatňuje tzv. kombinovaný model, tedy kombinace modelu horizontálního a vertikálního, přičemž každá úroveň má své příjmy, které jsou doplňovány z rozpočtů vyšších úrovní v rámci dotací. (Provazníková, 2015)

Vertikální model fiskálního federalismu se dále rozlišuje na centralizovaný, decentralizovaný a kombinovaný model. (Peková, 2011)

Centralizovaný model předpokládá nízkou míru soběstačnosti územních samosprávných celků, jelikož nejvýraznější příjmy plynou do státního rozpočtu. Pak je tedy jasně dána soběstačnost pouze státnímu rozpočtu. K přerozdělování do rozpočtů nižších vládních úrovní dochází dotacemi, podle stanovených pravidel, po vertikální linii. Dotacemi stát ovlivňuje činnost a hospodaření nižších územních celků, jelikož vlastní příjmy jsou minimální a nestačí plně krýt výdaje. (Provazníková, 2015)

Neexistence přerozdělovacích procesů v rámci rozpočtové soustavy a totální finanční samostatnost každé vládní úrovně zastřešuje decentralizovaný model. Aby mohl být

uplatněn tento model, musí být zabezpečen předpoklad rozsáhlé daňové pravomoci, ze které by i ty nejnižší vládní úrovně měly dostatečné příjmy na krytí svých výdajů. V praxi se s ním není možné setkat, jelikož je modelem pouze teoretickým. (Černohorský, Teplý, 2011)

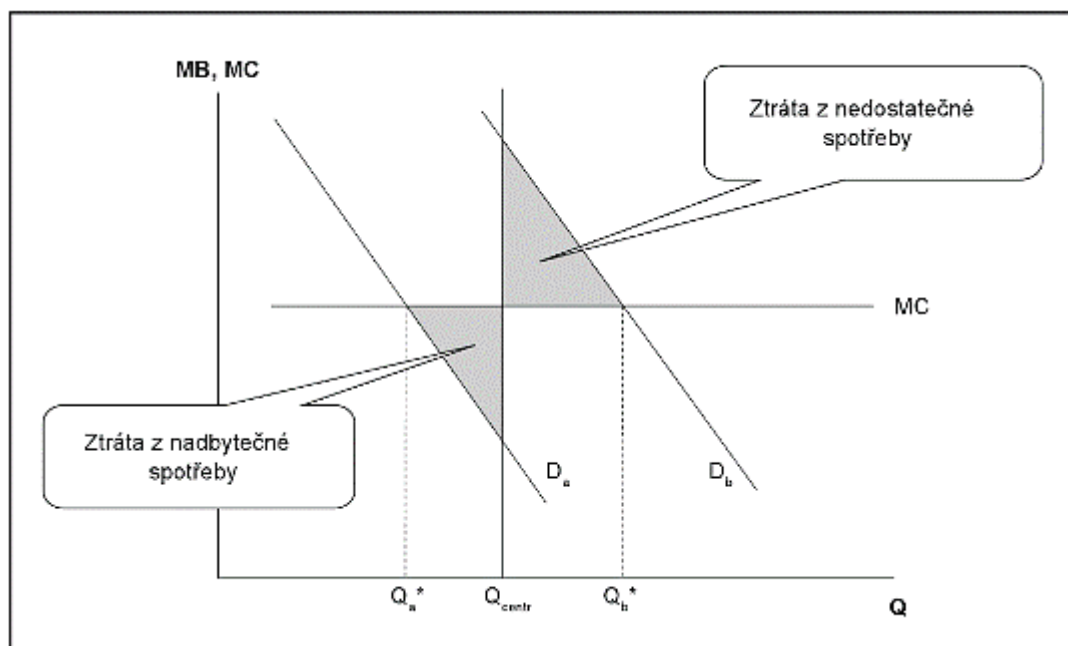
Model fiskálního federalismu aplikovaný v České republice lze označit za kombinovaný model fiskálního federalismu. Strana příjmů zastupuje spíše centralizační prvky, to umožňuje státu vyrovnávat rozdílnou úroveň jednotlivých regionů. Naopak strana výdajů reprezentuje spíše decentralizační prvky, což úzce souvisí s decentralizací veřejné správy na územní celky. (Peková, 2011)

Proces fiskální decentralizace kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování veřejné správy na obce a kraje má za cíl snižování výdajů. Ekonomická teorie uvádí řadu argumentů pro výhodnost decentralizace, například rozhodování blíže občanům, které si své zástupce volí nebo možnost lepší kontroly. (Maaytová, Ochrana, Pavel a kol., 2015)

Dalšími kladnými argumenty jsou efektivnost výdajových rozhodnutí, ale i financování racionální volby za ty, kteří „platí“ do rozpočtů, či vyšší elasticita k preferencím v rámci obce než státu. Důležitým pojmem v rámci fiskální decentralizace je tzv. decentralizační teorém, kdy dochází ke ztrátám, je-li poskytován statek či služba centrálně (viz obrázek 1). (Provazníková, 2015)

Osa x představuje spotřebované množství, osa y značí pro všechny stejné náklady, které jsou konkrétně stanoveny na úrovni MC, která protíná „Qcentr“. „Qcentr“ vyznačuje centrálně dané množství, „Qa*“ množství spotřebované jednou obcí a „Qb*“ množství spotřebované druhou obcí. „Da“ a „Db“ značí poptávky po statku v obcích. Čím vzdálenější prostor mezi nimi vznikne, tím je vhodnější decentralizace. Trojúhelník, který vznikne nad osou centrálně daných nákladů, značí ztrátu z nedostatečné spotřeby, což znamená, že v obci statek či služba chybí. Naopak trojúhelník pod osou centrálně daných nákladů značí, že ve druhé obci vznikne ztráta ze zbytečné spotřeby, to je situace, kdy statek či služba přebývá. (Maaytová, Ochrana, Pavel a kol., 2015)

Obrázek 1 Decentralizační teorém

zdroj: Maaytová, Ochrana, Pavel a kol. (2015)

3.7 Rozpočet územních samospráv

Základem finančního hospodaření obcí (krajů) je územní rozpočet, jak uvádí Peterová (2012). Rozpočtem územních samospráv se rozumí rozpočty obcí nebo krajů, neboli decentralizovaný peněžní fond, v němž se soustřeďují příjmy v rámci rozpočtové soustavy, ale i příjmy vytvořené vlastní činností, které se posléze používají na zabezpečení veřejných statků a služeb. Rozpočet je finančním plánem pro obec a nástrojem k umožnění realizace lokální politiky, respektive zájmů, preferencí a potřeb. (Peková, 2011)

Horzinková s Novotným (2013) dodávají, že na celý rozpočet lze nahlížet jako na nástroj souladu plánovaných příjmů a výdajů v rámci obce nebo kraje, které slouží k zabezpečení a financování obecní politiky.

Provazníková (2015) uvádí, že na rozpočet lze nahlížet jako na bilanci. Bilance představuje stav peněžních prostředků v obecním rozpočtu na začátku rozpočtového období, k němuž se přičítají příjmy a odečítají výdaje během rozpočtového období. Výsledkem je stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období. Obec vytváří finanční rezervu pro hospodaření v dalších letech, a to v případě, je-li konečný stav peněžních prostředků větší než stav počáteční. Nastane-li situace opačná, je nutné čerpat

rezervy vytvořené v předchozích letech nebo použít jiné zdroje na vyrovnání rozpočtové bilance.

Z důvodu, že územní rozpočty spadají pod rozpočty veřejné, je možné je rozdělit dle struktury na běžné a kapitálové. (Provazníková, Sedláčková, 2009) Pak jsou tedy rovněž založeny na principu neekvivalence, nedobrovolnosti a nenávratnosti a plní základní funkce rozpočtu, mezi něž zejména spadají alokační, stabilizační a redistribuční funkce. (Peková, 2011)

3.7.1 Rozpočtová skladba

Rozpočtovou skladbu vymezuje vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočtová skladba určuje jednotné třídění příjmů a výdajů obcí a krajů, pro které platí závazné názvy a plnění. Odvětvové třídění rozděluje veškeré finanční operace do paragrafů, zatímco druhové třídění na jednotlivé položky. (vyhláška č. 323/2000 Sb.)

Rozpočtová skladba vychází z několika obecných zásad. Peková (2011) uvádí, že dodržuje zásadu jednotnosti a závaznosti třídění příjmů a výdajů, dlouhodobé stability, srozumitelnosti a kompatibility s mezinárodními účetními a statistickými standardy, propojení s Evropským systémem národních a regionálních účtů a klasifikace Evropské unie. Dle Provazníkové (2015) je nezbytné dodržovat ještě zásadu agregace či sumarizace, s využitím principu konsolidace, aby operace nemohly být opětovně načítány.

V České republice mohou být tříděny příjmy a výdaje dle hlediska (Kadeřábková, Peková, 2012):

- odpovědnostního neboli kapitolního či organizačního, to je pro obce a kraje dobrovolné,
- druhového, týká se všech peněžních operací, které třídí příjmy, výdaje a tzv. financování do tříd a následně dle několika kritérií na položky,
- odvětvového, to znamená, že třídí příjmy a výdaje dle odvětví a účelu, na které jsou vynaloženy (viz tabulka 5), ale pouze výdaje jsou členěny všechny, u příjmů se člení pouze vybrané příjmy nedaňové a kapitálové,
- konsolidačního, aby bylo možné vyloučit duplicitní transfery mezi peněžními fondy, korekci příjmů a korekci výdajů.

3.7.2 Rozpočtové zásady

Peková (2011) uvádí sedm rozpočtových zásad, které by se měly závazně dodržovat v průběhu celého rozpočtového procesu. Rozpočet by měl splňovat následující zásady:

- zásadu každoročního sestavování a schvalování územního rozpočtu (není-li sestaven či schválen do začátku následujícího rozpočtového období, nastane hospodaření na základě rozpočtového provizoria),
- zásadu reálnosti a pravdivosti rozpočtu (reálný odhad příjmů a výdajů, aby nedocházelo k odchýlkám),
- zásadu úplnosti a jednotnosti rozpočtu (závazná rozpočtová skladba),
- zásadu dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu (úspěch dlouhodobého hospodaření),
- zásadu hospodárnosti a efektivnosti (nemělo by docházet k plýtvání),
- zásadu finanční kontroly a účetního auditu,
- zásadu publicity (předpoklad občanské kontroly a informovanosti občanů).

Vojtíšková (2018) oproti Pekové (2011) uvádí zásadu účelovosti rozpočtu, která znamená, že obce jsou vázány použít rozpočtové prostředky pouze k účelům vyplývajícím z rozpočtové skladby. Naopak zásadu finanční kontroly a účetního auditu neuvádí.

3.7.3 Rozpočtový výhled a proces

K vyhotovení územního rozpočtu je zapotřebí vykonat souhrn činností, které vykonávají orgány obce, hlavně zastupitelstvo a rada obce. (Sedmihradská, 2015) Rozpočtový proces na území České republiky trvá zhruba jeden a půl až dva roky. (Provazníková, Sedláčková, 2009) Zatímco rozpočtovým obdobím je jeden kalendářní rok. (Pospíšil, 2013)

Základ rozpočtového procesu tvoří rozpočtový výhled, tzv. střednědobý finanční plán. Celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky dohromady vytváří základní ukazatele pro sestavení rozpočtového výhledu. Jeho výhodou je umožnění jednoduššího sestavení rozpočtu běžného období, snadnější plánování financování běžných a investičních potřeb, dodává přehled o možném hospodaření obce, využití návratného způsobu financování a v neposlední řadě komplexní pohled na výsledek hospodaření a finanční situaci obce. (Provazníková, 2015)

Rozpočtový výhled je dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nutno sestavit minimálně na 2 až 5 let dopředu. Nesplnění tohoto požadavku se považuje za správní delikt, za který obce nesou odpovědnost.

Prvním krokem sestavování rozpočtu je stanovení si priorit pro budoucí období a analyzování minulosti, což zpracovává výkonný orgán či finanční výbor obce. Na základě toho je vytvořen návrh rozpočtu, který je projednáván a následně schvalován zastupitelstvem obce. Schválený rozpočet může být schodkový, vyrovnaný či přebytkový. Současně musí být reálný, pravdivý a úplný. (Provazníková, Sedláčková, 2009)

Tyto zásady jsou nezbytným článkem pro průběžnou kontrolu plnění rozpočtu a vytvoření závěrečného účtu, respektive přehledu o skutečném plnění rozpočtu. Následná kontrola, a to krajským úřadem či auditorskou společností je nezbytnou součástí závěrečného účtu. Aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu je poslední etapou rozpočtového procesu. (Provazníková, 2015)

Peterová (2012) dodává, že zákon ukládá územním celkům povinnost zveřejnit návrh rozpočtu vhodným způsobem, což znamená na úřední desce, ale i pro dálkový přístup, tedy elektronicky, alespoň 15 dnů před projednáváním zastupitelstvem. Obdobně tomu je u závěrečného účtu, včetně výsledku přezkoumání hospodaření.

3.7.4 Metody sestavování rozpočtu

Provazníková (2015) uvádí, že existuje mnoho metod sestavování územních rozpočtů, protože požadavky na zefektivnění technik a postupů v oblasti rozpočtového procesu mají rostoucí tendenci, jak ze strany občanů, tak i ústředních vlád.

Proto se v 70. letech v USA začaly využívat postupy a techniky finančního plánování s důrazem na kontrolu a audit i na obecní úrovni. V 80. letech se tyto metody začaly uplatňovat i v Evropě. Zejména od 90. let nastupuje trend, kdy sestavování finančních plánů není záležitostí na jeden rok. Čím dál tím častěji územní celky vytváří střednědobé či dokonce dlouhodobé plány. (Provazníková, Sedláčková, 2009)

Provazníková (2015) dělí metody sestavování rozpočtů následovně.

- Přírůstkový nebo indexový způsob je tradičním způsobem sestavování rozpočtů. Plánování výdajů na poskytované statky a služby vychází ze standardů lokální politiky a funguje na bázi odhadu meziročních změn současného rozpočtu, na jehož základě je tvořen rozpočet pro následující rok.

Jeho nevýhodou je opominání měnících se potřeb, zájmů a preferencí občanů, jelikož bere příliš v potaz historické hledisko.

- Fixně limitovaný rozpočet je uplatňován spíše ústřední vládou k řízení odborů a ministerstev nebo k ovlivnění územních výdajů prostřednictvím dotací. Jak vyplývá z názvu, rozpočet má fixní charakter. V případě, že kraje/obce zajišťují poskytování veřejných statků a služeb v rámci jiných organizací, pak jsou jejich příspěvky paušální částkou. Jsou tedy rovněž fixní.
- Přístup nulové základny je považován za nejkompexnější, jelikož každou položku rozpočtu zkoumá ve vztahu k cíli, ale za to časově nejnáročnější. Tvoří pro cíle možné postupy, jak se jich dopracovat. Současná výše nákladů není důležitá, protože pro odhad výdajů se postupuje v několika krocích, a to zda se má služba zajistit, v jakém standardu, odhad nákladů na jednotku při daném standardu, odhad objemu pro daný standard a odhad celkových nákladů. Nedostane-li se financí na každou činnost, pak jsou odebrány ty s nejnižší prioritou.
- Rozpočtování dle výsledku, rovněž pojmenováno „performance budgeting“, porovnává efektivnost a hospodárnost využití veřejných zdrojů a dosažení plánovaných účinků a cílů. Pozorování výsledků, ukazatelů, skutečných nákladů a jejich odchylek oproti plánu pomáhá na každé úrovni organizace předcházení vzniku problémů, slabin či překrývání funkcí. Na základě zjištěných informací lze lépe plánovat a organizovat cíle a záměry v dlouhodobém hledisku. Značným problémem představené metody může být orientace na zabezpečení činnosti s co nejnižšími náklady bez ohledu na opodstatnění.
- Programové rozpočtování představuje strukturu rozpočtu, v rámci kterého jsou odhadované výdaje rozděleny podle předchozích výsledků nebo dle míry podpory dosažení plánů obce. Pomyslným prvním krokem je znalost záměrů a cílů obce vzhledem k přítomným aktivitám. Následně je nezbytné porovnat možnosti variant s ohledem na náklady, časovou náročnost a dosažení výsledků a na základě toho vybrat ideální variantu, ke které se sestaví finanční a programový plán se zřetelem na dopady na příjmy obce. Doporučuje se pro pětileté nebo delší časové období s tím, že je vhodné využívat klouzavý způsob (jeden rok skončí, posune se o rok dopředu)

a upravovat ho nejen z hlediska ekonomické situace v obci, ale i vzhledem k cílům, protože je podkladem pro rozpočty na každý jeden rok. Výhodou programového rozpočtování je vznik konkurence v rámci alternativních řešení pro naplnění cílů.

- Genderové rozpočtování usiluje o prosazení rovnosti mužů a žen při užívání veřejných zdrojů, zohledňuje dopady rozpočtových opatření na ženy a muže. Jeho prosazení se podařilo uskutečnit v roce 1985 v Nairobi na „Konferenci spojených národů o ženách“. Širším pohledem je komunitní rozpočtování, jež vychází z myšlenky Organizace spojených národů, která představuje rovné příležitosti pro všechny.

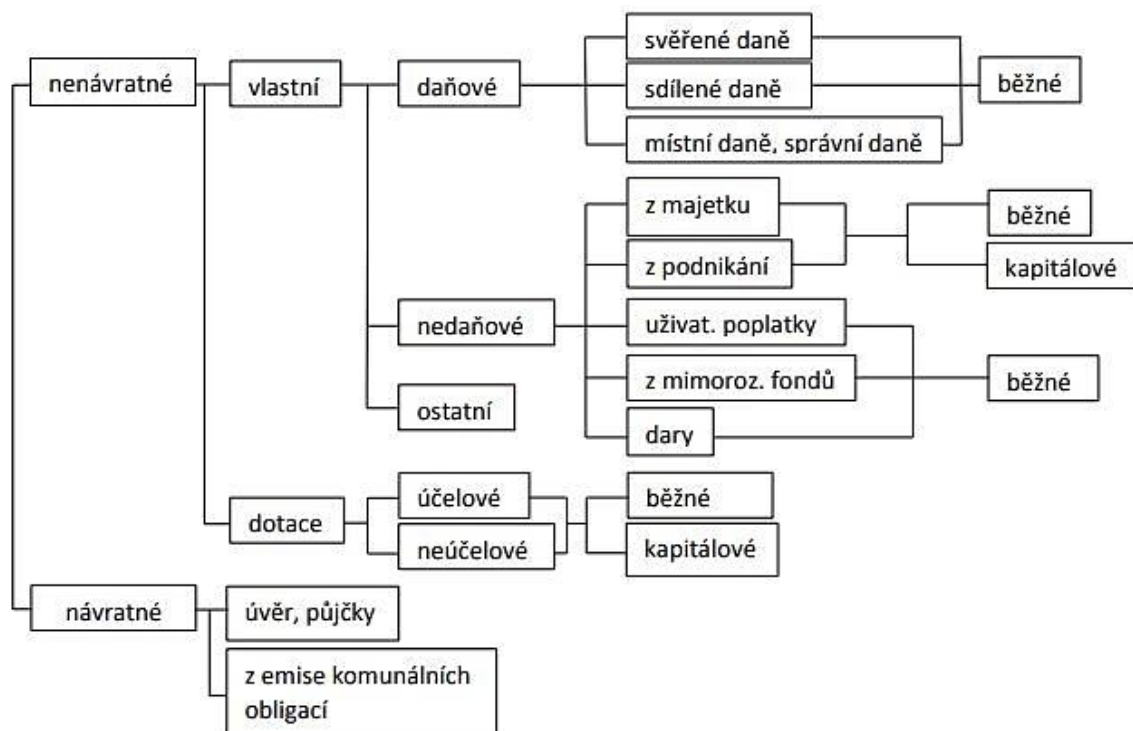
Vojtíšková (2018) doplňuje výše uvedené metody ještě o metodu participativního rozpočtování. O rozvoji obce částečně rozhodují její obyvatelé, kteří mohou podávat návrhy, jak finanční prostředky využít.

3.8 Příjmy obcí

Stejně, jako tomu je u rozpočtu obce, tak i příjmy obcí se rozdělují na běžné a kapitálové. Rovněž jsou založeny na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence. (Peková, 2011) Příjmy obce tvoří čtyři základní skupiny příjmů, a to daňové příjmy, transfery a dotace, nedaňové příjmy a úvěry/půjčky. Všechny skupiny příjmů, až na úvěry a půjčky, patří mezi příjmy nenávratné, které se rozdělují na příjmy vlastní a cizí. Úvěry a půjčky se řadí mezi příjmy návratné, protože je obec musí zpravidla splatit. (Provazníková, 2015)

Následující obrázek 2 zobrazuje strukturu příjmů územního rozpočtu.

Obrázek 2 Struktura příjmů územních rozpočtů

zdroj: vlastní zpracování dle Pekové (2011)

Peková (2011) s Boháčem (2013) zdůrazňují hledisko třídění příjmů dle plánovatelnosti. Při sestavování rozpočtu je nezbytné myslet především na plánované příjmy, jejichž objem by měl být rozhodující, protože většina potřeb veřejného sektoru je dlouhodobých. Na příjmy neplánované nemůže obec spoléhat, jelikož mají nahodilý charakter.

Druhové třídění vyplývající z rozpočtové skladby rozlišuje čtyři příjmové třídy rozpočtu, a to daňové příjmy – třída 1, nedaňové příjmy – třída 2, kapitálové příjmy – třída 3 a přijaté transfery – třída 4. (Kadeřábková, Peková, 2012)

3.8.1 Daňové příjmy obcí

Daňové příjmy obcí (třída 1) tvoří nejvýznamnější skupinu příjmů lokálních, ale i regionálních rozpočtů. Patří mezi příjmy běžné, každoročně se opakující, i přes to, že nemají každý rok stejnou výši. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), vymezuje daňové určení, konkrétně u daně z přidané hodnoty, daní z příjmů, spotřebních daní, daně silniční a daně z nemovitých věcí. Daně, které nejsou konkrétně specifikované v tomto zákoně, upravují zvláštní zákony.

Dle výnosu z konkrétní daně lze členit daně na svěřené a sdílené. Svěřené daně jsou takové, z nichž celý výnos plyne do rozpočtu obcí, jako tomu je například u daně z nemovitých věcí. Typem svěřené daně jsou daně municipální či regionální, které jsou zákonem určené pouze na území vybrané obce. Naopak daně sdílené jsou charakteristické tím, že z celostátního výnosu daní je zákonem předem určen podíl, který náleží obcím. (Hamerníková, 2017) Podrobněji rozebráno v kapitole 3.8 *Rozpočtové určení daní*.

Mezi daňové příjmy spadají rovněž správní a místní poplatky. Místní poplatky obec zavádí obecně závaznou vyhláškou a mají dispozitivní charakter, což znamená, že záleží pouze na obci, zda poplatek zavede či nikoli. Obce si také samy určují sazbu poplatku, kdo ho musí povinně hradit, tj. poplatníka a další podmínky placení jako osvobození, splatnost apod. (Radvan, 2012)

Dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, mohou obce zavádět až osm různých poplatků, mezi něž patří poplatky:

- ze psů,
- za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- za užívání veřejného prostranství,
- ze vstupného,
- za ubytovací kapacity,
- za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- za provoz systému shromažďování sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- za zhodnocení stavebního pozemku, možností jeho připojení na vodovod nebo kanalizaci vybudovanou obcí.

Na rozdíl od místních poplatků, správní poplatky vybírají obce povinně, a nemají v pravomoci ovlivňovat jejich sazbu, která je stanovena zákonem. Jedná se například o poplatek za povolení stavby, vydání cestovního dokladu či občanského průkazu. (Provazníková, 2015)

Za správní úkony vykonávané v rámci přenesené působnosti náleží obci od státu správní poplatky, které by měly krýt vydané náklady. Správní poplatky jsou hrazeny hotově, kolkovými známkami nebo bezhotovostním převodem z účtu a za jejich správu a výběr zodpovídá obec. (Peková, 2011)

3.8.2 Nedaňové a kapitálové příjmy obcí

Dalším druhem příjmů jsou nedaňové příjmy územních rozpočtů (třída 2), které může obec ovlivňovat a získávat je z vlastní aktivity. Patří mezi ně příjmy z vlastního podnikání, užitelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti a ostatní příjmy, například příjmy ze svých mimorozpočtových fondů, dary a výnosy ze sbírek. (Černohorská, Teplý, 2011)

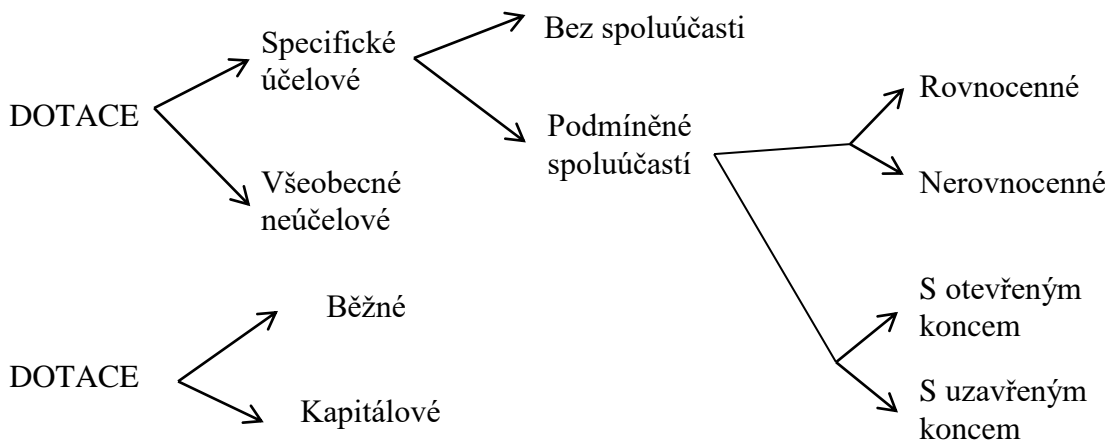
Mohou mít investiční neboli kapitálový charakter, ale i neinvestiční, běžný charakter. (Peková, 2011) Kapitálový charakter nedaňových příjmů zahrnuje dle druhového třídění rozpočtové skladby třída 3, tedy kapitálové příjmy, které nemají opakující se charakter. Ty představují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného) či peněžité dary na investiční účely, tedy pořízení dlouhodobého majetku. (Provazníková, 2015)

3.8.3 Přijaté peněžní transfery

Z důvodu nedostatečných finančních příjmů na financování potřebných výdajů obce se uplatňují prostředky ze státního rozpočtu nebo ze státních mimorozpočtových fondů, ale i ze zahraničních vztahů. Nejvýznamnější podíl přijatých transferů (třída 4) obce tvoří dotace. Dotace přerozdělují finanční prostředky několika způsoby. Základním způsobem je přerozdělování z rozpočtu vyšší vládní úrovně nižší vládní úrovni. Mnohdy může k přerozdělování dojít i na stejné úrovni. V některých zemích dochází k přímému poskytování dotací územním rozpočtům, například z ústředních rozpočtů nebo prostřednictvím zvláštních fondů. (Provazníková, 2015)

Dotace jsou rozděleny dle několika hledisek (viz následující schéma 2).

Schéma 2 Rozdělení typů dotací

zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Běžné dotace se využívají na poskytování běžných a opakujících se potřeb. Na jednorázové a dlouhodobé účely se využívají dotace kapitálové (investiční). (Peková, 2011)

Prerozdělování probíhá formou nenávratných dotací, které se rozdělují na dotace účelové, na předem stanovený cíl nebo dotace neúčelové, bez stanoveného cíle, což znamená, že není předem určen účel ani podmínky využití. (Provazníková, Sedláčková, 2009) Rovnocenné dotace se spoluúčastí znamenají, že na každou korunu dotace je nutno vynaložit určitou sumu z rozpočtu. Též se nazývají dotace s otevřeným koncem, jelikož obec může ovlivnit svou aktivitou výši poskytnuté dotace. Je-li částka poskytované dotace stanovena fixně, bez ohledu na to, kolik obec použije z vlastních zdrojů, jsou pak tyto dotace označovány jako nerovnocenné, rovněž jako s uzavřeným koncem, kdy je nastavený strop poskytované částky příspěvku. Podmíněné dotace se spoluúčastí nastávají, pakliže se obec podílí na spolufinancování celkové částky. V případě dotace bez spoluúčasti dostane municipální celek fixní částku na předem určený statek či službu. (Provazníková, 2015)

3.8.4 Návrtné zdroje

Úvěry, emise komunálních obligací nebo akcií, návratné půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů zastupují návratné příjmy. Návratné zdroje představují skupinu příjmů, kterou obec musí vrátit svým věřitelům. Obce je zpravidla využívají na financování aktivit investičního charakteru. (Provazníková, Sedláčková, 2009)

Provazníková (2015) i Peková (2011) rozdělují úvěry z hlediska splatnosti na krátkodobé, se splatností do jednoho roku, střednědobé, se splatností do deseti let a dlouhodobé, se splatností nad deset let. Nejčastějším způsobem ručení za úvěr je vlastním majetkem obce, posléze třetí osobou nebo budoucími rozpočtovými příjmy.

Emise komunálních obligací vydává obec sama nebo prostřednictvím zprostředkovatele – peněžního ústavu, který si účtuje poplatek. Mezi další návratné zdroje patří finanční leasing, kdy obec hradí investici z cizích zdrojů či směnky, které nahrazují hotové peníze při platebním styku. (Peková, 2011)

3.9 Výdaje obcí

Decentralizace veřejné správy ukládá povinnost územní samosprávě zabezpečovat veřejné statky a služby. Obec odpovídá za veřejnou dopravu, sociální služby, péči o veřejné zdraví, parky a mnoho dalšího. Aby obec mohla splnit povinnost a tyto činnosti zajistit, potřebuje k tomu finance. Rozsah výdajů obce závisí na objemu příjmů, odpovědnosti a pravomoci za poskytování veřejných statků a služeb. (Provazníková, Sedláčková, 2009)

Poskytování čistě veřejných statků (veřejné osvětlení) by měly krýt příjmy obcí, respektive výnosy z municipálních a svěřených či sdílených daní. Tyto výnosy mohou být doplňovány dotacemi. U smíšených veřejných statků (hromadná doprava) se často podílí na úhradě občan tzv. uživatelským poplatkem. (Peková, 2011)

Provazníková (2015) uvádí, že se výdaje rozdělují dle několika hledisek. Z hlediska plánování na plánovatelné a neplánované. Plánovatelné výdaje mívají opakující se a mandatorní charakter. Naopak neplánované výdaje jsou nahodilého charakteru a jejich vznik nelze předvídat, proto je nutné vytvářet rezervy na jejich krytí. Podle charakteru infrastruktury lze výdaje rozdělit do dvou oblastí. První oblast zastupuje ekonomická infrastruktura, která zahrnuje výdaje na produkci statků, zatímco druhá oblast nese odpovědnost za sociální infrastrukturu v obci neboli výdaje na péči o zdraví, vzdělávání, provoz sociálních zařízení apod.

Peková (2011), Provazníková (2015) i Černohorský s Teplým (2011) se shodují, že zpravidla za nejběžnější členění lze označit ekonomické hledisko, které výdaje dělí na běžné a kapitálové. Za běžné výdaje, často označované jako provozní výdaje, se považují pravidelně se opakující výdaje na lokální potřeby v příslušném roce (materiálové náklady, energie, nájemné), zatímco kapitálové výdaje jsou časově delšího charakteru a slouží k zabezpečení dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb (pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku, finanční investice).

Detailnější členění běžných a kapitálových výdajů rozebírá rozpočtová skladba, která podrobněji třídí běžné a kapitálové výdaje na nenávratné, těch je převažující většina a návratné (poskytnutí půjčky). Provazníková (2015) doplňuje, že běžné – neinvestiční výdaje člení třída 5 a kapitálové – investiční výdaje třída 6. Odvětvové třídění strukturuje výdaje územních celků do 6 skupin (viz tabulka 5). Nováková (2011) uvádí ještě třídu 8 – financování, která má zvláštní postavení. Třída 8 zahrnuje operace zabezpečující krytí

vzniklého schodku hospodaření nebo využití přebytku rozpočtového hospodaření. Nejedná se tedy o příjmy či výdaje, ale o způsob financování příjmových či výdajových operací.

Tabulka 5 Odvětvové třídění výdajů obcí

Skupina výdajů	Výdajové oblasti
1. Zemědělství a lesní hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • obhospodařování půdního fondu • obhospodařování obecních lesů
2. Průmyslová a ostatní odvětví	<ul style="list-style-type: none"> • provoz veřejné silniční dopravy • údržba silnic, chodníků a veřejných prostranství • zajišťování pitné vody • odvod a čištění odpadních vod • podpora rozvoje podnikání • sběr surovin
3. Služby pro obyvatelstvo	<ul style="list-style-type: none"> • základní a mateřské školy • kultura: divadelní činnost, knihovny, muzea, ochrana památek, sdělovací prostředky • podpora tělovýchovy a zájmových organizací • zdravotnictví (zřizování jeslí, nemocnic) • komunální služby: čistota obce, veřejná zeleň, veřejné osvětlení • bydlení: pronájem obecních bytů, výstavba nových bytů • životní prostředí: nakládání s odpady, péče o přírodu a krajinu
4. Sociální věci a politika zaměstnanosti	<ul style="list-style-type: none"> • dávky sociálního zabezpečení • zřizování sociálních zařízení jako: domovy důchodců, domovy s pečovatelskou službou, domovy pro matky s dětmi
5. Bezpečnost státu a právní ochrana	<ul style="list-style-type: none"> • civilní obrana • obecní policie • požární ochrana
6. Všeobecná veřejná správa a služby	<ul style="list-style-type: none"> • zastupitelské orgány • činnost obecního úřadu • finanční operace

zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Podle funkcí veřejného sektoru Provazníková a Sedláčková (2009) třídí výdaje obcí na alokační, redistribuční a stabilizační. Další skupinu výdajů územního rozpočtu reprezentují nenávratné platby a poskytované transfery. Obec může poskytovat transfery či dotace neziskovým organizacím, nevládním soukromoprávním neziskovým organizacím či soukromým podnikatelům. Mezi nenávratné platby obce spadají výdaje na pokuty, placené úroky, splátky jistin či dary občanům. (Peková, 2011)

3.10 Rozpočtové určení daní

Rozpočtové určení daní vymezuje, do jakého rozpočtu spadají výnosy z jednotlivých daní nebo jak budou následně přerozděleny. (Lajtkepová, 2013)

Daně jsou pro tyto účely rozděleny na sdílené, jejichž výnos se rozděluje do několika veřejných rozpočtů a svěřené, jejichž stoprocentní výnos je příjmem samospráv. Sdílení daní může probíhat třemi způsoby, a to tak, že je celostátně sdílen stejný daňový základ, ke kterému si územní celky mohou přidat daňovou přírážku. Dalším způsobem je derivační princip, který odměňuje úsilí samospráv, protože vláda stanoví pouze procento výnosu z daně, které zůstane v rozpočtu samospráv. Posledním způsobem je nederivační princip, kdy se podle stanovených kritérií rozdělí část celostátního výnosu z daně mezi jednotlivé samosprávy. Tento způsob je výhodný pro vyrovnávání rozdílů mezi územními celky. (Maaytová, Ochrana, Pavel a kol., 2015)

Od roku 1993 se značně změnila struktura daňových příjmů plynoucích do rozpočtů obcí. Cílem změny je (Peková, 2011):

- posílení příjmů rozpočtů, což má za následek větší soběstačnost,
- stabilizování těchto příjmů v čase, z důvodu rozpočtového výhledu,
- stabilizovat dynamiku vývoje daňových příjmů, a to jak u státního rozpočtu, tak u rozpočtů územních samospráv,
- v neposlední řadě snížit rozdíly v daňových výnosech v prostoru obcí.

Havlena (2010) vidí význam u rozpočtového určení daní z důvodu, že daňové příjmy tvoří většinu příjmů obce, daňové příjmy nejsou účelově vázány, orgány obce mohou samy rozhodnout o využití těchto příjmů a jsou pro obec důležité kvůli finanční autonomii na státu.

Provazníková (2015) rozděluje vývoj rozpočtového určení daní (RUD) do třech vývojových etap:

- 1993-1995,
- 1996-2000,
- 2001 až současnost.

První etapa je spojována se vznikem nové daňové soustavy, v níž pouze daň z nemovitých věcí patřila mezi svěřené daně, a obce získávaly plný výnos z daně. Mezi výnosy ze sdílených daní patřil celý výnos daně z příjmu právnických osob, byla-li poplatníkem sama obec a výnos daně z příjmu fyzických osob z podnikání a jiné

samostatné výdělečné činnosti dle trvalého bydliště podnikatele. U daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti obec získávala sdílený výnos s okresem, kdy v roce 1993 obecní příjem z této daně činil 40 %, v roce 1994 50 % a v roce 1995 dokonce 55 %. Vybrané správní a místní poplatky náležely plně obci, kde byly vybrány. (Provazníková, Sedláčková, 2009)

Druhá etapa obsahovala novelu o rozpočtových pravidlech, která měla za cíl napravit předchozí nedostatky. Některé daně rozdělují svůj výnos mezi obecní, okresní a státní rozpočet. Došlo ke snížení podílu obcí na celookresním výnosu na 30 % u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Z toho 2/3 byly rozděleny mezi obce podle podílu počtu obyvatel obce na počet obyvatel okresu a zbylá 1/3 postoupila do rozpočtu obce, kde se nacházela pokladna plátce. Další změnou prošla daň z příjmů právnických osob (DPPO), kdy se obce podílely 20 % z celostátního výnosu této daně podle poměru počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel státu. Od roku 1997 patří mezi daňové příjmy sankční poplatky související s životním prostředím. (Provazníková, 2015)

Jelikož ani předchozí etapa nevyřešila všechny spatřované nedostatky, tak v roce 2001 došlo k výrazným změnám v oblasti RUD, pro kterou byl vytvořen samostatný zákon č. 243/2000 Sb., o RUD, který nabyl účinnosti od 1. 1. 2001. Na základě něhož došlo z pohledu obcí k následujícím změnám. Mezi sdílené daně se nově zařadila daň z přidané hodnoty (DPH). Se vznikem krajů a zánikem okresních úřadů nabyla v roce 2002 účinnosti novela, která snižovala sdílený podíl daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti ze 70 % na 60 %, přičemž těchto 10 % připadlo státnímu rozpočtu a obcím tedy zbývalo 30 % beze změny. Další významnou změnou je, že se obce začaly na celostátních výnosech sdílených daní podílet procentuálně (20,59 %) podle počtu obyvatel v obci na celkový počet obyvatel. Výsledek je dále upraven přepočítacím koeficientem dle velikostní kategorie obce (viz tabulka 6).

Tabulka 6 Koeficienty dle velikostní kategorie obcí 2001–2007

Obce s počtem obyvatel (od-do)	Koeficienty velikostní kategorie obcí
do 100	0,4213
101–200	0,5370
201–300	0,5630
301–1 500	0,5881
1 501–5 000	0,5977
5 001–10 000	0,6150
10 001–20 000	0,7016
20 001–30 000	0,7102
30 001–40 000	0,7449
40 001–50 000	0,8142
50 001–100 000	0,8487
100 001–150 000	1,0393
150 00 a výše obyvatel	1,6715
Hlavní město Praha	2,7611

zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Z důvodu diskriminace menších obcí, které podaly stížnost k Ústavnímu soudu, v roce 2008 nastaly změny v rámci novely zákona o RUD. Změny se týkaly oblasti procentního podílu sdílených daní z 20,59 % na 21,4 %, ale důležitou změnou je zavedení nových kritérií pro toto přerozdělování. K základnímu kritériu se přidala nová kritéria, která zahrnovala celkovou výměru obce s váhou 3 %, prostý počet obyvatel s váhou 3 % a modifikaci koeficientu velikostní kategorie obce se zbývající váhou 94 %. Počet velikostních kategorií obcí (viz tabulka 7) je razantně snížen z původních 14 pouze na 4 kategorie s progresivními přechody. (Provazníková, Sedláčková, 2009)

Tabulka 7 Koeficienty postupných přechodů RUD 2008–2012

Obce s počtem obyvatel od-do	Koeficienty postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
do 300	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
301–501	1,0640	300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 300
5 001–30 000	1,3872	5300,8 + 1,3872 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 5 000
30 001 a více	1,7629	39 980,8 + 1,7629 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Z tohoto systému jsou odebrány města Praha, Brno, Ostrava a Plzeň, která mají samostatné přepočítávací koeficienty (viz tabulka 8), aby se nesnížily jejich daňové příjmy.

Tabulka 8 Přepočítací koeficienty velkých měst - RUD 2008–2012

Město	Přepočítací koeficienty
Praha	4,2098
Plzeň	2,5273
Brno	2,5273
Ostrava	2,5273
Ostatní obce ČR	1,0000

zdroj: vlastní zpracování dle Provazníkové (2015)

Další podstatné změny přinesla novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, v roce 2013, která obsahovala změny související především s kritériem celkové výměry obce, protože v případě, že obec měla nízký počet obyvatel, ale velké území, docházelo k několikanásobnému zvyšování příjmů, což zmiňují Maaytová, Ochrana, Pavel a kol. (2015). Proto novela zavedla u jednoho z kritérií podmínku pro obec o zápočtu maximálně 10 ha území na jednoho obyvatele stále s váhou 3 %. U kritéria prostého počtu obyvatel byla zvýšena váha na 10 %, naopak snížení váhy z 94 % na 80 % proběhlo u kritéria počtu obyvatel s upravenými koeficienty postupných přechodů (viz tabulky 9 a 10) a zavedlo se nové kritérium počtu žáků s váhou 7 %. Následovala i změna týkající se snížení podílu obcí na výnosu z daně z přidané hodnoty z 21,4 % na 20,83 %, k níž došlo na základě realizace důchodové reformy. Naopak zvýšení podílu obcí nastalo u ostatních typů sdílených daní z předchozích 21,4 % na 23,58 % až na výjimku, kterou představovala daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kde došlo k navýšení na 22,87 %. (Provazníková, 2015)

Tabulka 9 Přepočítací koeficienty RUD platné od roku 2013

Město	Přepočítací koeficienty
Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Brno	2,2961
Ostrava	2,2961
Ostatní obce ČR	1,0000

zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 243/2000 Sb.

Tabulka 10 Koeficienty postupných přechodů RUD platné od roku 2013

Obce s počtem obyvatel od-do	Koeficienty postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0–50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51–2 000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2 001–30 000	1,1523	2136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2 000
30 001 a více	1,3663	34400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

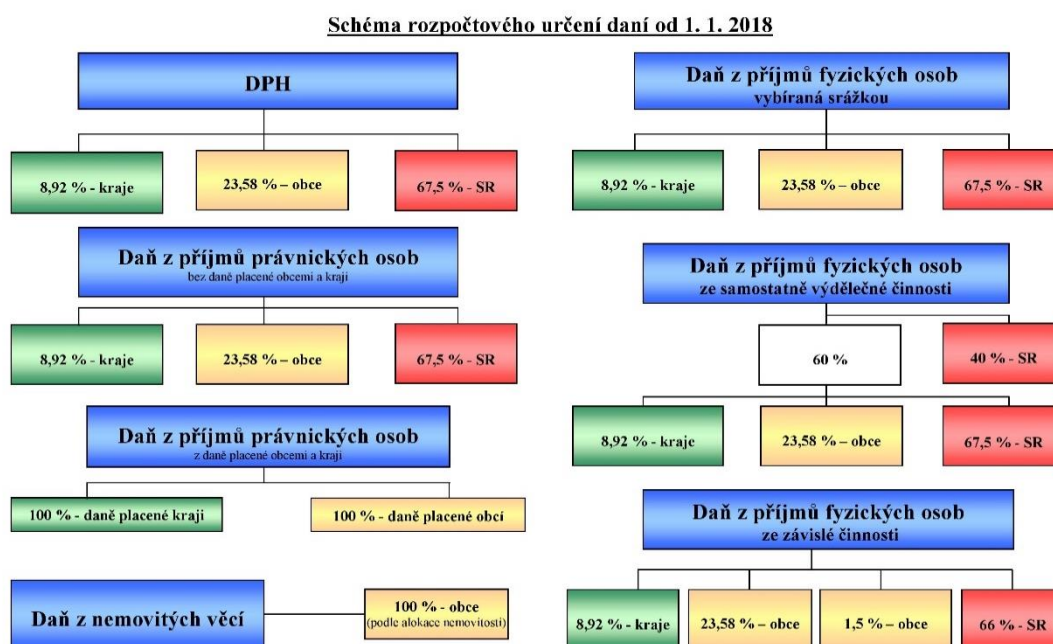
zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 243/2000 Sb.

Na základě změn hodnot koeficientů postupných přechodů dochází v Praze, Ostravě, Plzni a Brně ke snížení výnosu ze sdílených daní. U ostatních obcí (měst) dochází naopak k posílení výnosu ze sdílených daní.

Novelizace zákona o rozpočtovém určení daní, platné v následujících dvou letech (2016–2017), přinesly spíše změny týkající se vyšších územně samosprávných celků. Změny týkající se obcí byly minimální. V roce 2016 došlo ke sjednocení podílu na dani z příjmu ze závislé činnosti na 23,58 % jako u jiných sdílených daní, kromě daně z přidané hodnoty. V roce 2017 se jednalo o změnu zavádějící navýšení podílu na dani z přidané hodnoty z původních 20,83 % na 21,4 % a zrušení 30% podílu obcí na dani z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti dle bydliště podnikatele. (SMS ČR, 2018)

V roce 2018 jsou kompletně sjednoceny podíly ze sdílených daní na 23,58 % pro obce (viz obrázek 3). Další změnou je zvýšení váhy ze 7 % na 9 % u kritéria počtu dětí a žáků a snížení z 80 % na 78 % proběhlo u kritéria počtu obyvatel s upravenými koeficienty postupných přechodů. (SMS ČR, 2018)

Obrázek 3 Schéma rozpočtového určení daní 2018

zdroj: Finanční správa (© 2013-2018)

3.11 Daň z nemovitých věcí

Hamerníková (2017) vymezuje daňovou soustavu v České republice na daně přímé a nepřímé. Lajtkepová (2013) uvádí, že mezi daně přímé, charakteristické tím, že není možný převod daňové povinnosti na jiného poplatníka, patří právě majetkové daně, které obsahují daň z nemovitých věcí a z nabytí nemovitých věcí.

Láchová s Vančurovou (2018) uvádějí, že daň z nemovitých věcí (DNV) patří mezi majetkové daně, které jsou jedny z nejstarších typů daní. I přesto jejich význam postupně klesá, jelikož jsou zastupovány daněmi důchodovými. DNV se skládá z daně z pozemků a daně ze staveb a jednotek, přičemž celý výnos z daně plyne do rozpočtu územní samosprávy, kde se nemovitá věc nachází.

Provazníková (2015) uvádí výhody a nevýhody majetkových daní. Za jejich výhodu označuje stabilitu a lehké predikování výnosu z důvodu viditelnosti daňového základu, kdy jsou daňové úniky téměř nemožné. Dále spojení výnosu s obecním rozpočtem, přičemž odráží spojitost mezi poskytovanými statky a službami v konkrétní obci, tzv. princip prospěchu. Za jejich nevýhodu značí nerespektování důchodové situace poplatníka. Radvan (2012) uvádí, že mezi lidmi jsou nepopulární, jelikož se jedná o dvojí zdanění příjmu.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, se věnuje problematice zdanění nemovitých věcí. Tento zákon je rozdělen na sedm částí. První část upravuje zdaňování pozemků, zatímco část druhá je věnována zdaňování staveb a jednotek. Třetí část definuje společná ustanovení, na kterou navazuje správa DNV, tedy část čtvrtá. Oznamovací povinnost, zmocňovací ustanovení a přechodná a závěrečná ustanovení tvoří poslopučně poslední tři části zákona.

DNV je daní, která se platí dopředu správci daně, nikoli zpětně jako většina daní. Daňové přiznání musí být podáno do 31. ledna. (Pilátová a kol., 2014) Opětovně se daňové přiznání podává, pouze dojde-li k rozhodným změnám okolností pro stanovení daně, přičemž poplatník musí vyměřenou daň zaplatit do 31. května. Přesahuje-li splatná částka 5 000 Kč, pak je daň rozdělena do dvou splátek placených k datu 31. května a 30. listopadu. U poplatníků, kteří provozují zemědělskou výrobu či chov ryb se daň platí ve dvou stejných splátkách, a to do 31. srpna a do 30. listopadu. (zákon č. 338/1992 Sb.)

3.11.1 Subjekt daně

Subjektem daně je poplatník daně, tedy právnická nebo fyzická osoba, které náleží daňová povinnost. (Pilátová a kol., 2014) Zpravidla je poplatníkem DNV vlastník nemovité věci, ale může jím být i osoba jiná než vlastník, a to nájemce nebo pachtýř, organizační složka státu, uživatel či stavebník, je-li pozemek zatížený právem stavby na cizím pozemku. Poplatníkem daně může být více osob, a to v případě, vlastní-li nemovitou věc více vlastníků současně. Ti jsou pak povinni plnit svou povinnost nerozdílně a společně, obvykle prostřednictvím společného zástupce nebo jednotliví spoluvlastníci samostatně za svůj majetkový podíl v případě, je-li majetek rozdělen podílově. (Láchová, Vančurová, 2018)

Radvan (2012) uvádí, že za vlastníka je pro účely zdanění považována osoba zapsaná k 1. 1. příslušného kalendářního roku v evidenci katastru nemovitostí a na změny provedené v průběhu roku se nebere zřetel.

3.11.2 Předmět daně

Předmětem DNV jsou nemovité věci na území České republiky, tedy pozemky, stavby a jednotky, které nejsou osvobozeny. Osvobození od daně z nemovitých věcí u pozemků rozebírá § 4 zákona o DNV. U staveb a jednotek je osvobození upraveno § 9 zákona o DNV. Dle § 17 písm. a) zákona o DNV může obec při řešení důsledků živelních

pohrom zcela nebo částečně osvobodit od daně až na 5 let, a to obecně závaznou vyhláškou.

Pozemky, ležící na území České republiky, vedené v evidenci katastru nemovitostí tvoří předmět daně z pozemků. Každý pozemek nese číselné označení. Ten je pak označován za parcelu, která má danou výměru. (Láchová, Vančurová, 2018)

V § 2 zákona o DNV jsou v odstavci 2 taxativně vyjmenovány pozemky, které nejsou předmětem daně z pozemků, například pozemky v rozsahu zastavěném zdanitelnými stavbami a pozemky určené pro obranu státu.

Předmětem daně ze staveb a jednotek jsou zdanitelné stavby, kterými se rozumí budovy a inženýrské stavby a zdanitelné jednotky, kterými se rozumí byt nebo nebytový prostor na území České republiky. Zdanitelná stavba, která se sestává ze zdanitelných jednotek, není předmětem této daně. (Pilátová a kol., 2014)

3.11.3 Základ daně

Na území ČR se využívá tzv. jednotkový systém, což znamená stanovení základu daně dle výměry nemovité věci bez ohledu na jiná kritéria, jako například na tržní hodnotu nebo využití pozemku. Je administrativně nenáročný a jednoduchý na výpočet, ovšem výnos je nízký. Ve většině zemí se proto využívá hodnotový systém, který je založen na tržním ocenění nemovitých věcí. Hodnotový systém, respektive jeho prvky je možné spatřit u zemědělských pozemků, přičemž základ daně tvoří výměra pozemku, ta je ale následně násobena koeficientem bonity půdy, tj. průměrné ceny půdy za metr čtvereční. Jeho cenu určuje plošně Ministerstvo zemědělství pro každé katastrální území. (Radvan, 2012)

Základ DNV je upraven zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, v § 5 a § 10. U zemědělských pozemků (orná půda, vinice atd.) je brána za základ daně cena půdy, což je násobek výměry pozemku a průměrné ceny půdy dle vyhlášky vydané Ministerstvem zemědělství. U nezemědělských pozemků (hospodářské lesy a rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb) je možný výpočet základu daně dvojitým způsobem, a to buď na základě platných cenových předpisů k 1. lednu příslušného období nebo součin výměry pozemku a částky 3,80 Kč. U ostatních pozemků je základem daně skutečná výměra pozemku.

Základ daně ze staveb stanovuje výměra půdorysu nadzemní části stavby v metrech čtverečních k 1. 1. příslušného období. (Radvan, 2012) U jednotek je za základ daně

považována upravená podlahová plocha, což znamená násobek výměry podlahové plochy v metrech čtverečních a koeficientu 1,22, je-li jednotka v budově bytového domu a její součástí je podíl na pozemku, popřípadě je-li vlastník spoluvlastníkem takového pozemku. V ostatních případech se používá koeficient 1,20. (zákon č. 338/1992 Sb.)

3.11.4 Sazba daně

Sazba daně je úzce spjata se stanoveným základem daně. Sazbu daně je možné násobit koeficienty, které jsou sice stanoveny centrálně zákonem, ale právě obec má právo jejich úpravy. Výše a používání koeficientů ovlivňuje konečnou výši daňového zatížení poplatníka, které znamená daňový příjem pro obec. (Radvan, 2012)

Sazba daně z pozemků je stanovena procentem nebo v korunách za jeden metr čtvereční. (Láchová, Vančurová, 2018) Základní sazba daně může být upravena pouze u stavebních pozemků. A to násobkem koeficientu podle počtu obyvatel zjištěného při posledním sčítání lidu. Obec může hýbat s tímto koeficientem nahoru o jednu kategorii nebo dolů až o tři kategorie pro jednotlivé části obce (viz tabulka 11). Aby to bylo možné, musí vydat obecně závaznou vyhlášku, kterou se koeficient stanoví. Koeficient 4,5 lze zvýšit na 5. (zákon č. 338/1992 Sb.)

Tabulka 11 Koeficient dle počtu obyvatel

Město	Přepočítací koeficienty dle počtu obyvatel
1,0	do 1 000
1,4	1 001 až 6 000
1,6	6 001 až 10 000
2,0	10 001 až 25 000
2,5	25 001 až 50 000
3,5	nad 50 000 ve statutárních městech, Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních, Poděbradech
4,5	V Praze

zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 338/1992 Sb.

Sazby daně ze staveb a jednotek mají stanovenou výši v korunách za metr čtvereční zastavěné nebo upravené podlahové plochy. Jejich charakter je poněkud složitější a částka vyšší než u sazeb z pozemků. Nejnížší sazbu mají stanovenou stavby a jednotky určené k bydlení, naopak nejvyšší sazby mají stavby a jednotky určené k podnikání. Lze tedy pozorovat, že zákon o dani z nemovitých věcí bere ohled na charakter a využití stavby.

Obec může zavádět či měnit některé koeficienty. Kromě koeficientu podle počtu obyvatel, který má stejný charakter, jako u sazby daně z pozemků viz tabulka 11. V plné

kompetenci obce je zavedení koeficientu 1,5 u staveb vyjmenovaných zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, v § 11 v odstavci 3 písmena b).

Místní koeficient je posledním ze tří koeficientů a slouží jako nástroj pro regulaci výše daně a vztahuje se na všechny nemovité věci s výjimkou zemědělské půdy, tedy orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých lesních porostů. Obec jej může zavést obecně závaznou vyhláškou ve výši 2, 3, 4 nebo 5 a násobí se jím daň poplatníka u všech nemovitých věcí v obci ve stejné výši. (Sedmihradská, 2015)

Tabulka 12 Sazby daně ze staveb a jednotek

Předmět daně ze staveb	Základní sazba v Kč/m ²	Zvýšená sazba (další patro u staveb)	Násobící koeficienty			
			Místní koef.	Obecní koeficient	Koef. podle počtu obyv.	NP, zóna I. CHKO
obytný dům	2	+ 0,75 Kč/m ^{2*}	x 1,0–5,0		x 1,0–5,0	
příslušenství k obytnému domu nad 16 m ²	2	+ 0,75 Kč/m ^{2*}	x 1,0–5,0		x 1,0–5,0	
rekreační stavby a domy	6	+ 0,75 Kč/m ^{2*}	x 1,0–5,0	žádný/1,5		2,0
doplňkové stavby k rekreaci	2	+ 0,75 Kč/m ^{2*}	x 1,0–5,0	žádný/1,5		2,0
garáže (stavby i samost. nebytové prostory)	8	+ 0,75 Kč/m ^{2*}	x 1,0–5,0	žádný/1,5		
stavby a samostatné nebytové prostory pro podnikatelskou činnost – zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství	2	+ 0,75 Kč/m ^{2**}	x 1,0–5,0	žádný/1,5		
stavby a samostatné nebytové prostory pro podnikatelskou činnost – průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba, ostatní podnikání	10	+ 0,75 Kč/m ^{2**}	x 1,0–5,0	žádný/1,5		
ostatní stavby	6	+ 0,75 Kč/m ^{2*}	x 1,0–5,0			
byty	2		x 1,0–5,0		x 1,0–5,0	
ostatní samostatné nebytové prostory	2		x 1,0–5,0		x 1,0–5,0	

* pokud zastavěná plocha nadzemního podlaží přesahuje 2/3 zastavěné plochy

** vždy

zdroj: vlastní zpracování dle Radvana (2012)

3.12 Finanční analýza

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, udává povinnost nechat si překontrolovat své hospodaření za předešlý rok. Peková (2011) jako odůvodnění udává, že důvodem analýzy a kontroly je zkvalitnění a zefektivnění hospodaření a řízení územní samosprávy.

Ministerstvo financí České republiky (MF ČR), na základě obcemi předložených výkazů, každý rok od roku 2009 provádí výpočet tzv. 18 ukazatelů SIMU (viz přílohy A a B), respektive informativních a monitorujících ukazatelů pro každou obec. (Ministerstvo financí ČR, 2012) Mezi informativní ukazatele patří například počet obyvatel, aktiva, cizí zdroje apod. Bagárová Grzywa (2008) na webovém portálu Moderní obec uvádí, že stěžejní jsou hlavně monitorující ukazatele. Jako první je uveden ukazatel celkové likvidity, který vyjadřuje podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků, pro něhož Ministerstvo financí stanovilo rizikový interval hodnot od 0 do 1. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům představuje druhý sledovaný ukazatel, respektive výši zadluženosti majetku obce. Za rizikovou hranici se považuje hodnota 25 % a vyšší.

Ministerstvo financí ČR (2018) uvádí, že na základě usnesení vlády ČR č. 742 došlo v roce 2017 ke změně metodiky monitoringu hospodaření, který se již nesoustředí pouze na obce a jejich příspěvkové organizace, ale na obce a kraje bez příspěvkových organizací. Jednou ze stěžejních změn je, že přibyl jeden monitorující ukazatel, a to pravidlo rozpočtové odpovědnosti, který představuje podíl dluhu k průměrným příjmům za poslední 4 roky. Jeho hodnota by neměla přesáhnout 60 %. V případě překročení všech 3 monitorujících ukazatelů dochází k riziku hospodářských problémů.

Knápková, Pavelková a Šteker (2013) vymezují finanční analýzu jako soubor činností, na základě nichž, lze zhodnotit finanční situaci. Finanční analýza využívá pro hodnocení silných a slabých stránek hospodaření různé ukazatele, mezi něž patří stavové (rozvaha), tokové (výkaz zisků a ztráty), rozdílové a poměrové ukazatele, které mají nejlepší vypovídací schopnost z hlediska času a prostoru. (Peková, 2011)

Mezi poměrové ukazatele patří rentabilita (výnosnost), likvidita, zadluženost a aktivita (obratovost). (Otrusinová, Kubíčková, 2011) Pro účely diplomové práce budou rozebrány pouze ukazatele likvidity a zadluženosti.

Ukazatel likvidity neboli solventnost obce hodnotí, jak rychle je obec schopna přeměnit vlastní majetek v peníze, ze kterých mohou být uhrazeny krátkodobé závazky.

Rozlišuje se likvidita běžná, okamžitá a pohotová. (Maaytová, Ochrana, Pavel, a kol., 2015)

Běžná likvidita dává do poměru oběžná aktiva a krátkodobé závazky. Čím vyšší hodnota, tím lepší situace pro obec, jelikož je to výsledek, který vypovídá o tom, jak oběžná aktiva zvládají krýt krátkodobé závazky. Ministerstvo financí ČR (2018) za minimální hranici považuje hodnotu 1, zatímco u podniků je podle Růčkové (2010) ideální interval v závislosti na odvětví v rozmezí hodnot 1,5–2,5.

Okamžitou likviditu vyjadřuje poměr krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků a značí, jak je obec schopna hradit své splatné závazky z finančního majetku. Její hodnota by měla oscilovat okolo intervalu 0,2–0,5, ale u municipálních firem bývá hodnota na konci roku zpravidla vyšší, a to z důvodu vícezdrojového financování. (Otrusinová, Kubičková, 2011) Růčková (2010) uvádí, že v soukromé sféře je za akceptovatelnou hodnotu považována hodnota 0,6.

Poměr oběžných aktiv bez zásob a krátkodobých závazků vyjadřuje pohotovou likviditu a optimum je v rozmezí hodnot 1–1,5, kdy hodnota 1 představuje vyrovnanost mezi krátkodobými závazky a krátkodobými pohledávkami. (Otrusinová, Kubičková, 2011)

Míru, v jaké se podílí cizí zdroje na financování obce, značí ukazatele zadluženosti. Složení vlastních a cizích zdrojů poukazuje na nebezpečí narušení finanční stability obce, pakliže podíl cizích zdrojů je vyšší, roste i riziko nesplácení. Ukazatel věřitelského rizika demonstruje celkovou zadluženost obce, přičemž čím vyšší je, tím plyne větší riziko pro obec. Opakem věřitelského rizika je koeficient samofinancování, který vyjadřuje poměr vlastních zdrojů k celkovým aktivům (pasivům), tedy z kolika procent obec hradí své potřeby z vlastních zdrojů. Když se oba ukazatele sečtou, dají výsledek 1 či 100 %. (Otrusinová, Kubičková, 2011)

Peková (2011) ještě doplňuje, že u rozpočtu obcí či krajů se využívá ukazatel míry finanční soběstačnosti, který lze získat několika způsoby výpočtu. Buď se užívá podíl vlastních příjmů na celkových příjmech rozpočtu, nebo podíl vlastních příjmů včetně neúčelových dotací na celkových příjmech rozpočtu. Lze ho dosáhnout i pomocí tzv. míry samofinancování, kterou tvoří podíl vlastních příjmů na běžných, každoročně se opakujících výdajích.

4 Vlastní práce

Praktická část diplomové práce se zaměřuje na rozbor hospodaření obce Všenory v letech 2006 až 2017, jejím srovnáním s vybranými obcemi z okresu Praha-západ a rozebráním daně z nemovitých věcí u vybraných obcí. V poslední části práce je navržena možná změna nastavení výše koeficientů daně z nemovitých věcí v obci Všenory.

4.1 Charakteristika obce Všenory

Obec Všenory svým územím, rozkládajícím se na 354 ha, spadá pod okres Praha-západ, kde se rozkládá na svazích úzkého údolí Všenorského potoka, v nivě a na terasách řeky Berounky. Leží ve Středočeském kraji, v blízkosti hlavního města České republiky.

Znak obce z roku 1998 je rozpuhlen na dvě části. Rozdělení znaku na dvě poloviny značí rovnoprávné spojení původně samostatných obcí. Horní část praporu patří obci Všenory, kde je vyobrazen stříbrný vzletající holub v modrém poli. Stříbrný holub má připomínat Jana Kluka ze Všenor, který byl držitelem obce ve druhé polovině 14. století. Horní Mokropsy jsou prezentovány spodní částí znaku, kde se na zlatém poli vyjímá černá kančí hlava, která má za úkol připomínat první polovinu 15. století, kdy obec spadala pod správu majetku Oldřicha Medka z Valdeka. Oba jmenovaní šlechtici se řadí mezi příslušníky rodu Buziců. (Oficiální stránky obce Všenory, © 2019)

4.1.1 Historie

Všenory vznikly v roce 1951 administrativním spojením dvou obcí, a to původních Všenor a bývalých Horních Mokropes. Starší z těchto dvou zmiňovaných obcí jsou Horní Mokropsy, o kterých je dochována první historická zmínka z roku 1088, kdy na místě historicky nazývaném Mokropec, později Mokropsy, daroval král Vratislav II. vyšehradským kanovníkům dvoje popluží a dva rybáře. Zatímco obec Všenory je známá jako tvrz, statek či dvůr s různými řemesly až od roku 1205. Traduje se, že se zde v dávných dobách rýžovalo zlato.

Mezi Horními a Dolními Mokropsy, přes řeku Berounku a Všenorským údolím, vedla tzv. „Zlatá stezka“, přes kterou putovali kupci od Jadrana k Baltu. Na základě této historické stezky zde byla v roce 1862 vybudována jednokolejná železniční trať,

která vedla z pražského Smíchova do Plzně Skrvňan. Součástí trati byl i most, který prošel v 90. letech 20. století generální úpravou, a funguje až do dnes.

Mezi další dominantu obce se řadí Všenský kostel svatého Václava, který je zařazen mezi kulturní památky. První zmínky jsou o původní románské stavbě známy z první poloviny 14. století, po té byl ve 30. letech 18. století přestavěn na půdorys kříže barokního slohu. V novorománské věži kostela byly v roce 1850 nalezeny plány gotického kostela zbraslavského. Jednou z chloub interiéru je tzv. „oltář mokropecký“ složený ze tří dílů malovaných na dřevě, který je nyní umístěn v depozitáři Pražského arcibiskupství. Mezi další významné památky kostela patří i chrámové zvony, varhany z roku 1892, ale třeba i starý hřbitov z roku 1814.

Zprávy o výuce v Horních Mokropsích pocházejí již z roku 1697. Základní kámen hornomokropeské školy, umístěný na východní straně školy, byl položen až v roce 1862. V Centrální evidenci válečných hrobů je zaevidován pomník, který byl odhalen v roce 1922 a před školu byl přestěhován z návsi po 2. světové válce.

Velký stavební růst obce Všenory se datuje v druhé polovině 19. století a pokračuje až do 20. století. V 70. letech je se stavebním a společenským růstem spojováno jméno Jana Nolče, který do obce přivedl podnikatele, architekty, lékaře, právníky nebo umělce z Prahy, kteří společně založili „Okrašlovací spolek pro Všenory a okolí“, který se zaslouhuje o vznik říčních lázní, laviček na veřejných cestách či tenisových kurtů. Tito lidé se podíleli na tvorbě „dnešní“ podoby obce a spoustě zajímavých objektů jako například vily Nolč, která je nyní známá jako hotel Zdenka s tanečním a divadelním sálem, vyzdobeným malířem Adolfem Liebscherem, stejně jako kaple sv. Jana Křtitele nad hrobkou Nolčů. (Oficiální stránky obce Všenory, © 2019)

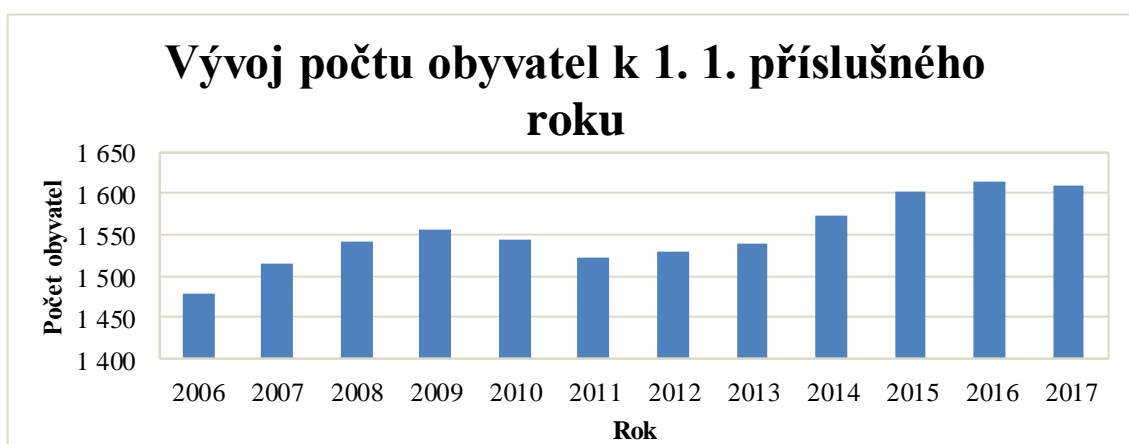
4.1.2 Demografické údaje

V roce 2017 v obci žilo přibližně 1 640 obyvatel, z toho 816 mužů a 824 žen, s věkovým průměrem 43 let, který byl o 4,1 roku vyšší než v okrese Praha-západ, kde se obec nachází. O 0,8 roku převyšoval dokonce i průměrný věk v České republice. V tzv. předproduktivním věku, do 14 let, zde žilo 267 osob. Oproti tomu skupinu obyvatel v postproduktivním věku, nad 65 let, tvořilo 365 osob. (ČSÚ, 2018)

Podle velikostního rozdělení obcí P. Jüptnera (2004), Všenory po celé sledované období spadaly do kategorie nejmenší obce, které čítá do 1 700 obyvatel.

Graf 1 zachycuje vývoj počtu obyvatel v obci Všenory. Jak je možné vidět, počet obyvatel se během sledovaných let příliš neměnil. Lze jej rozdělit do několika etap. K mírnému růstu, konkrétně 77 osob, došlo v období od roku 2006 do roku 2009. V následujících dvou letech došlo k mírnému úbytku obyvatel, následně počet obyvatel mírně rostl v každém roce. Až v posledním sledovaném roce (k 1. 1. 2017) klesl počet obyvatel na 1 609 osob, to je o 6 osob méně oproti předchozímu roku.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v obci Všenory k 1. 1.

zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2018)

4.1.3 Správa obce

Obec Všenory spadá svým územím pod správní obvod Městského úřadu Černošice, který má rozšířenou působnost a zároveň je i pověřeným obecním úřadem. Zatímco matriční a stavební záležitosti spadají pod správu Městského úřadu Dobřichovice. (Černošice, © 2019)

Jelikož se mění volební období během zpracování diplomové práce, tak jsou rozebrána dvě volební období. Obecní zastupitelstvo pro roky 2014–2018 čítalo 9 zvolených zastupitelů, respektive 8, protože dne 8. 12. 2017 rezignoval pan Jiří Reif, který na zbytek volebního období nebyl nikým nahrazen, jelikož z příslušné kandidátní listiny neprojevil žádný z kandidátů zájem. (Zápis č. 20/2017) V obci nebyla, ani nemohla být volena rada obce, což vyplývá z omezení minimálního počtu 15 volených zastupitelů obce. Rovněž tomu je i pro následující vládnoucí období, kdy v obci bylo zvoleno 9 nových zastupitelů.

Komunální volby v roce 2014 vyhrálo Hnutí pro Všenory s 56,61 % získaných hlasů a získalo 5 mandátů. Na druhém místě se umístilo Sdružení TOP 09, SZ, NK, které získalo 3 mandáty. Poslední mandát obdržela Perspektiva pro Všenory – SNK, která jako jediná

neměla obsazených všech 9 možných míst na kandidátní listině, ale pouze 7. (ČSÚ, © 2014) V roce 2018, ve dnech 5. a 6. října, proběhly nové komunální volby, ve kterých se o 9 volených mandátů ucházely pouze 2 kandidátní listiny, a to Všenory2020 a Alena Sahánková. Mgr. Alena Sahánková vystupovala jako jediný kandidát na své kandidátní listině, přičemž mandát získala. Zatímco Všenory2020 obsadily všech 9 míst, a patřilo jim zbylých 8 mandátů v obci Všenory. (ČSÚ, © 2018)

V prvním sledovaném volebním období byl do čela obce opětovně zvolen pan Ing. Zdeněk Seidler a jako místostarosta byl zvolen pan Ing. Pavel Bacík. (Usnesení č. 1/2014) Pro následující čtyřleté období v čele obce vystupuje Bc. Lenka Nejedlíková, která byla zvolena 1. listopadu 2018 na zasedání zastupitelstva obce Všenory. Místostarostkou se stala Mgr. Alena Sahánková. (Zápis č. 1/2018) Dále obec zřídila několik výborů a komisí. Mezi výbory, tedy iniciativní a poradní orgány obce, které vystupují v obci, patří výbor finanční a kontrolní, které obce musí zřizovat povinně. Mimo nich zde ve volebním období 2014 až 2018 fungoval výbor stavební; sociální a zdravotní; školství a sportu a ochrany životního prostředí. Oproti tomu pro další období obec zavádí výbor ochrany památek a komunitního plánování a výbor kulturní a historický, přičemž ruší výbor stavební. Mezi zřízené komise v prvním období patřila povodňová, kulturní, hlavní inventarizační a pro projednávání přestupků. Pro současné období je zrušena komise kulturní. (Zápis č. 1/2018 a 2/2018; Usnesení č. 1/2014)

4.1.4 Technická infrastruktura a občanská vybavenost

Technická a občanská vybavenost je neopomenutelnou součástí základních funkčních složek sídel a úzce souvisí s životní úrovní obyvatel v obci.

Ve větší části obce je zaveden veřejný vodovod, kanalizace, plynovod a veřejné osvětlení. Dále se v obci nachází základní i mateřská škola, zdravotnické zařízení, knihovna, infocentrum, pošta, hřbitov, sběrný dvůr elektrozařízení a elektroodpadu, obchod i restaurační zařízení. Základní škola (ZŠ) poskytuje vzdělání jak na prvním, tak na druhém stupni.

Volný čas v obci mohou její obyvatelé, ale ne jen oni, trávit pestrým způsobem. Středisko pro volný čas dětí a mládeže Všenory nabízí kroužky pro děti z mateřských škol (MŠ), pro děti staršího věku, dospělé a provozuje i akademii pro seniory. V nabídce se objevují kroužky hudební, výtvarné, ale i sportovní. (SVC Všenory, © 2014)

Každé čtvrtě dopoledne provozuje Klubko Všenory aktivity pro děti ve věku 0 až 3 roky. Svou tradici od roku 1948 má zdejší fotbalový klub Všenorská S. K., kde si zahrají děti, ale i dospělí. Dále se zde nachází fitcentrum, bowling, ale třeba i wellness.

Pro veřejnou dopravu je zde stěžejní železniční doprava, kterou doplňuje doprava autobusová. Přes údolí kolem řeky Berounky vede vlaková trať ve směru Praha-Plzeň a její příměstský úsek Praha-Beroun. V rámci pražského systému zde jezdí intervalová linka, provozovaná firmou Esko Praha, která má trasu Úvaly-Praha-Beroun. Ve Všenorech se nacházejí 3 autobusové zastávky, kam jezdí linka 448 (Karlík-Dobřichovice-Mníšek pod Brdy), kterou provozuje Pražská integrovaná doprava. Tento spoj do Všenor přijíždí po silnici III/15510, která je stěžejní i pro automobilovou dopravu a vede do Dobřichovic k silnici II/115.

4.2 Srovnání hospodaření vybraných obcí v okrese Praha-západ

Hospodaření obce lze analyzovat na základě různých hledisek. Jedním z možných způsobů je podrobně analyzovat rozpočet obce za jedno vybrané rozpočtové období podle jednotlivých rozpočtových kapitol nebo porovnávat rozpočty vybrané obce v několika po sobě následujících rozpočtových obdobích. Pro účely této kapitoly je vybrán způsob, kdy je hospodaření obce Všenory porovnáváno s dalšími obcemi podobné velikosti v daném regionu, respektive v okrese Praha-západ. Aby mohly být obce vzájemně porovnávány podle velikosti, používá se zpravidla rozdělení obcí podle počtu trvale žijících obyvatel na daném území nebo podle velikosti území.

V Malém lexikonu obcí České republiky 2017 je uvedeno, že okres Praha-západ má na svém území 79 obcí, z toho pouze 2 obce s počtem trvale žijících obyvatel do 199, 14 obcí s počtem obyvatel od 200 do 499, 21 obcí má počet obyvatel v rozmezí 500 až 999, ve 22 obcích žije 1 000 až 1 999 obyvatel a ve 14 obcích žije do 4 999 obyvatel. Pouze 6 obcí se nachází v intervalu s počtem obyvatel více než 5 000 obyvatel, ale zároveň méně než 10 000. S vyšším počtem obyvatel se v tomto okrese, podle Malého lexikonu obcí České republiky 2017, nenachází žádná obec. (ČSÚ, 2017)

Určujícím východiskem pro výběr komparovaných obcí je velikost jejich území a zároveň počet obyvatel v obci. Obě informace potřebné pro číselné porovnání, jsou získány z Malého lexikonu obcí České republiky 2017. Pro komparaci jsou vybrány obce podobné velikosti, tedy takové, které nemají o polovinu větší či menší území oproti

obci Všenory a zároveň se počet obyvatel pohyboval v intervalu od 1 200 obyvatel do 2 000 obyvatel. Obě stanovená kritéria musejí být splněna zároveň, proto jsou vybrané obce v tabulce 13 zvýrazněny modře.

Až na obec Lety mají všechny zvýrazněné obce společný rys. Již samotný název okresu Praha-západ značí blízkost hlavního města. Zvýrazněné obce těsně sousedí s hranicí hlavního města České republiky, což je výhodné pro jejich obyvatele. To odpovídá relativně malému katastrálnímu území na počet obyvatel.

Tabulka 13 Vybrané obce v okrese Praha-západ

Obec	Katastrální výměra (ha)	Obyvatelstvo
Červený Újezd	534	1 216
Davle	747	1 660
Holubice	796	1 844
Jeneč	734	1 252
Jinočany	375	1 876
Kamenný Přívoz	627	1 388
Lety	324	1 516
Libeň	1 363	1 383
Ohrobec	434	1 258
Statenice	379	1 441
Štěchovice	1 430	1 989
Třebotov	689	1 430
Tuchoměřice	887	1 487
Všenory	354	1 609
Zbuzany	492	1 298
Zlatníky-Hodkovice	766	1 291
Zvole	726	1 805

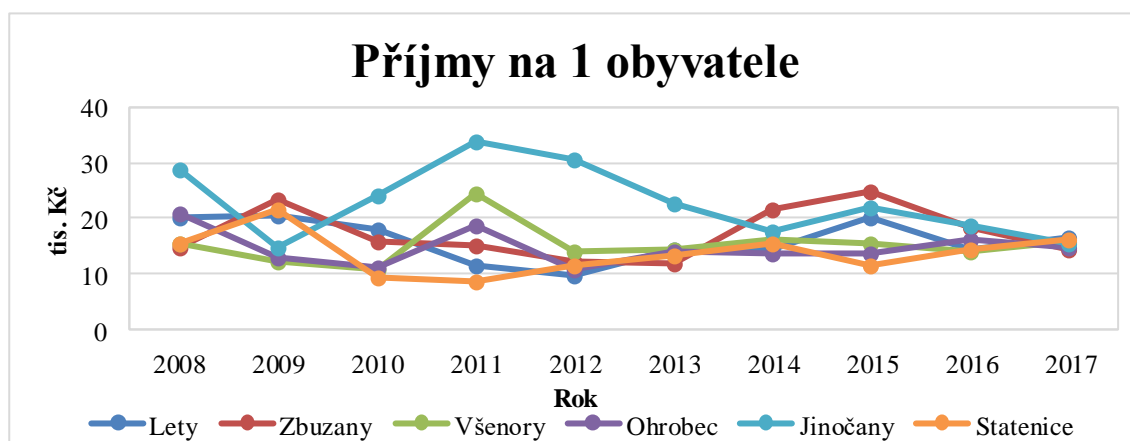
zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2017)

V grafu 2 jsou znázorněny celkové příjmy vybraných obcí přepočtené na 1 obyvatele. Přepočtem příjmů na 1 obyvatele se vyrovnají rozdíly ve velikosti obce podle počtu obyvatel a lze tak lépe porovnat celkové dosahované příjmy jednotlivých obcí. Stejný postup je zvolen i v grafu 3, ve kterém jsou zobrazeny přepočtené výdaje na 1 obyvatele vybraných obcí.

Z grafu 2 je zřejmé, že ve většině ze sledovaných let, převyšuje obec Jinočany se svými příjmy ostatní obce, a to především kvůli dosahované výši transferových příjmů. Tyto příjmy obce Jinočany z velké části ovlivňují směr křivky, protože jakmile transferové příjmy začnou klesat, začne klesat i křivka celkových příjmů a naopak. Největší rozdíl mezi příjmy komparovaných obcí nastává v roce 2011, což lze opět přisoudit třídě 4 z rozpočtové soustavy, kdy obec Jinočany dosahuje příjmů 15 674 tis. Kč, obec Všenory 22 184 tis. Kč, Ohrobec 7 581 tis. Kč, Zbuzany 3 818 tis. Kč, Lety 702 tis. Kč a Statenice

0 tis. Kč. Ačkoli obec Všenory dosáhla nejvyšších příjmů z transferu, tak oproti obci Jinočany neměla tak vysoké kapitálové a nedaňové příjmy. V roce 2015 křivka obce Zbuzany převyšuje křivky příjmů ostatních obcí, a to především kvůli kapitálovým příjmům, respektive přijatým příspěvkům na výstavbu a údržbu místních inženýrských sítí, které v tomto roce činí 15 450 tis. Kč. Naopak v roce 2017, oproti roku 2011, jsou přepočtené příjmy sledovaných obcí na 1 obyvatele téměř vyrovnané. U všech obcí, v roce 2017, totiž převažují daňové příjmy, tedy třída 1, oproti ostatním třídám příjmů.

Graf 2 Příjmy na 1 obyvatele vybraných obcí

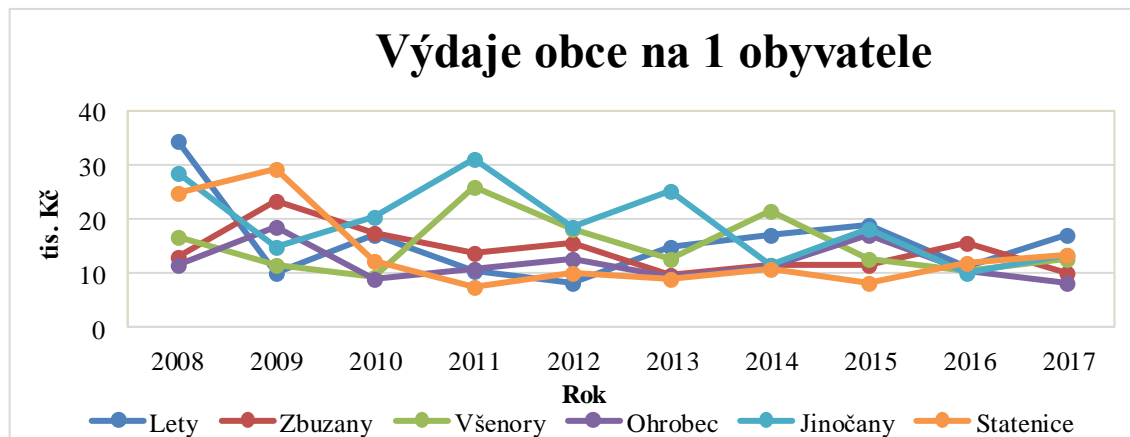

zdroj: vlastní zprac. dle aplikace Monitor (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013) a Rozpočet obce

Graf 3 zobrazuje přepočtené výdaje na 1 obyvatele sledovaných obcí a křivky výdajů v porovnávaných letech jednotlivých obcí mají různý průběh. Stejně jako u příjmů v grafu 2 se počátek komparovaných let liší u jednotlivých obcí výrazněji. V roce 2008 dosahuje nejvyšších výdajů obec Lety, která investovala kapitálové finance především do mateřské školy a bytového hospodářství. Obec Jinočany, která má v tomto roce druhé nejvyšší výdaje, financovala z kapitálových příjmů především pozemní komunikace a rekonstrukci základní školy.

Stejně, jako tomu je přepočtených příjmů na 1 obyvatele, tak i u přepočtených výdajů na 1 obyvatele se výdaje jednotlivých obcí zřetelně liší v roce 2011, a to kvůli výši kapitálových výdajů, které mají značnou souvislost s výší příjmů z transferu. V roce 2013 opět převyšuje ostatní obce svými výdaji obec Jinočany, jelikož investovala do mateřské školy a rozvoje veřejné správy v obci. Poslední sledované roky lze říci, že jsou téměř vyrovnané, co se výdajů na 1 obyvatele týče, až na obec Lety v roce 2017, která ostatní obce převyšuje.

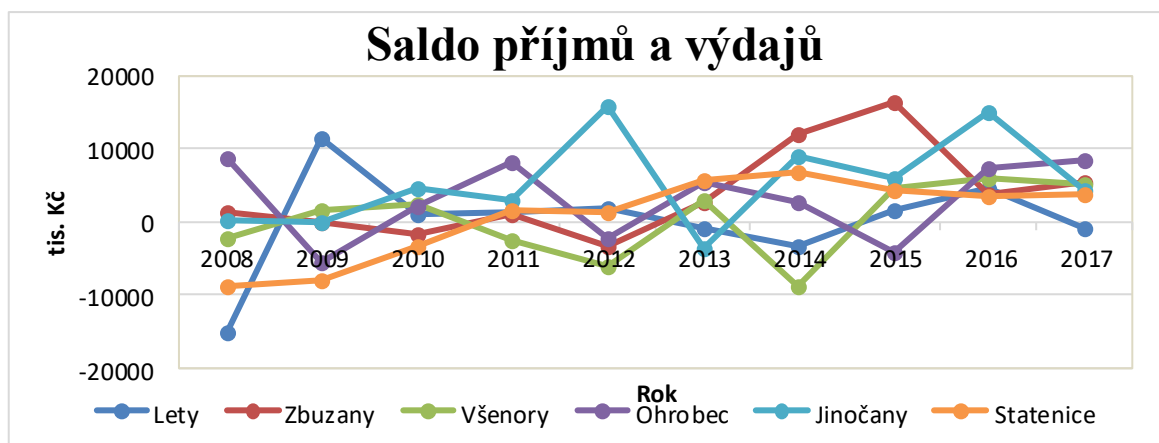
Graf 3 Výdaje obce na 1 obyvatele vybraných obcí

zdroj: vlastní zprac. dle aplikace Monitor (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013) a Rozpočet obce

V grafu 4 jsou zachycena salda jednotlivých obcí v letech 2008 až 2017. Na základě vývoje jednotlivých křivek obcí lze říci, že žádná z komparovaných obcí nemá v dlouhodobém horizontu saldo vyrovnané. Nejvyšší záporné saldo má obec Lety v roce 2008, což má značnou souvislost s výší výdajů ve stejném roce, kdy obec investovala do rozvoje. Je ale nutné zmínit, že hned v roce následujícím, tedy v roce 2009, obec Lety dosáhla nejvyššího salda kvůli prodeji nemovitých věcí obce. Dalším výrazným bodem v grafu je rok 2012, kdy dosáhla nejvyššího kladného salda obec Jinočany, a to především kvůli přijatým investičním transferům. V roce 2014 skončila obec Všerory téměř 9 000 tis. Kč v mínusu, a to kvůli pořízení dlouhodobého hmotného majetku, mezi který patří především veřejné osvětlení, vodovodní přívaděč a vodovodní a kanalizační řad. V roce 2015 dosáhla vysokého salda obec Zbuzany, nejspíše především kvůli přijatým příspěvkům na pořízení dlouhodobého majetku. Obec Jinočany opět dosahuje nejvyššího salda v roce 2016, kdy lze z rozpočtu obce odvodit, že to je pravděpodobně kvůli nízkým kapitálovým výdajům. Salda příjmů a výdajů jednotlivých obcí patří v posledním roce k nejvyrovnanějším.

Graf 4 Saldo příjmů a výdajů vybraných obcí

zdroj: vlastní zprac. dle aplikace Monitor (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013) a Rozpočet obce

Na základě komparace hospodaření obcí s podobnou katastrální výměrou a počtem obyvatel lze říci, že obec Všenory tvoří průměr mezi porovnávanými obcemi, a to jak ve výši příjmů, tak ve výši výdajů, za celé sledované období. Lze konstatovat, že daňové příjmy jednotlivých obcí jsou značně ovlivněny počtem obyvatel v obci. Zároveň lze říci, že výrazně se lišící výše přijatých transferů jednotlivých obcí značně ovlivňuje celkové příjmy v jednotlivých letech, respektive saldo, kterého obec dosáhne v daném roce.

Obec, která skončí se záporným saldem, nemusí hospodařit neefektivně a nehospodárně oproti obci, která měla přebytek v rozpočtu, protože mohla v daném roce více investovat a návratnost se projeví až o pár let později.

4.2.1 Srovnání hospodaření vybraných obcí v roce 2017

V tabulce 14 je uveden přehled skutečných příjmů a výdajů, za rok 2017, jednotlivých obcí vybraných k porovnání hospodaření s obcí Všenory. Příjmy jsou rozděleny na daňové, nedaňové, kapitálové a z transferu. Výdaje jsou rozděleny do dvou základních skupin, a to na běžné a kapitálové.

Tabulka 14 Rozpočty vybraných obcí za rok 2017

Obec	Příjmy (v tis. Kč) 2017					Výdaje (v tis. Kč) 2017			Rozdíl
	daňové	nedaňové	kapitálové	transfery	celkem	běžné	kapitálové	celkem	
Jinočany	24 336	3 247	0	1 641	29 225	17 140	7 685	24 825	4 400
Lety	20 376	1 231	395	8 129	30 131	16 459	14 538	30 997	-866
Ohrobec	15 227	1 466	313	1 779	18 785	8 146	2 131	10 277	8 508
Statenice	18 735	2 170	159	2 136	23 201	10 809	8 558	19 367	3 834
Všenory	22 023	1 107	30	2 749	25 908	17 202	3 538	20 740	5 168
Zbuzany	16 245	1 363	38	1 019	18 665	11 075	2 045	13 120	5 545

zdroj: vlastní zpracování dle dat z webových stránek obcí a FIN 2-12 M obce Všenory

Z výše uvedené tabulky 14 lze vidět, že pouze jediná obec Lety skončila se záporným saldem příjmů a výdajů za rok 2017 ve výši 866 tis. Kč. Tím, že obec Lety měla nejvyšší transferové příjmy a kapitálové výdaje z porovnávaných obcí, lze říci, že politika v obci se zaměřovala na její rozvoj. Obec Ohrobec dosáhla naopak nejvyššího salda příjmů a výdajů ve výši 8 508 tis. Kč i přes to, že měla druhé nejnižší příjmy. Obec Všenory měla v roce 2017 třetí nejvyšší příjmy a současně třetí nejvyšší výdaje mezi porovnávanými obcemi.

V roce 2017 komparace hospodaření obcí s podobnou katastrální výměrou a počtem obyvatel prokázala, že obec Všenory tvoří střed mezi porovnávanými obcemi, a to jak ve výši příjmu, tak ve výši výdajů. Lze konstatovat, že nejdůležitější skupinu příjmů obcí tvoří daňové příjmy, které jsou závislé na počtu obyvatel. Například obec Ohrobec má z porovnávaných obcí nejnižší počet obyvatel a tomu rovněž odpovídající nejnižší daňové příjmy. Oproti tomu obec s nejvyšším počtem obyvatel Jinočany, má rovněž nejvyšší daňové příjmy. U nedaňových příjmů obec Všenory dosahuje nejnižší sumy ze všech komparovaných obcí, což obvykle vypovídá o tom, že obec nevyvíjí dostatek aktivity na využívání svého majetku a potenciálu oproti jiným obcím. V případě kapitálových příjmů obec Všenory dosahuje druhých nejnižších příjmů, zatímco u příjmů z transferu druhých nejvyšších. I přesto je nutné dodat, že všechny komparované obce dosahují nízkých transferových příjmů, což není vhodné pro budoucí rozvoj jednotlivých obcí. Výše běžných výdajů rozděluje obce na dvě poloviny, obdobně tomu je u kapitálových výdajů, kdy obec Lety převyšuje zbylé obce.

4.3 Analýza hospodaření obce Všenory

Meziroční porovnání příjmů a výdajů obce vypovídá o hospodaření obce se svými finančními prostředky. Sledovaným obdobím pro posouzení úrovně hospodaření obce Všenory jsou roky 2006 až 2017. Během tohoto období došlo ke změnám více, ale i méně významným, které se týkaly legislativních úprav zákona o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 Sb., který určuje podstatný příjem pro obce. Upravuje přerozdělování výnosů ze sdílených daní, proto je těmto změnám věnována kapitola této práce s označením 4.3.2 *Daňové příjmy – vliv RUD na rozpočet obce Všenory*.

Tato kapitola je zaměřena na zkoumání vývoje a struktury příjmů a výdajů v českých korunách, tedy úrovně hospodaření obce Všenory, s meziroční komparací. Data pro analýzu hospodaření obce v letech 2006 až 2017 jsou získána přímo od obce Všenory.

Tabulka 15 Příjmy a výdaje obce Všenory v tis. Kč za roky 2006–2017

ROK	Příjmy (v tis. Kč) 2017					Výdaje (v tis. Kč) 2017			Rozdíl
	daňové	nedaňové	kapitálové	transfery	celkem	běžné	kapitálové	celkem	
2006	11 985	672	2 003	861	15 521	9 222	1 010	10 231	5 290
2007	14 742	1 044	923	22 526	39 235	12 476	24 216	36 692	2 543
2008	14 249	825	3 285	5 610	23 969	13 988	12 106	26 094	-2 125
2009	11 979	961	5 051	1 349	19 339	11 640	6 163	17 802	1 537
2010	13 845	707	1 087	850	16 490	11 615	2 537	14 152	2 338
2011	13 269	766	1 259	27 347	42 640	17 713	27 293	45 006	-2 366
2012	13 174	1 225	128	9 927	24 454	14 788	15 700	30 487	-6 033
2013	16 830	796	471	6 058	24 154	15 419	5 766	21 184	2 970
2014	18 497	891	250	7 715	27 353	14 921	21 280	36 201	-8 848
2015	19 268	892	1 715	4 827	26 702	16 103	5 888	21 990	4 712
2016	21 424	977	28	425	22 854	13 842	2 874	16 716	6 138
2017	22 023	1 107	30	2 749	25 908	17 202	3 538	20 740	5 168

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Ze získaných dat uvedených v tabulce 15 je patrné, že příjmy a výdaje dle druhového hlediska třídění se každoročně liší. V letech 2008, 2011, 2012 a 2014 dosáhla obec schodku v rozpočtu.

Daňové příjmy tvoří největší podíl příjmů, vyjma let 2007 a 2011, kdy tvoří největší podíl na celkových příjmech transferové příjmy. V roce 2016 činily daňové příjmy 93,74 % z veškerých příjmů obce Všenory. Toto procento bylo ovlivněno nízkými sumami v ostatních příjmech obce. Nejnižší daňové příjmy z hlediska podílu na celkových příjmech byly v roce 2011, kdy dosáhly podílu 31,12 %. To bylo způsobeno vysokým příjmem z transferu do rozpočtu obce Všenory.

Druhým podstatným příjmem obce jsou již zmiňované transferové příjmy. V roce 2011 obec získala do svého rozpočtu 27 347 tis. Kč, což činí 64,13 % z celkových příjmů tohoto roku. Naopak nejnižší příjem z transferu nastal v roce 2015, kdy částka dosahuje hodnoty 425 tis. Kč, tedy 1,86 %. Přijaté dotace (transfery) se vyvíjí v celém zkoumaném období na rozdíl od daňových příjmů s výraznými výkyvy.

Nedaňové a kapitálové příjmy obce představují pro obec Všenory méně významný zdroj oproti dvěma zmiňovaným příjmům výše. Jelikož nedaňové příjmy dosahují v průměru 3,74 % na celkových příjmech. Největšího podílu 5,01 % (1 225 tis. Kč) dosáhly v roce 2012. Oproti nedaňovým příjmům mají kapitálové příjmy velice nestálý průběh během sledovaného období, protože v roce 2009 tvoří 26,12 % a v letech 2016 a 2017 to je pouhých 0,12 %.

Běžné výdaje zpravidla převyšují kapitálové výdaje obce, kromě let 2007, 2011, 2012 a 2014. Nejvyšší běžný výdaj, co se týče procentuální výše, dosáhl v roce 2006 90,14 %, a to se v absolutní hodnotě rovná 9 222 tis. Kč. U kapitálového výdaje tomu je 66% podíl v roce 2007, a to v absolutní výši činí 24 216 tis. Kč.

Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích obce v tabulce 16 udává, kolik obec investuje prostředků do svého rozvoje. Ve sledovaném období dochází k různým dosahovaným hodnotám v závislosti na investičních akcích v obci. Nejvyšší podíl 66 % na celkových výdajích nastal v roce 2007, jak již bylo uvedeno výše, naopak nejnižší podíl s 9,86 % i objem 1 009 tis. Kč, je spojován s rokem předchozím, a to rokem 2006.

Tabulka 16 Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích v %

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
% podíl	9,87	65,99	46,39	34,62	16,65	60,64	51,50	27,22	58,78	26,78	17,19	17,06

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Tabulka 17 obsahuje přepočtené příjmy a výdaje v tis. Kč na 1 obyvatele obce Všenory za celé sledované období. I v případě přepočtených příjmů a výdajů na 1 obyvatele jsou značná kolísání hodnot v jednotlivých letech, ale mají obdobný vývoj až na rok 2014. Nejnižší příjem (10,5 tis. Kč), rovněž výdaj (6,92 tis. Kč), připadající na 1 obyvatele nastal hned v prvním roce srovnávaného období. Nejobjemnější příjem i výdaj na 1 obyvatele spadá pod rok 2011 a zároveň největší meziroční rozdíl u příjmů i výdajů nastal mezi lety 2010 a 2011. U příjmů se jedná o 17,36 tis. Kč a u výdajů o 20,43 tis. Kč. Rok 2011 podstatnou měrou ovlivňuje příjem z přijatých transferů a výše

kapitálových výdajů, které spolu zpravidla úzce souvisí. Lze ale konstatovat, že příjmy, ale i výdaje na 1 obyvatele za sledované období vzrostly.

Tabulka 17 Příjmy a výdaje obce Všenory přepočtené na 1 obyvatele v tis. Kč

Rok	Počet obyvatel	Příjem v tis. Kč / obyvatel	Výdaj v tis. Kč / obyvatel
2006	1 478	10,50	6,92
2007	1 515	25,90	24,22
2008	1 542	15,54	16,92
2009	1 555	12,44	11,45
2010	1 545	10,67	9,16
2011	1 521	28,03	29,59
2012	1 529	15,99	19,94
2013	1 538	15,71	13,77
2014	1 574	17,38	22,99
2015	1 603	16,66	13,72
2016	1 615	14,15	10,35
2017	1 609	16,10	12,89

zdroj: vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2017) a výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Různé faktory mohou ovlivňovat vývoj příjmů i výdajů obce Všenory. Proto se podrobněji finanční situaci této obce věnují následující podkapitoly práce, které rozebírají příčiny větších výkyvů v meziročním srovnání.

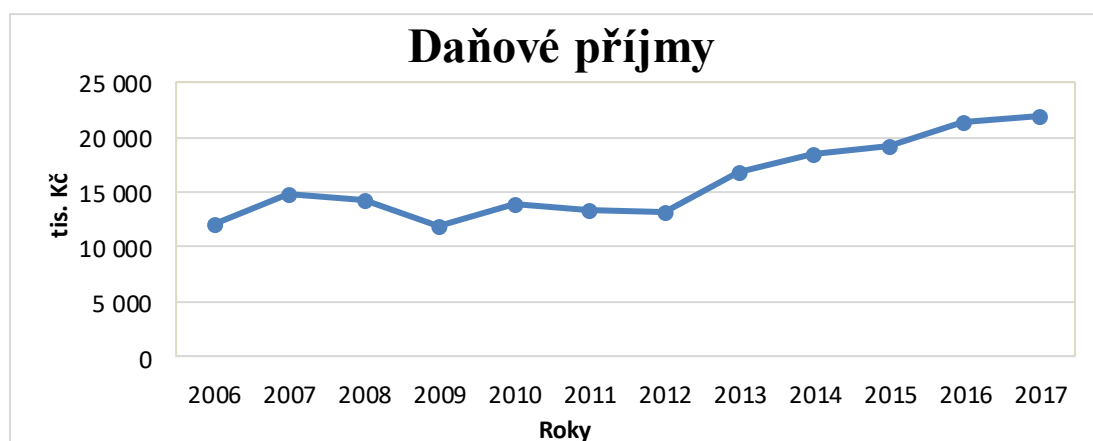
4.3.1 Daňové příjmy

Jak již bylo zmíněno výše, daňové příjmy tvoří podstatnou část příjmové strany rozpočtu obce. Výše obdržených daňových příjmů je ovlivněna legislativou tvořenou státem, vyplývající ze zákona o rozpočtovém určení daní, a pouze z části obcí. Proto není v kompetenci obce významným způsobem výši daňových příjmů ovlivňovat. V obci Všenory se ve sledovaném období průměrně podílí necelými 62 % na celkových příjmech.

V grafu 5 je znázorněn vývoj daňových příjmů ve sledovaném období 2006–2017. Daňové příjmy za celé analyzované období reprezentují nejvyšší podíl na příjmové straně rozpočtu. Sledované období lze rozdělit do dvou etap. V letech 2006 až 2012 je charakter těchto příjmů mírně kolísavý. V tomto období, v roce 2009, došlo k nejvyššímu poklesu příjmů, což byl rok po celosvětové ekonomické krizi. Ve druhé etapě sledovaného období, v letech 2013–2017, dosáhly daňové příjmy každoročního růstu. Proto zde naopak nastal největší meziroční nárůst, a to mezi roky 2012 a 2013 o 3 656 tis. Kč. Tento výsledek lze přisoudit jako důsledek legislativní změny zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (o rozpočtovém určení daní), který byl během sledovaného období vícekrát novelizován.

Možnost obce ovlivnit výši těchto příjmů je malá, ale je to možné stanovenou strukturou vybíraných místních poplatků a určení výše koeficientů u daně z nemovitých věcí, u kterých je místně příslušným správcem daný finanční úřad. Další z možností jak do budoucna navýšit příjmy obce je politika obce, která přiláká do obce větší počet obyvatel, protože daňové příjmy se vypočítávají podle velikosti obce, počtu obyvatel, zaměstnanců a dětí, což ale zvýší i výdaje obce.

Graf 5 Daňové příjmy obce Všenory v letech 2006–2017 v tis. Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Tabulka 18 se skládá z 6 sloupců, které představují daňové příjmy v jednotlivých letech a celkový součet. Daňové příjmy obce se tedy skládají z příjmů ze sdílených daní, svěřených daní, správních poplatků a místních poplatků a odvodů.

Tabulka 18 Daňové příjmy obce Všenory v tis. Kč

Rok	Sdílené daně*	Svěřené daně*	Místní popl. a odvody*	Správní poplatky*	Celkem*
2006	10 221	619	1 048	97	11 985
2007	12 472	1 115	1 087	69	14 742
2008	12 481	650	1 056	61	14 249
2009	9 249	1 587	1 090	54	11 979
2010	10 709	1 759	1 242	135	13 845
2011	10 113	1 614	1 365	177	13 269
2012	10 503	1 496	1 119	56	13 174
2013	13 579	1 503	1 698	50	16 830
2014	15 104	1 709	1 629	54	18 497
2015	15 934	1 724	1 576	34	19 268
2016	17 819	1 966	1 562	78	21 424
2017	18 758	1 659	1 588	18	22 023

*pozn.: uvedeno v tisících Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

U příjmů ze sdílených daní se jedná o příjmy z daní z příjmů fyzických a právnických osob a daně z přidané hodnoty. Vyjmenované příjmy, respektive podíly

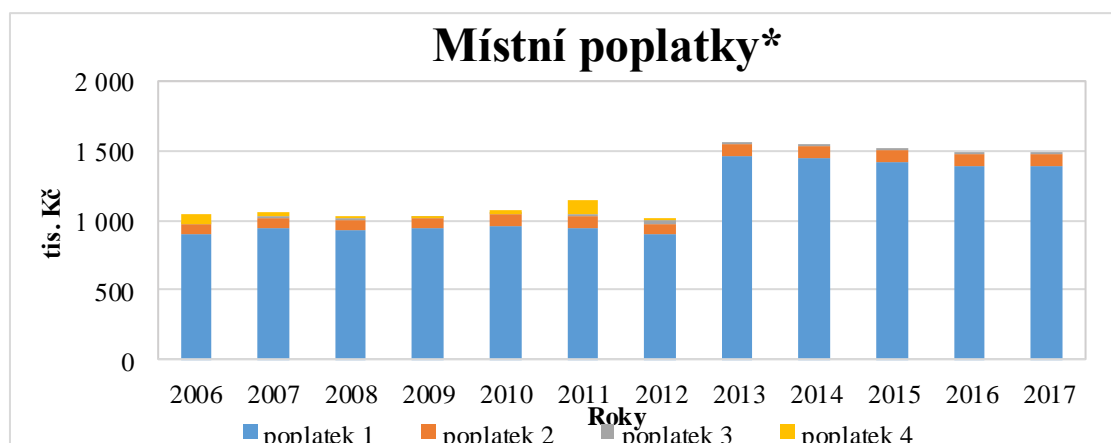
z těchto příjmů, jak již bylo řečeno výše, jsou závislé na znění zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, který přerozděluje výnosy jednotlivých daní obcím, na základě předem stanovených kritérií a procent. V obci Všenory se sdílené daně v průměru podílí necelými 82 %, což činí nejvyšší podíl na celkových daňových příjmech, a jsou pro obec nejpodstatnějším příjmem. Podrobněji je tomuto tématu věnována kapitola 4.3.2. *Daňové příjmy – vliv RUD na rozpočet obce Všenory*, proto zde nejsou blíže rozebrány meziroční změny.

Třetím sloupcem tabulky 18 jsou příjmy ze svěřených daní plynoucích plným rozsahem do rozpočtu obce. V obci Všenory se mezi svěřené daně řadí daň z příjmů právnických osob, kde je právnickou osobou přímo obec sama a daň z nemovitých věcí. Společně tvoří 9,2% průměrný podíl na daňových příjmech. Daň z příjmů právnických osob za obce se promítne, ve stejné výši i roce, na obou stranách rozpočtu obce. Daň z nemovitých věcí tvoří po většinu sledovaného období větší část příjmů a rovněž je blíže analyzována v kapitole 4.5 *Daň z nemovitých věcí v obci Všenory*.

Místní poplatky a odvody vybírané obcí nemají v celkovém součtu velký podíl na daňových příjmech (viz sloupec 4 tabulky 18). Průměrně za celé sledované období tvoří tento podíl 8,5 %. Obec Všenory během zkoumaných let vybírala následující poplatky. V roce 2006 až 2013 vybírala obec místní poplatky za odvoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, ze psů a za užívání veřejného prostranství. Od roku 2013 již není vybírán poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, respektive od roku 2012 to legislativa zakazuje. V roce 2009, 2012 a 2016 k předchozím vyjmenovaným místním poplatkům přibyl poplatek v oblasti životního prostředí, a to poplatek za odnětí pozemků plnění funkcí lesa.

Poplatek za odvoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů tvoří největší podíl na vybraných místních poplatcích, jak lze vidět v grafu 6, který zachycuje pouze místní poplatky v obci Všenory. Mezi odvody vybírané v obci Všenory patří odvod z výtěžku provozování loterií, z výherních hracích přístrojů a za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Pro rok 2017 již není vybírán odvod z výtěžku provozování loterií a z výherních hracích přístrojů, ale je nahrazen daní z hazardních her.

Graf 6 Místní poplatky v obci Všenory v tis. Kč

*pozn.: poplatek 1 - za odvoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek 2 - ze psů, poplatek 3 - za užívání veřejného prostranství, poplatek 4 - za provozovaný výherní hrací přístroj

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Správní poplatky netvoří v průměru ani 1% podíl na celkových daňových příjmech a jsou zpravidla každoročně vyrovnané. K mírným výkyvům dochází v roce 2010 a 2011.

4.3.2 Daňové příjmy – vliv RUD na rozpočet obce Všenory

Získat finální sumu, která náleží jednotlivým obcím z celostátního hrubého výnosu sdílených daní, je složitý proces. Základním legislativním dokumentem definující danou problematiku je zákon č. 243/2000 Sb., o RUD. Pro získání finální sumy, která je převedena nejen do rozpočtů obcí, slouží výpočet. Ten bere v potaz mnoho kritérií. Mezi ně patří počet obyvatel, kritérium postupných přechodů, počet dětí navštěvujících základní školy zřizované obcí a katastrální výměra obce. Pro stanovení procentního podílu na dani z příjmů ze závislé činnosti je určujícím kritériem počet zaměstnanců v obci, k celkovému počtu zaměstnanců.

Procentuální podíl jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů upravuje v současné době vyhláška č. 192/2018 Sb., účinná od 1. 9. 2018, jež je každoročně vyhlášována MF ČR. Do 1. září 2018 platila rovněž stejnojmenná vyhláška č. 429/2017 Sb. Pro rok 2017 platila vyhláška č. 272/2016 Sb., a od 1. 9. 2017 vyhláška č. 276/2017 Sb. (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013)

Údaje potřebné pro výpočet procentuálního podílu obce Všenory na výnosu daní podle § 4 odst. 1 písm. b) až f) a h) zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, jsou uvedeny

v tabulce 19. MF ČR každoročně vyhláší, v aktuální vyhlášce, výši těchto podílů jednotlivých obcí. Pro názornou ukázkou jsou pro rok 2017 výpočty ukázány níže v tabulce 20. Zároveň je vyhlášen součet násobků ostatních postupných přechodů za ostatní obce a celkové procento, kterým se obce podílejí na části celostátního hrubého výnosu daní.

Tabulka 19 Údaje pro výpočet procentuálního podílu obce Všenory na sdílených daních

	2017
počet obyvatel obce (k 1. 1. 2016)	1 615
katastrální výměra obce (ha)	354,12
počet žáků v obci	279
počet zaměstnanců v obci	402
počet obyvatel ČR	10 553 843
katastrální výměra ČR (ha)	7 667 232,46
počet žáků v ČR	1 205 847
počet zaměstnanců v ČR	5 066 487
koeficient a násobky postupných přechodů Obec s počtem obyvatel 51 – 2000	50 + 1,07000 x počet obyvatel obce přesahujících 50
součet násobků ostatních postupných přechodů za ostatní obce	9 541 662,8289
celkové procento, kterým se obce podílejí na části celostátního hrubého výnosu daní	54,405814 %
přepočítávací koeficient	1,00

zdroj: vlastní zpracování dle vyhlášky č. 272/2016 Sb., a zákona č. 243/2000 Sb.

V následující tabulce 20 je proveden výpočet procentuálního podílu obce Všenory na části hrubého výnosu sdílených daní v roce 2017, který je vyhlášen MF ČR.

Tabulka 20 Výpočet hrubého procentuálního výnosu na sdílených daních obce Všenory

	2017
obyvatelé - koeficient 0,1	$(1\ 615 / 10\ 553\ 843) * 0,1 * 100 = 0,001530 \%$
výměra - koeficient 0,03	$(354,12 / 7\ 667\ 232,46) * 0,03 * 100 = 0,000138 \%$
žáci - koeficient 0,07	$(279 / 1\ 205\ 847) * 0,07 * 100 = 0,001620 \%$
poměr násobků postupných koeficientů	$[(50 + 1,07 * 1\ 565) / 9\ 541\ 662,8289] * 0,54405814 * 80 = 0,007867 \%$
součet	$0,001530 + 0,000139 + 0,001620 + 0,007867 = \mathbf{0,011155 \%$
zaměstnanci	$(402 / 5\ 066\ 487) * 100 = \mathbf{0,007934 \%$

zdroj: vlastní zpracování dle vyhlášky č. 272/2016 Sb., a zákona č. 243/2000 Sb.

Výslednými procentuálními podíly obcí jsou násobeny sumy připadající za jednotlivé daně obcím. Například pro rok 2017, dle Zprávy MF č. 1/2017, činila predikce příjmů z daně z přidané hodnoty 370,5 mld. Kč. Z toho 21,4% podíl pro obce se rovná celkové sumě 79,3 mld. Kč. Tato hodnota se následně vynásobí součtem koeficientů v tabulce 20 a získaný výsledek znamená částku, kterou dostane vybraná obec. V případě obce Všenory se jednalo o predikci provedenou výpočtem:

$$= 79,3 \times 0,011155 = 8\ 845\ 915 \text{ Kč.} \quad (21)$$

Tabulka 21 uvádí jednotlivé druhy sdílených daní, tedy daň z příjmů právnických osob (sdílená část), daň z příjmů fyzických osob (DPFO) a daň z přidané hodnoty, v letech 2006 až 2017. Lze si na celkové sumě povšimnout, že v roce 2009 došlo k propadu, který souvisí s celosvětovou krizí. V letech 2010–2012 dochází ke stagnaci, která je nejspíše dopadem hospodářské krize. Od roku 2013 se každoročně objem sdílených daní zvyšuje. To je důsledkem novelizací zákona č. 243/2000 Sb., o RUD.

První novela zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v analyzovaném období, platná od roku 2008, zvýšila podíl obcí na sdílených daních z 20,59 % na 21,04 % a modifikovala kritéria pro přerozdělování, ale i přesto v důsledku ekonomické krize obec Všenory zaznamenala v roce 2009 pokles oproti roku 2008 o 3 232 tis. Kč. Rovněž tomu bylo na celostátní úrovni, kdy daňové příjmy obcí klesly ze 154,4 mld. Kč na 136,6 mld. Kč. (Ministerstvo financí ČR, 2018)

V roce 2013 vstoupila v platnost druhá novela zákona o RUD sledovaného období, a jak bylo zmíněno výše, pro obec Všenory to byla pozitivní změna, která znamenala nejvyšší meziroční nárůst. Současně byla změněna jednotlivá kritéria pro přerozdělování výnosu ze sdílených daní, jelikož před touto změnou byly zvýhodněny obce s velkým územím a nízkým počtem obyvatel. Nejmarkantnější změnu zaznamenala daň z přidané hodnoty, která stoupla mezi roky 2012 a 2013 z původního výnosu 4 745 tis. Kč na 6 502 tis. Kč, a to i přes to, že došlo ke snížení podílu u této daně. Kladný nárůst dosáhly i daně z příjmů právnických osob a celkový souhrn sum z daní z příjmů fyzických osob. V případě daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a kapitálových výnosů se rovněž jedná o kladný růst, nikoli u daně fyzických osob ze samostatné činnosti.

Novelizací zákona o RUD platnou v roce 2016 došlo ke sjednocení podílu na dani z příjmu ze závislé činnosti na 23,58 % stejně jako u ostatních sdílených daní, kromě daně z přidané hodnoty. To znamenalo meziroční nárůst o 585 tis. Kč u obce Všenory u této daně, přičemž na to má vliv i růst ekonomiky.

V roce 2017 vstoupila v platnost poslední novela platná ve sledovaném období, která navyšovala podíl z výnosu daně z přidané hodnoty z původních 20,83 % na 21,4 %, a došlo ke zrušení 30 % podílu obcí na dani z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti dle bydliště podnikatele. To pro obec Všenory znamenalo kladný rozdíl o 1 085 tis. Kč z DPH.

Tabulka 21 Sdílené daně obce Všenory v tis. Kč

Rok	Daň z příjmů PO v tis. Kč	Daň z příjmů FO v tis. Kč	DPH v tis. Kč
2006	2 395	3 961	3 866
2007	2 801	5 429	4 242
2008	3 315	4 426	4 740
2009	1 764	2 691	4 794
2010	2 278	3 548	4 883
2011	2 212	3 099	4 802
2012	1 949	3 809	4 745
2013	2 998	4 079	6 502
2014	3 529	4 408	7 167
2015	3 780	4 650	7 504
2016	4 369	5 456	7 995
2017	4 479	5 198	9 080

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Poslední novela platná pro rok 2018 přináší pro obecní rozpočty 2 kladné změny. První změna se týká daně z přidané hodnoty, respektive zvýšení podílu obecních rozpočtů na výnosu DPH z 21,4 % na 23,58 %. Druhá změna souvisí se zvýšením váhy koeficientu dětí a žáků z aktuálních 7 % na 9 % a snížení koeficientu postupných přechodů z 80 % na 78 %. Dle Sdružení místních samospráv by si měla polepšit každá obec v České republice, jelikož dochází k napravení nespravedlnosti, způsobenou snížením podílu obecních rozpočtů na DPH, z důvodu zavedení důchodové reformy od roku 2013. (SMS ČR, 2017)

Na základě predikce výnosů daňových příjmů veřejných rozpočtů a podílu rozpočtů obcí ve Zprávě MF č. 1/2018, jsou spočítány odhadované příjmy u jednotlivých daní, za rok 2018 v obci Všenory v mld. Kč (tabulka 22). „*Celkové procento, kterým se obce, s výjimkou hlavního města Prahy, Plzně, Ostravy a Brna, podílejí na části celostátního hrubého výnosu daní podle § 4 odst. 1 písm. b) až f) zákona o rozpočtovém určení daní, činí 54,249037 %.*“ a procentní podíl obce Všenory je u všech daní 0,011426 %, až na výjimku. A to u 1,5% podílu z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem této daně, tzv. motivační prvek pro obec. Zde se používá procentní podíl 0,008946 %. (vyhláška č. 429/2017 Sb.)

Tabulka 22 Výhled RUD obce Všenory v roce 2018

2018	Predikce obce v mld. Kč	Predikce obce Všenory	Všenory v Kč
DPH	98,1	1,1208906	11 208 906
DPPO sdílená část	41,4	0,4730364	4 730 364
DPFO celkem	53,5	0,604099	6 040 990
• závislá činnost - sdílená část	45,7	0,5221682	5 221 682
• závislá činnost - 1,5 % motivace	2,9	0,0259434	259 434
• příznání	1,2	0,0137112	137 112
• zvláštní sazba	3,7	0,0422762	422 762
Celkem	199,3	2,1980260	21 980 260

zdroj: vlastní zpracování dle vyhlášky č. 429/2017 Sb. a Zprávy MF č. 1/2018

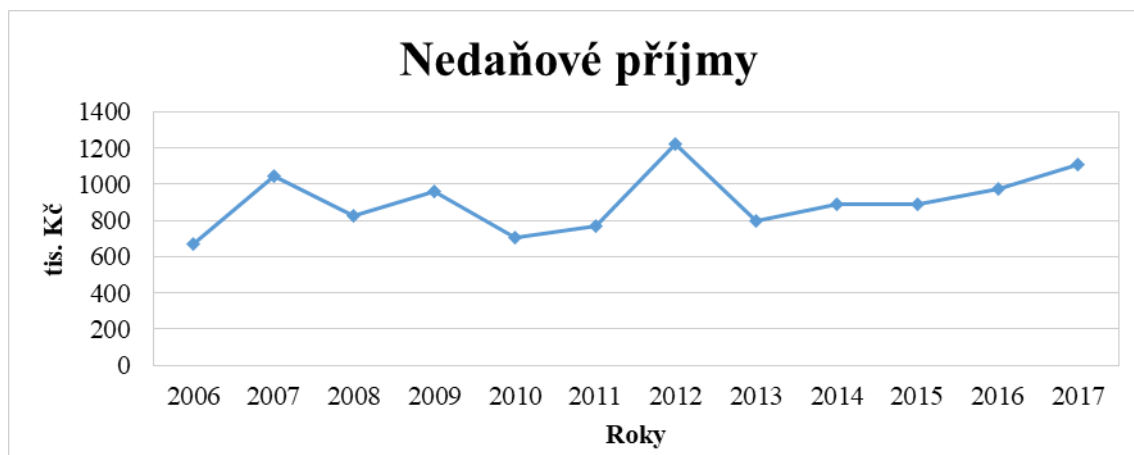
V případě, že se naplní predikované částky veřejného rozpočtu, uvedené ve Zprávě MF č. 1/2018, ze kterého jsou vypočtené podíly připadající obcím, tak rozpočet obce Všenory, respektive jeho část daňových příjmů, vzroste oproti roku 2017 o 3 223 tis. Kč. To odpovídá předpokladům na základě novel v zákoně o RUD. Novelu zákona o RUD během sledovaného období, jsou zpravidla připravovány ve prospěch rozpočtů obcí, čemuž odpovídá i vývoj daňových příjmů v obci Všenory.

4.3.3 Nedaňové příjmy

Oproti daňovým příjmům může obec svými rozhodnutími nedaňové příjmy alespoň částečně ovlivnit, protože jejich výše určitou měrou souvisí s aktivitami obce. Příjmy z vlastní činnosti, z prodeje a pronájmu majetku obce, z prodeje zboží, z přijatých splátek půjček a transferů, za sankční poplatky a další příjmy spadají do kategorie nedaňových příjmů obcí.

Vývoj nedaňových příjmů obce Všenory v letech 2006 až 2017 je znázorněn v grafu 7. S ohledem na celkovou výši příjmů ve sledovaném období, jsou pro obecní rozpočet nejméně výrazným příjmem, s jejich průměrným 3,5% podílem. Až na roky 2007, 2009 a 2012, kdy se projevilo jejich zvýšení, jsou příjmy relativně stabilní. Od roku 2013 do roku 2017 dochází k nárůstu, až na rok 2015.

Graf 7 Nedaňové příjmy obce Všenory 2006–2017 v tis. Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Jak zobrazuje graf 7, nejvyšší dosažené hodnoty 1 225 tis. Kč nedaňových příjmů obec dosáhla v roce 2012 a naopak nejnižší nedaňové příjmy připadají roku 2006, kdy jejich suma čítala 672 tis. Kč. Základní strukturu nedaňových příjmů obce Všenory (dle druhového členění) uvádí tabulka 23. Jednotlivé příjmy jsou následně blíže specifikovány v následujícím textu.

Tabulka 23 Nedaňové příjmy obce Všenory v tis. Kč

Rok	Z pronáj. majetku*	Z vlastní činnosti*	Ostatní ned. příjmy*	Spl. půj. prostř.*	Výnosy z fin. majetku*	Sankční platby a vratky transferů*
2006	278	196	127	45	23	3
2007	275	491	165	45	66	2
2008	273	80	337	45	88	1
2009	551	43	244	45	47	1
2010	273	47	278	0	20	2
2011	249	41	450	0	26	0
2012	208	31	556	1	20	0
2013	256	103	418	5	13	1
2014	301	220	355	6	5	4
2015	331	253	282	0	2	5
2016	333	185	459	0	1	0
2017	338	397	363	0	1	8

*pozn.: uvedeno v tisících Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Ostatní nedaňové příjmy, mezi něž spadají přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady, přijaté neinvestiční dary, ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené a přijaté pojistné náhrady, tvoří nejobjemnější skupinu nedaňových příjmů ve sledovaném období. Jejich podíl na nedaňových příjmech dosahuje hodnoty okolo 37 %. Nejnižší příjem, ve výši 127 tis. Kč, je zaznamenán hned v prvním roce sledovaného období, naopak nejvyšší

příjem je v roce 2012, kdy obec proti jiným rokům přijala pojistné náhrady a příjmy související s budováním vodovodů. Přibližně dvojnásobný nárůst je zaznamenán mezi roky 2007 a 2008, a to kvůli příjmům za zneškodňování komunálních odpadů. Mezi roky 2010 a 2011 rovněž nastala změna, a to zejména kvůli přijatým neinvestičním darům v roce 2011, souvisejícími s rozvojem obce, na zeleň a poskytované komunální služby. Posledním výkyv nastal mezi roky 2015 a 2016, a to kvůli rozdílné výši příjmů za zneškodňování komunálních odpadů.

Druhou nejobjemnější skupinou nedaňových příjmů, v rámci sledovaného období, jsou příjmy z pronájmu majetku, mezi které se řadí příjmy z pronájmu pozemků, movitých věcí, ale především příjmy z pronájmu ostatních nemovitých věcí a jejich částí. Tyto příjmy tvoří přibližně 34 % nedaňových příjmů. Nejnižší hodnoty dosáhl příjem v roce 2012, a to 208 tis. Kč, zatímco příjem 551 tis. Kč v roce 2009 patří k nejvyšší dosažené hodnotě v analyzovaném období kvůli příjmům z pronájmu pozemků, a to 294 tis. Kč. Ostatní roky mají příjmy v obdobné výši.

Příjmy z vlastní činnosti, jsou příjmy, které může obec svými aktivitami ovlivnit a tvoří s 19% podílem na celkových nedaňových příjmech třetí největší skupinu. Jedná se o příjmy z poskytování služeb a výrobků obyvatelům obce, příjmy z prodeje zboží jinak nakoupeného za účelem prodeje a o ostatní příjmy z vlastní činnosti. Mezi poskytované služby obce obyvatelům patří služby knihovny, pohřebnictví, činnost místní správy a další. Hodnoty dosahovaných příjmů jsou rozdílné. V roce 2012 dosáhly příjmy nejnižší sumy (31 tis. Kč), ale o 5 let dříve, v roce 2007, byly 491 tis. Kč, a to především kvůli vyšším dosaženým příjmům za služby v oblasti pohřebnictví, sběru a odvozu komunálních odpadů, nakládání s kaly a odpadní vodou. Následující roky (2013–2017) opět příjmy z vlastní činnosti mírně stouply, avšak v roce 2017 jsou výrazně vyšší, a to v oblasti poskytování služeb v nebytovém hospodářství, pohřebnictví a rozvoje obce, kam patří příjmy z věcných břemen.

Zbylé 3 skupiny nedaňových příjmů znázorněné v tabulce 23, tvoří přibližně 10% podíl na nedaňových příjmech. Mezi tyto příjmy spadají výnosy z finančního majetku, které představují příjmy z úroků z finančních prostředků na účtech obce, kde nejvyšší příjem 88 tis. Kč, plyne v roce 2008. Dále splátky půjčených prostředků. Ty jsou tvořeny splátkami půjčených prostředků od obyvatelstva, kdy v letech 2006 až 2009 tvoří stejnou sumu (45 tis. Kč) a následně jsou tyto příjmy téměř nulové. Sankční platby a vratky transferů jsou v celém sledovaném období v řádech tisíců.

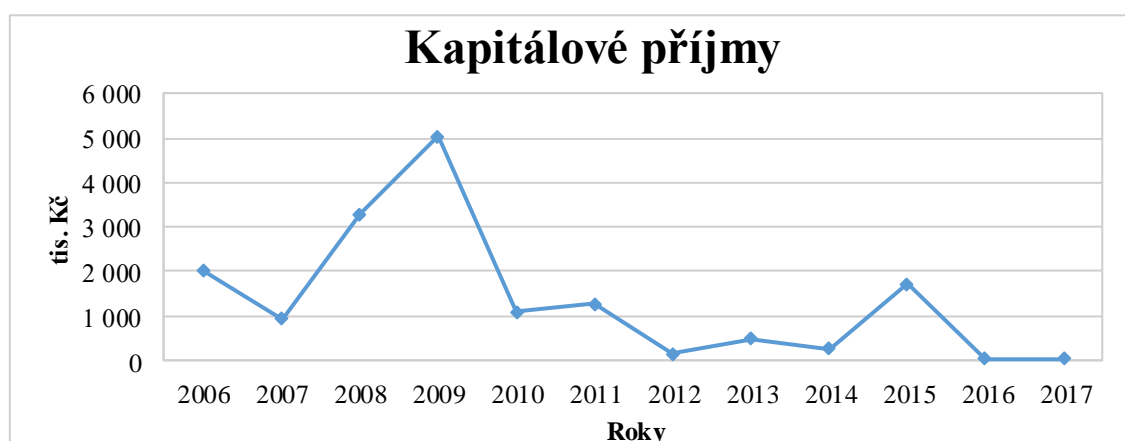
Mezi ojedinělé případy nedaňových příjmů obce Všenory neobsažené v tabulce 23, které nastaly v roce 2008, 2009 a 2015 patří příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého hmotného majetku, které v součtu jednotlivých sum netvoří ani 100 tis. Kč. Další příjem rozpočtu v roce 2010 představují platby za odebrané množství podzemní vody, který spadá pod příjmy z využívání výhradních práv k přírodním zdrojům ve výši 87 tis. Kč. V roce 2012 příjem z odvodů příspěvkových organizací v hodnotě 409 tis. Kč. Posledním takovým příjmem je v roce 2017 finanční vypořádání minulých let, kdy obec obdržela příjmy od kraje a jiných veřejných rozpočtů v hodnotě 5 tis. Kč.

4.3.4 Kapitálové příjmy

Jak je uvedeno v teoretické části práce, kapitálové příjmy rozpočtu obce patří mezi příjmy nahodilé, každoročně se neopakující. Kapitálové příjmy, rovněž jako nedaňové příjmy, nepatří se svým průměrným 5,26% podílem na celkových příjmech k nejobyčtějším. Jedná se zejména o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy, jako například přijaté dary či příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku sloužícího k investičním účelům.

Z grafu 8, který zachycuje skutečný vývoj kapitálových příjmů v obci Všenory je patrné, že jde o nevyrovnané příjmy během sledovaného období.

Graf 8 Kapitálové příjmy obce Všenory v tis. Kč

zdroj: vlastní zpracování dle FIN 2-12 M obce Všenory

Z tabulky 24 vyplývá, že mezi nejpodstatnější kapitálové příjmy, které se vyskytují v každém roce sledovaného období, patří ostatní kapitálové příjmy, respektive přijaté příspěvky na investiční účely nebo dary na pořízení dlouhodobého majetku. Nejpodstatnější se na ostatních kapitálových příjmech od roku 2008 každoročně podílí příspěvek související s budováním vodovodní sítě v obci, a to v různých výších. Nejvyšších příjmů

dosáhly roky 2008 a 2009, a to 3 025 tis. Kč, respektive 3 405 tis. Kč, a to zejména kvůli příspěvkům souvisejících s výstavbou vodovodu, kanalizace a plynovodu v obci. V roce 2009 získala obec navíc oproti roku 2008 dar na pořízení veřejného osvětlení ve výši 200 tis. Kč.

Sloupec v následující tabulce 24 pod textem, příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku, zastupuje rozpočtové položky příjmů z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku a z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí. Tyto příjmy jsou zaznamenány v letech 2006, 2008 až 2011 a v roce 2014, kdy obec přijala částku 224 tis. Kč od společnosti RWE za prodej přípojky plynu, přičemž největší příjem nastal v roce 2006, a to ve výši 1 697 tis. Kč. Mezi příjmy z prodeje dlouhodobého majetku patří i příjmy z prodeje pozemků uvedené v tabulce 24 samostatně. Nejvyšší příjem z prodeje pozemků nastal v roce 2015, kdy byl prodán pozemek bývalého rybníku Dolejšák s rozlohou 787 m² za necelých 1 661 tis. Kč. Zbylý příjem tohoto roku vznikl prodejem 4 pozemků Povodí Vltavy. Příjmy z prodeje pozemků v ostatních letech vznikly především z důvodu odprodeje obecních pozemků fyzickým osobám do jejich vlastnictví, a to i kvůli zavedené digitalizaci katastrálního území.

Příjmy získané prodejem dlouhodobého majetku jsou pro obec z dlouhodobého hlediska negativní. Obec pak neplní svou funkci řádného hospodáře, protože příjmy rozpočtu nelze naplňovat prodejem majetku.

Tabulka 24 Kapitálové příjmy obce Všenory v tis. Kč

Rok	Prodej DHM v tis. Kč	Prodej pozemků v tis. Kč	Dary a přísp. na poř. DM v tis. Kč
2006	1 697	294	13
2007	0	133	790
2008	217	43	3 025
2009	1 435	211	3 405
2010	274	102	711
2011	146	0	1 113
2012	0	22	106
2013	0	321	150
2014	224	0	26
2015	0	1697	18
2016	0	0	28
2017	0	0	30

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

4.3.5 Přijaté transfery

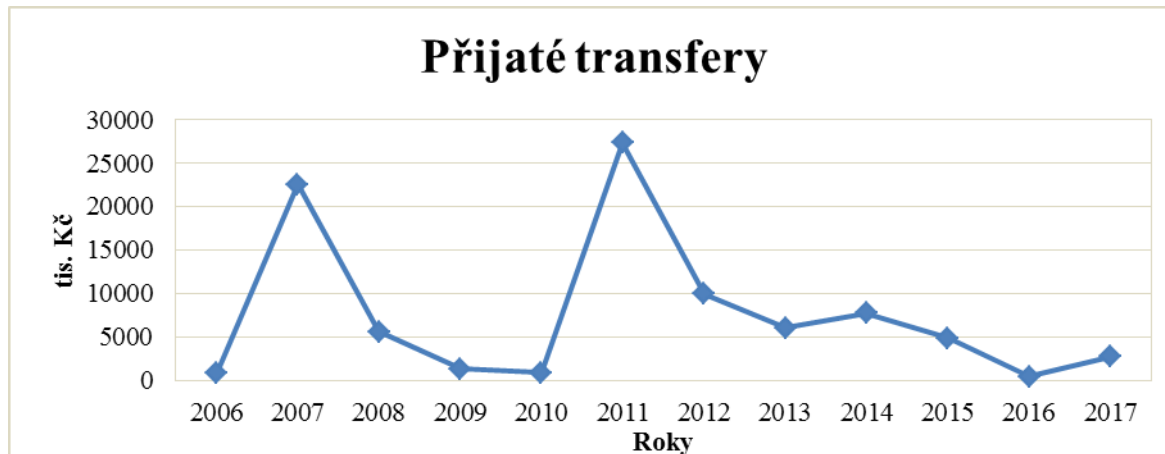
Na zajištění běžné úrovně veřejných statků a služeb slouží obvykle nárokové dotace, které jsou pravidelným příjmem obce, ať už jako účelové nebo neúčelové dotace od státu nebo kraje. Kritéria vyplácení konkrétních dotací určují poskytovatelé dotací.

Nenárokové účelové dotace jsou jednou z podstatných položek rozpočtu obce, které může z určité části obec sama ovlivnit a zvýšit tím své příjmy. Záleží, jak kvalitně připraví podklady pro své investiční či neinvestiční akce, na které může získat dotační podporu.

Přijaté transfery tvoří druhou nejdůležitější sumu pro rozpočet vybrané obce, jelikož se na celkových příjmech podílí průměrně 35 %. Jak je z grafu 9 patrné, přijaté transfery během zkoumaného období vykazují nerovnoměrný stav. V roce 2011 dosáhly transferové příjmy nejvyšší úrovně, a to 27 347 tis. Kč. Opakem byl rok 2016, kdy obec dosahuje sumy 425 tis. Kč z přijatých transferů.

Nelze opomenout, že kromě dotací mezi přijaté transfery patří rovněž převody z rozpočtových účtů a průtokové transfery, které v obci Všenory aktuálně připadají MŠ a ZŠ Josefa Kubálka.

Graf 9 Přijaté transfery obce Všenory v tis. Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Tabulka 25 uvádí přijaté transfery v letech 2006–2017 rozdělené na investiční a neinvestiční, které jsou dále rozděleny dle úrovně poskytovatele transferu na ústřední a územní.

Nejvyšším příjmem 20 356 tis. Kč je investiční přijatý transfer na územní úrovni od regionální rady v roce 2011 na fyzickou revitalizaci domu, respektive na multifunkční dům, kde se současně nachází například knihovna s přístupem na internet. V roce 2014

plynula investiční dotace ve výši 3 572 tis. Kč na rekonstrukci místních komunikací v úseku ulic Karla Majera a U Hřiště.

Nejvyšší příjem neinvestičních přijatých transferů územní úrovně dosáhl v roce 2013, a to především kvůli dotaci na pokrytí prvotních nákladů na povodně od Středočeského kraje, příspěvku na třídu ZŠ od obce Lety a za přestupkovou komisi od obce Karlík.

Investiční přijaté transfery ústřední úrovně dosahují v roce 2007 nejvyšší hodnoty, a to 19 180 tis. Kč, kdy téměř polovina plyne od Ministerstva zemědělství na 1. část IX. a X. stavby kanalizačního řádu v obci. Další transfer sloužil na opravu komunikací, respektive obecních ulic, které byly vybrány na základě dvou kritérií. V těchto ulicích musela být ukončena pokládka inženýrských sítí a obec musela mít plný vlastnický podíl.

Mezi neinvestiční přijaté transfery z ústřední úrovně, využívané v rozpočtu obce Všenory, patří příjmy z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, kdy například v roce 2013 tento příjem sloužil jako dotace na volbu prezidenta a na volby do Poslanecké sněmovny České republiky. Obec nevyužila přidělené dotace v roce 2011 na sčítání lidu, domů a bytů. Dále se mezi ně řadí příjmy ze souhrnného dotačního vztahu, ze kterého pro obec plynou peníze na výkon státní správy. V neposlední řadě mezi ně patří ostatní transfery ze státního rozpočtu, kam spadají dotace od ministerstev, jako například dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky na vytvoření pracovních příležitostí v roce 2014 a 2015.

Tabulka 25 Přijaté transfery obce Všenory v tis. Kč

Rok	Neinvest. územní úrovně v tis. Kč	Neinvest. ústřední úrovně v tis. Kč	Invest. ústřední úrovně v tis. Kč	Invest. územní úrovně v tis. Kč
2006	569	293	0	0
2007	250	3 093	19 180	0
2008	329	2 027	3 254	0
2009	956	391	0	0
2010	170	680	0	0
2011	818	1 010	0	20 356
2012	603	918	2 493	3 208
2013	2 371	313	1 677	0
2014	18	335	1 789	3 572
2015	15	1 620	1 268	200
2016	65	360	0	0
2017	15	986	1 553	0

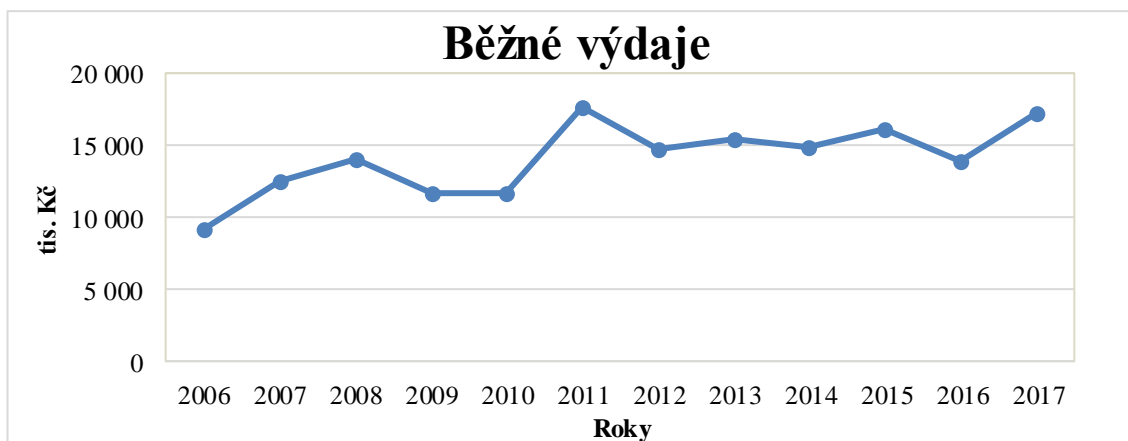
zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

4.3.6 Běžné výdaje

Běžné výdaje, známé rovněž jako provozní výdaje, se používají k zabezpečení běžného chodu obce, respektive chodu úřadu obce a výkonu samosprávy a přenesené státní správy. Pro běžné výdaje je typické, že se pravidelně v rozpočtu obce opakují, proto obec Všenory ve svém rozpočtu mezi tyto výdaje zahrnuje veškeré výdaje na poskytování veřejných statků a služeb, za jejichž zabezpečení nese odpovědnost obec. Příkladem běžných výdajů jsou výdaje na údržbu komunikací, na provoz mateřské a základní školy, veřejné osvětlení, činnost místní správy a další činnosti.

Vývoj běžných výdajů obce Všenory v letech 2006 až 2017 zobrazuje graf 10. Nejnižší sumou obec disponuje hned v počátku sledovaného období v roce 2006, a to 9 222 tis. Kč. Zároveň to je jediný rok, kdy obec na provozní výdaje vynaložila částku pod 10 000 tis. Kč. Nutno podotknout, že v tomto roce byly nejnižší celkové příjmy do rozpočtu obce z celého sledovaného období, proto je to očekávaný jev. K výrazným meziročním propadům dochází v letech 2009, 2012 a 2016. Naopak mezi roky 2010 a 2011 nastal nejvíce objemný meziroční růst, a sice o 6 098 tis. Kč. V tomto roce došlo k převodu mezi rozpočtovými účty obce v hodnotě 5 163 tis. Kč, což značně ovlivnilo běžné výdaje tohoto roku. Proto rok 2011 zároveň dosáhl nejvyšší vynaložené sumy v obci Všenory na běžný provoz obce. Od tohoto roku dochází během následujících let ke střídavému růstu a poklesu provozních výdajů.

Graf 10 Běžné výdaje obce Všenory v tis. Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Tabulka 26 vystihuje vývoj běžných výdajů z hlediska odvětvového třídění výdajů. Jak bylo zmíněno v teoretické části, odvětvové třídění rozděluje výdaje na zemědělství

a lesní hospodářství, veřejnou správu, bezpečnost, sociální věci, služby pro obyvatelstvo a průmysl.

Odvětví služby pro obyvatelstvo, které každoročně nejvíce zatěžuje rozpočet obce z hlediska běžných výdajů, se podílí na běžných výdajích necelými 55 %. Do těchto služeb se zahrnují výdaje na vzdělávání, a to na zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání, ale i školní stravování. Dále výdaje na bytové a nebytové hospodářství, na péči a vzhled obce, na komunální služby a územní rozvoj, na veřejné osvětlení, na provoz knihovny a příspěvky obce na zájmovou činnost příspěvkovým organizacím a další činnosti. Mezi dvě největší položky tohoto odvětví se každoročně řadí výdaje spojené se základní a mateřskou školou a na sběr a odvoz komunálních odpadů. V roce 2017 výdaje v tomto odvětví stouply, a to zejména kvůli výdajům souvisejícím s napravováním škod po vichřicích a krupobitích, které činily 859 tis. Kč. Rovněž v tomto roce obec přispěla vyšší částkou sportovnímu oddílu, o 120 tis. Kč, než v předchozím roce a stouply výdaje na sběr a svoz odpadů.

Odvětví výkonu veřejné správy, je se svými výdaji druhým největším odvětvím, které se podílí na provozních výdajích obce Všenory. Výdaje na činnost místní správy a zastupitelstva obce, volby, finanční operace – služby peněžních ústavů, platby daní a poplatků, ale i ostatní činnosti, jsou součástí výdajových položek rozpočtu obce na výkon veřejné správy a tvoří přibližně 23% podíl. Nejvyšší výdaje v tomto odvětví nastaly v roce 2007, a to především kvůli platbě daní a poplatků ve prospěch státního rozpočtu, která byla o 544 tis. vyšší než v roce 2006. Dále výrazně stouply výdaje spojené s činností místní správy (přibližně o 539 tis. Kč), a to především výdaje na elektrickou energii.

Třetím odvětvím z hlediska 19% podílu na celkových provozních výdajích jsou výdaje na průmysl, které ve sledovaném období obsahují výrazné rozdíly. Nejvyšší sumou sledovaného období je částka 5 099 tis. Kč v roce 2008, kdy podstatná část byla využita na zajištění údržby a opravy silnic v obci. Zbylé průmyslové výdaje jsou zpravidla využívány na odvádění a čištění odpadních vod a na zajištění pitné vody.

Následující tři odvětví, tvoří nižší podíly na běžných výdajích, oproti předchozím zmiňovaným odvětvím. Odvětví bezpečnosti má v počátku sledovaného období (2006 až 2009) téměř zanedbatelné výdaje, vynakládané za účelem záležitosti civilní připravenosti na krizové stavy. Následně až do roku 2013 v tomto odvětví nebyly tvořeny žádné výdaje. Výdaj v tomto roce, který je mnohonásobně vyšší, souvisí s činností orgánů

krizového řízení kvůli povodním. Na celkových provozních výdajích se průměrně nepodílí ani 2 %.

Dalším méně významným odvětvím pro výdaje, je odvětví sociálních věcí. Na celkových běžných výdajích se podílí necelým 1 %. Do tohoto odvětví se řadí výdaje na sociální poradenství, služby poskytující sociální péči nebo například pomoc osobám v hmotné nouzi.

Nejméně významným odvětvím z hlediska vynaložených běžných výdajů obce je odvětví zemědělství, kde byl zaznamenán „pohyb“ pouze v letech 2014 a 2016. Vynaložené finance sloužily na ozdravování polních a speciálních plodin.

Mezi běžné výdaje obce spadají i převody vlastním rozpočtovým účtům, které pro účely práce nejsou v tabulce 26 zahrnovány do žádného odvětví běžných výdajů i přesto, že v rozpočtu obce jsou započteny do výkonu veřejné správy.

Tabulka 26 Běžné výdaje obce Všenory dle odvětví v tis. Kč

Rok	Zem. a lesní hosp.*	Průmysl*	Služby pro obyvatelstvo*	Sociální věci*	Bezpečnost*	Veřejná správa*
2006	0	557	6 138	87	2	2 438
2007	0	3 524	5 280	68	1	3 600
2008	0	5 099	5 605	88	1	3 195
2009	0	2 323	6 037	115	0,3	3 163
2010	0	1 607	6 431	116	0	3 461
2011	0	1 893	7 446	125	0	3 086
2012	0	1 419	8 193	114	0	2 357
2013	0	2 276	7 292	119	1 323	2 712
2014	3	2 965	6 776	130	264	2 782
2015	0	2 112	8 946	135	264	2 922
2016	26	3 057	6 843	161	462	3 293
2017	0	2 990	10 118	128	594	3 177

*pozn.: uvedeno v tisících Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

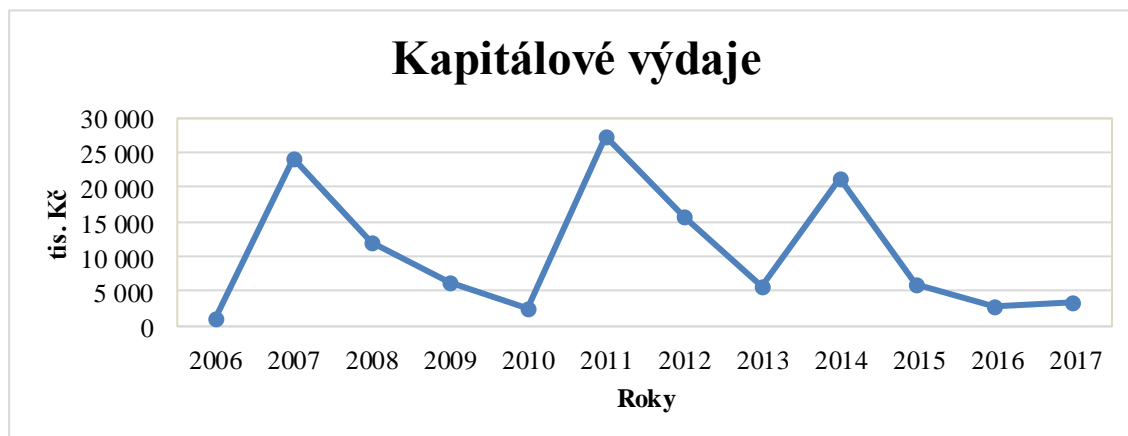
4.3.7 Kapitálové výdaje

Obecní výdaje vydané na pořízení, rekonstrukci či zhodnocení majetku obce a jejich příspěvkových organizací se označují za výdaje kapitálové neboli výdaje investiční. Jejich návratnost zpravidla trvá mnoho let, ale jejich charakteristickou vlastností je možnost ovlivnění rozvoje obce. A to například výdaji na pořízení dlouhodobého majetku, na výstavbu nemovitých věcí, či na jiné investiční projekty.

Průběh kapitálových výdajů obce Všenory zachycuje pro roky 2006 až 2017 graf 11. Jak je patrné jejich výše se každoročně liší, což je pro tento druh výdajů specifické, vzhledem k značné závislosti na získaných dotacích na konkrétní projekty. Zde je nutné

zmínit, že obci Všenory jsou často podané žádosti zamítnuty. Rozdíl mezi nejnižšími kapitálovými výdaji 1 009 tis. Kč v roce 2006 a nejvyššími kapitálovými výdaji 27 293 tis. Kč v roce 2011 činí 26 284 tis. Kč. K dalším výrazným sumám kapitálových výdajů patří roky 2007 a 2014.

Graf 11 Kapitálové výdaje obce Všenory v tis. Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Tabulka 27 zachycuje vývoj kapitálových výdajů dle odvětvového třídění, dle kterého jsou specifikovány rovněž běžné výdaje. Na rozdíl od běžných výdajů zde dominuje odvětví průmyslu s 62% podílem na celkových kapitálových výdajích. V roce 2007 jsou výdaje 24 000 tis. Kč v průmyslovém odvětví spojeny s výstavbou 1. části vodovodu a kanalizace v obci Všenory. Další vyšší výdaj v tomto odvětví nastal v roce 2012 a 2014. V prvním ze zmiňovaných roků byly výdaje přibližně z poloviny spojeny především s realizací projektu spolufinancovaného z Fondů Evropské unie, respektive s rekonstrukcí komunikací ve Všenorech. Zbylé výdaje tohoto roku souvisí s výstavbou vodovodu a kanalizace. Druhý ze zmiňovaných roků, rok 2014, měl podobně směřující výdaje na silnice, chodníky, respektive tzv. výstavbu smíšené stezky pro chodce a cyklisty (finanční účast Státního fondu dopravní infrastruktury), položení zámkové dlažby v blízkosti obecního úřadu a investice do výstavby vodovodu a kanalizace.

Odvětví služby pro obyvatelstvo má nejvýraznější kapitálové výdaje v roce 2011. Většina z výdajů putovala na financování rekonstrukce obecní budovy, kam byly přestěhovány kanceláře obecního úřadu, archivy a knihovna. Současně zde vznikl prostor pro dvě klubovny. V tomto roce rovněž proběhlo zateplení budovy prvního stupně základní školy a v roce 2013 na to navázalo zateplení budovy druhého stupně místní základní školy.

V odvětví veřejné správy jsou položky méně výrazného charakteru, které se během sledovaného období v rozpočtu obce opakují. Mezi tyto položky patří nakoupené přístroje

jako například kamery, dlouhodobý nehmotný majetek a zařízení sloužící k potřebám komunálních služeb. Spíše v druhé polovině sledovaného období obec investuje do péče o vzhled a zeleň v obci.

Tabulka 27 Kapitálové výdaje dle odvětví v tis. Kč

Rok	Zemědělství a lesní hosp.*	Průmysl*	Služby pro obyvatelstvo*	Sociální věci*	Bezpečnost*	Veřejná správa*
2006	0	326	684	0	0	0
2007	0	24 000	216	0	0	0
2008	0	9 705	2 401	0	0	0
2009	0	4 024	2 138	0	0	0
2010	0	845	1 692	0	0	0
2011	0	1 905	25 388	0	0	0
2012	0	10 561	5 098	0	0	41
2013	0	1 203	4 562	0	0	0
2014	0	19 692	1 519	0	0	69
2015	0	3 867	2 021	0	0	0
2016	0	567	2 307	0	0	0
2017	0	3 386	152	0	0	0

*pozn.: uvedeno v tisících Kč

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

4.4 Ukazatele finanční situace obce Všenory

Pro zjištění, zda obec hospodáří efektivně a neohrožuje svým rozhodováním „finanční zdraví“ obce, není dostačující pouhé porovnání příjmů a výdajů rozpočtu obce. Za finančně zdravou obec se považuje taková, která dosahuje vyrovnaných příjmů a výdajů, je schopná dostát svým závazkům a zadluženost je na minimální úrovni.

Jak rozebírá kapitola 3.10 *Finanční analýza*, vypovídající schopnost má několik základních finančních ukazatelů používaných především ekonomickými subjekty ze soukromé správy, ale lze je aplikovat i pro účely veřejné správy. Proto Ministerstvo financí kontroluje hospodaření obcí pomocí soustavy informujících a monitorujících ukazatelů tzv. SIMU, které jsou vypočteny a zároveň komparovány s vybranými obcemi v následující kapitole 4.4.1 *Porovnání vybraných obcí pomocí ukazatelů SIMU*.

Tato kapitola se věnuje analýze finanční situace v obci Všenory pomocí vybraných finančních ukazatelů v průběhu sledovaného období od roku 2013 do roku 2017. Podklady potřebné pro výpočet následujících ukazatelů byly získány od obce Všenory a vycházejí z rozvah a výkazů zisků a ztrát obce Všenory za sledované období.

Prvním sledovaným ukazatelem v obci Všenory je celková likvidita, podle které se určuje schopnost obce krýt své krátkodobé závazky. Tabulka 28 obsahuje výpočet ukazatele celkové likvidity obce Všenory v letech 2013 až 2017.

Tabulka 28 Celková likvidita obce Všenory

Rok	Oběžná aktiva v Kč	Krátkodobé závazky v Kč	Celková likvidita
2013	3 208 848	1 765 638	1,82
2014	2 479 985	1 221 593	2,03
2015	7 437 044	1 333 202	5,58
2016	9 823 175	916 072	10,72
2017	8 789 431	638 883	13,76

zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů (Rozvaha) obce Všenory

Nejnižší hodnota vypočtené celkové likvidity za roky 2013 až 2017, připadá prvnímu roku ze sledovaného období v tabulce 28. Ale i tato hodnota je dostatečně vysoká na to, aby obec mohla dostát svým krátkodobým závazkům v tomto období, jelikož za rizikovou se považuje zpravidla hodnota nižší než 1,5 podle Otrusinové a Kubíčkové (2011).

Druhým sledovaným ukazatelem je věřitelské riziko vypočítané v tabulce 29. Tento ukazatel identifikuje schopnost obce splácet své závazky plynoucí z poskytnutých úvěrů.

Tabulka 29 Věřitelské riziko obce Všenory v %

Rok	Cizí zdroje v Kč	Celková aktiva v Kč	Věřitelské riziko v %
2013	18 363 029	161 387 184	11,38
2014	25 731 637	176 105 279	14,61
2015	25 455 153	179 821 091	14,16
2016	21 960 023	180 867 034	12,14
2017	15 460 883	178 759 450	8,65

zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů (Rozvaha) obce Všenory

Obec Všenory v žádném roce sledovaného období nepřekročila hranici 15 %, jak vyplývá z tabulky 29. To znamená, že z pohledu věřitelů se obec Všenory nejevila jako nedůvěryhodná pro poskytnutí úvěru a jeho budoucí splacení. Obecně platí, že čím vyšší je hodnota věřitelského rizika, tím vyšší je riziko, že dluh není možné splatit.

Jak je uvedeno v teoretické části práce, opakem věřitelského rizika je koeficient samofinancování, tedy z kolika procent obec hraří své potřeby z vlastních zdrojů.

Tabulka 30 Koeficient samofinancování obce Všenory v %

Rok	Vlastní zdroje v Kč	Celková aktiva v Kč	Koeficient samofinancování v %
2013	143 024 155	161 387 184	88,62
2014	150 373 642	176 105 279	85,39
2015	154 365 938	179 821 091	85,84
2016	158 907 011	180 867 034	87,86
2017	163 298 567	178 759 450	91,35

zdroj vlastní zpracování dle interních dokumentů (Rozvaha) obce Všenory

Obec Všenory, ve sledovaném pěti letém období, každoročně hradila své potřeby z více jak 85 % z vlastních zdrojů (tabulka 30). Součet vypočtených procentuálních hodnot věřitelského rizika a koeficientu samofinancování z tabulek 29 a 30, respektive řádků jednotlivých roků skutečně dává celkem 100 %.

Dalším vypočteným ukazatelem je míra finanční soběstačnosti obce, respektive nezávislosti obce na přijatých transferech. Ideální stav představuje ukazatel, s co nejvyšší hodnotou.

Tabulka 31 Míra finanční soběstačnosti obce Všenory v %

Rok	Vlastní příjmy v Kč	Celkové příjmy v Kč	Míra finanční soběstačnosti v %
2013	18 096 507	24 154 147	74,92
2014	19 637 706	27 352 542	71,79
2015	21 874 964	26 701 595	81,92
2016	22 428 919	22 853 922	98,14
2017	23 159 462	25 908 229	89,39

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Tabulka 31 zachycuje míru finanční soběstačnosti obce Všenory. V každém ze sledovaných let vykazuje ukazatel jinou hodnotu, ale přesto „pozitivní“ z pohledu obce Všenory. Ve všech sledovaných letech dosahuje více než 71 %. Každoročně se vlastní příjmy obce Všenory podílejí podstatnou měrou na financování svých potřeb.

Posledním ukazatelem vypočteným pro účely této práce, je ukazatel dluhové služby. Tento ukazatel slouží k tomu, aby nedocházelo k předlužení obcí a následné neschopnosti hradit své dluhy. Jeho hodnota je získána po dosazení do vzorce následujícího pod odstavcem. Tento typ výpočtu ukazatele dluhové služby se používal především do roku 2009 a sloužil k regulaci zadluženosti obcí a krajů. Vláda České republiky stanovila maximální hodnotu 30 %, v případě překročení této hranice se používaly vládní opatření pro zamezení zadlužení. Současný algoritmus výpočtu ukazatele dluhové služby je uveden v následující kapitole, kde je zároveň srovnán s ostatními vybranými obcemi.

Tabulka 32 Ukazatel dluhové služby obce Všenory v %

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
daňové příjmy (po konsolidaci)	16 829 762	18 496 581	19 268 145	21 424 416	22 022 844
nedaňové příjmy (po konsolidaci)	795 545	891 412	891 748	976 503	1 106 618
přijaté dotace (4112 + 4212)	272 500	274 100	280 400	288 300	305 000
dluhová základna v Kč	17 897 807	19 662 093	20 440 293	22 689 219	23 434 462
Úroky	281 065	573 676	325 018	291 507	255 012
splátky jistin a dluhopisů	1 894 000	2 418 000	3 078 000	3 078 000	6 221 951
splátky leasingu	0	0	0	0	0
dluhová služba v Kč	2 175 065	2 991 676	3 403 018	3 369 507	6 476 963
UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY V %	12,15	15,22	16,65	14,85	27,64

zdroj: vlastní zpracování dle výkazů FIN 2-12 M obce Všenory

Z provedených výpočtů ukazatele dluhové služby v tabulce 32 je zřejmé, že obec Všenory dosahuje výsledků, které se pohybují na dobré úrovni. Výjimkou je rok 2017, který téměř dosáhl kritické hranice 30 %. Důvodem vysokého procenta (27,64 %) je mimořádná splátka splacených jistin a dluhopisů u tří dlouhodobých úvěrů, které obci poskytuje Česká spořitelna, ve výši 3 180 tis. Kč, na výstavbu vodovodu a kanalizace, přivaděč pitné vody, rekonstrukci pozemní komunikace a zateplení školy.

Provedená finanční analýza obce Všenory, pomocí vybraných finančních ukazatelů dokazuje, že obec hospodář se svými prostředky uspokojivým způsobem. V žádném z použitých ukazatelů obec Všenory nedosahuje kritických hodnot i přes fakt, že v roce 2014 je saldo příjmů a výdajů obce záporné.

4.4.1 Porovnání vybraných obcí pomocí ukazatelů SIMU

Pro porovnání hospodaření vybraných obcí, v letech 2013 až 2017, jsou zvoleny vybrané ukazatele monitorující hospodaření obcí, respektive hospodaření územních samosprávných celků, a to kvůli změně metodiky v roce 2017. Monitoring těchto ukazatelů provádí Ministerstvo financí ČR.

Mezi vybrané komparované ukazatele jsou zařazeny všechny monitorující ukazatele, tedy celková likvidita, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a pravidlo rozpočtové odpovědnosti (až od roku 2017), a jeden informativní ukazatel. Porovnávaným informativním ukazatelem je ukazatel dluhové služby.

Prvním vypočteným ukazatelem za vybrané obce je celková likvidita, která definuje podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků obcí a jejich příspěvkových organizací. Tento algoritmus výpočtu likvidity je využíván pro roky 2013 až 2016, jelikož v roce 2017 došlo k aktualizaci metodiky. V roce 2017 se ve výpočtu (v tabulce 33 v závorce)

nezohledňují příspěvkové organizace, proto byl rok 2017 vypočten oběma algoritmy. Ministerstvo financí ČR považuje za riziko až hodnotu menší než 1.

Tabulka 33 Celková likvidita vybraných obcí

Likvidita	2013	2014	2015	2016	2017
Zbuzany	2,05	7,47	9,81	4,3	9,42 (24,58)
Lety	1,87	2,43	5,41	3,94	3,12 (3,36)
Ohrobec	9,21	8,13	6,36	11,97	17,34 (17,34)
Statenice	11,43	40,4	37,32	37,66	34,55 (34,55)
Jinočany	10,08	5,6	9,48	8,61	12,62 (19,64)
Všenory	2,08	1,65	2,68	3,41	3,18 (13,76)

zdroj: vlastní zpracování dle aplikace Monitor (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013)

V tabulce 33, ve které jsou vypočtené hodnoty celkové likvidity, si lze všimnout, že žádná z obcí nedosahuje nižší hodnoty než 1, která je považována za rizikovou. Proto na základě tohoto ukazatele nelze o žádné z obcí říci, že se nachází ve sledovaném období v platební neschopnosti. Avšak lze na základě výsledků konstatovat, že obec Statenice v ohledu likvidity dosahuje nejvyšších hodnot. Mezi roky 2016 a 2017, kdy se změnil algoritmus výpočtu tohoto ukazatele, si všechny obce až na obec Lety a Statenice polepšily. Největšího rozdílu dosáhla obec Zbuzany, u které má změna značnou souvislost spíše se snížením krátkodobých závazků obce než se změnou algoritmu. V případě dodržení původního algoritmu dochází k poklesu hodnoty u tohoto ukazatele u obcí Všenory a Lety.

Druhým porovnávaným ukazatelem je podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům. Opět, jako u ukazatele celkové likvidity, i zde dochází ke změně algoritmu mezi roky 2016 a 2017, ve kterém se bere zřetel pouze na výsledek dané obce bez příspěvkových organizací (tabulka 34 v závorce). Získaná hodnota by podle Ministerstva financí ČR neměla překročit 25 %, protože poté je míra zadlužení majetku obce považována za rizikovou.

Tabulka 34 Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vybraných obcí v %

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v %	2013	2014	2015	2016	2017
Zbuzany	7,25	6,28	3,66	6,36	3,21 (1,83)
Lety	6,57	6,13	3,84	3,86	3,71 (3,5)
Ohrobec	2,2	2	1,33	1,34	0,92 (0,92)
Statenice	0,98	0,4	0,52	0,58	0,68 (0,68)
Jinočany	2,27	3,17	1,9	2,19	1,52 (1,02)
Všenory	9,85	11,8	11,42	9,92	7,5 (6,25)

zdroj: vlastní zpracování dle aplikace Monitor (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013)

Z výsledků v tabulce 34 je zřejmé, že žádná ze sledovaných obcí nedosahuje hodnoty vyšší než 25 %, což je pro obce příznivé. Nejnižší podíl cizích zdrojů na aktivech má dlouhodobě obec Statenice. Nízké procentuální hodnoty dosahují i obec Ohrobec a Jinočany, zatímco obec Všenory si vede z porovnávaných obcí nejhůře, a to kvůli dlouhodobému úvěru obce. V případě původního algoritmu, ale i po nově zavedeném postupu výpočtu, všechny obce dosahují lepších hodnot, až na obec Statenice. Nejvíce obec Zbuzany, protože se snížila položka krátkodobé přijaté zálohy na transfery u obce.

Posledním monitorujícím ukazatelem je pravidlo rozpočtové odpovědnosti, jež je podle § 17 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, nově zavedené od roku 2017. Jeho hodnota, která vyjadřuje podíl dluhu k průměrným příjmům za poslední 4 roky, by neměla překročit 60 %.

Tabulka 35 Pravidlo rozpočtové odpovědnosti pro vybrané obce v %

Pravidlo rozpočtové odpovědnosti v %	2017
Zbuzany	8,66
Lety	19,29
Ohrobec	0
Statenice	0
Jinočany	0
Všenory	59,95

zdroj: vlastní zpracování dle aplikace Monitor (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013)

Z tabulky 35 vyplývá, že obec Ohrobec, Statenice a Jinočany nabývají 0% hodnot u pravidla rozpočtové odpovědnosti, jelikož jejich sledované účty, ze kterých je vypočten dluh, mají nulovou hodnotu. Jinými slovy tyto obce ke svému působení nepotřebují cizí zdroje v podobě úvěrů, půjček apod. Obce Zbuzany a Lety dosahují procentuální hodnoty, která není výrazně vysoká. Podstatně hůře je na tom obec Všenory, která téměř dosahuje rizikové hranice 60 %, a to kvůli vysoké částce dlouhodobého úvěru. V případě, že by této hranice dosáhla, znamenalo by to, že v následujícím roce musí dluh snížit nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60% průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky.

Ukazatel dluhové služby je jediný vybraný informativní ukazatel. Postup výpočtu se ve sledovaném období (2013–2017) nezměnil. Současný způsob výpočtu ukazatele dluhové služby, dává do poměru tzv. dluhovou službu, která se skládá z úroků a uhrazených splátek dluhopisů a půjčených prostředků a celkové příjmy po konsolidaci.

Tabulka 36 Ukazatel dluhové služby pro vybrané obce v %

Ukazatel dluhové služby v %	2013	2014	2015	2016	2017
Zbuzany	16,2	7,68	2,16	2,74	3,51
Lety	4,86	8,01	33,45	5,64	5
Ohrobec	5,53	2,89	1,9	0	0
Statenice	1,95	0	0	0	0
Jinočany	3,47	4,14	3,04	3,31	1,27
Všenory	9,69	11,8	13,62	14,74	25,19

zdroj: vlastní zpracování dle aplikace Monitor (Ministerstvo financí ČR, © 2005-2013)

Ukazatel dluhové služby by měl být ideálně co nejnižší, jelikož čím více se jeho hodnota zvyšuje, tím více jsou příjmy obce zatíženy úroky a splátkami, což je pro obec nepříznivé kvůli budoucímu rozvoji. Tabulka 36 ukazuje, že nejvyšší procentuální hodnoty dosáhla obec Lety v roce 2015, a to kvůli splátce krátkodobých přijatých půjčených prostředků, které měly vliv pouze na tento rok. Naopak obec Statenice si v tomto ohledu vede ze všech obcí nejlépe, protože ve 4 z 5 sledovaných let dosahuje nulové procentuální hodnoty. To znamená, že ke svému působení nevyužívá půjček, úvěrů apod., ze kterých dále plynou úroky, což zatěžuje obecní rozpočet. Obec Ohrobec také poslední dva sledované roky dosahuje nulového procenta. Ani obec Jinočany příliš nezatěžuje svůj rozpočet. Vysoké hodnoty, co se ukazatele dluhové služby týče, má obec Všenory, kvůli splácení dlouhodobého úvěru, což není příznivé. V roce 2017 se výrazně zvýšila procentuální hodnota v obci Všenory, a to kvůli přibližně dvojnásobné výši splacení svého dlouhodobého závazku.

Po analýze čtyř ukazatelů SIMU lze vyhodnotit, že v rámci komparovaných let nejlépe nakládá se svými prostředky obec Statenice. Vzhledem k vysokému dlouhodobému úvěru, který velkou měrou ovlivňuje výsledek veškerých ukazatelů až na celkovou likviditu, si nejhůře vede obec Všenory. Je nezbytné podotknout, že to neznamená, že obec se svými prostředky hospodaří neefektivně. V případě, že si obec v budoucích letech nevezme další dlouhodobý úvěr a bude splácet v obdobné výši jako doposud, tak přibližně za 5 let dosáhne lepších hodnot ve všech sledovaných ukazatelích. Na závěr je nutné zmínit, že všechny obce hospodaří se svými prostředky uspokojivým způsobem, jelikož žádná z nich nedosahuje kritické hodnoty u žádného z ukazatelů.

4.5 Daň z nemovitých věcí v obci Všenory

Dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, je výnos z daně z nemovitých věcí plně přidělen obci, které náleží platby za nemovité věci na jejím území. Předmětem daně z nemovitých věcí, za které obec získává prostředky do svého rozpočtu, jsou pozemky, zdanitelné stavby a jednotky.

Výši výnosu, respektive příjmu z této daně, může obec alespoň částečně ovlivnit svými rozhodnutími, které jí umožňuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Konkrétně je v pravomoci obce stanovení koeficientů pro výpočet daňové povinnosti, které jsou pro její obyvatelstvo závazné, na základě vydané obecně závazné vyhlášky. Opakem koeficientů, které výnos daně z nemovitých navyšují je osvobození nemovitých věcí, a to například v případě dotčení živelních pohrom až na 5 let. V tomto případě musí obec vydat obecně závaznou vyhlášku, kterou osvobození stanoví.

Obec Všenory svých pravomocí týkajících se využívání koeficientů využívá. Nastavení koeficientů u daně z nemovitých věcí v obci Všenory, možné změny a srovnání s vybranými obcemi v okrese Praha-západ, je obsahem následujících kapitol.

4.5.1 Vývoj příjmů z daně z nemovitých věcí v obci Všenory

Daň z nemovitých věcí (DNV) je svěřenou daní a patří mezi daňové příjmy obce, které z dlouhodobého hlediska tvoří nejpodstatnější příjmy obecního rozpočtu. Samotný podíl DNV na celkových daňových příjmech obce Všenory není ovšem, co se týče výše tak podstatný, jako příjem z ostatních daní. Přesto je pro obce v České republice DNV důležitá, protože výnos, respektive příjem z DNV mohou v případě potřeby navýšit obecně závaznou vyhláškou a zvýšit tím příjmy svých rozpočtů.

V tabulce 37 je zachycen vývoj příjmů z DNV obce Všenory vzhledem k vývoji celkových daňových příjmů. Lze si v tabulce 37 všimnout, že v letech 2006 až 2008 jsou příjmy z DNV přibližně o 2/3 nižší než v následujících letech 2009 až 2017, což je způsobeno novelou zákona o DNV, která zavedla možnost uplatnění místního koeficientu jednotlivými obcemi ve výši 2, 3, 4 nebo 5, kterými se násobí až celková daň poplatníka. Místní koeficient se vztahuje na veškeré nemovité věci na území obce, až na jedinou výjimku. Tu tvoří pozemky orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů, pro něž jsou stanoveny ceny za 1 m² půdy Ministerstvem

zemědělství České republiky. Obec Všenory v roce 2009 uplatnila místní koeficient ve výši 3.

V roce 2010 vstoupila v účinnost další novela zákona č. 338/1992 Sb., o DNV. Tato novela zdvojnásobila používané sazby daně z nemovitých věcí, vyjma stavby pro ostatní podnikatelskou činnost a pozemků dle § 6 odst. 1 zákona o DNV. I přes příznivou novelu pro obec klesly příjmy z DNV, protože obec snížila místní koeficient stanovený pro území obce Všenory z 3 na 2, což umožňuje § 12 zákona č. 338/1992 Sb., o DNV.

Dále obec pro své katastrální území uplatňuje koeficient 1,5 dle § 11 odst. 3 písmena b) zákona č. 338/1992 Sb., o DNV, pro veškeré zdanitelné stavby, kromě budov obytného domu a ostatních budov, které tvoří příslušenství obytných domů a ostatních zdanitelných staveb. Rovněž se tento koeficient nevztahuje pro zdanitelné jednotky na území obce Všenory.

Koeficient připadající obci Všenory podle počtu obyvatel z posledního sčítání lidu má stanovenou hodnotu 1,4 dle § 6 odst. 4 písmena a) a § 11 odst. 3 písmena a). Obec nevyužila své právo hodnotu koeficientu obecně závaznou vyhláškou obce zvýšit o jednu kategorii, ani snížit o jednu až tři kategorie. V případě obce Všenory lze snížit maximálně o jednu kategorii, jelikož patří do druhé nejnižší kategorie.

Tabulka 37 Podíl daně z nemovitých věcí na daňových příjmech obce Všenory v %

Rok	Příjmy z DNV v tis. Kč	Daňové příjmy v tis. Kč	Podíl na DP v %
2006	577	11 985	4,81
2007	569	14 742	3,86
2008	577	14 249	4,05
2009	1 558	11 979	13,01
2010	1 540	13 845	11,12
2011	1 591	13 269	11,99
2012	1 488	13 174	11,29
2013	1 503	16 830	8,93
2014	1 596	18 497	8,63
2015	1 543	19 268	8,01
2016	1 568	21 424	7,32
2017	1 588	22 023	7,21

zdroj: vlastní zpracování dle interních dokumentů obce Všenory

Největšího podílu na daňových příjmech (DP) obce dosáhla DNV v roce 2009, ja je uvedeno v tabulce 37. Je ale nutné brát v potaz, že daňové příjmy v tomto roce dosahují druhé nejnižší sumy za celé sledované období. S růstem celkových daňových příjmů klesá podíl DNV. K nejvýraznějšímu meziročnímu rozdílu, o 2,36 %, došlo mezi roky 2012 a 2013. To je způsobeno vyššími daňovými příjmy, které jsou spojeny

se změnou zákona o rozpočtovém určení daní, která je blíže rozebrána v kapitole 4.3.2 *Daňové příjmy – vliv RUD na rozpočet obce Všenory*.

Kromě rozpočtového určení daní tento podíl, respektive výši vybraných prostředků z DNV, ovlivňuje několik dalších okolností. Mezi ně patří sazby pro jednotlivé druhy nemovitých věcí stanovené zákonem a koeficienty, kterými se výše placené daně zvyšuje, respektive násobí. Důležitá je pro obec skutečně vybraná suma příslušným finančním úřadem, nikoli očekávaná vyměřená suma, protože obec do svého rozpočtu dostane pouze reálně získané prostředky z DNV. Rozdíl mezi vybranou a vyměřenou částkou připadající obci Všenory a ostatním vybraným obcím lze vidět v následující kapitole v tabulce 39.

Ministerstvo zemědělství České republiky každoročně rozhoduje o průměrné ceně pozemků pro výpočet daně ze zemědělské půdy. Dle Daňového portálu (© 2019) se ve sledovaném období změnila cena zemědělské půdy třikrát. Pro roky 2006 až 2008 platila cena za 1 m² 5,71 Kč. V období 2009 až 2014 se zvýšila na 6,77 Kč za 1 m². Poté v roce 2015 klesla cena za 1 m² na 6,71 Kč a platí až do současnosti.

4.5.2 Porovnání koeficientů daně z nemovitých věcí ve vybraných obcích

Vybrané obce v kapitole 4.2 *Srovnání hospodaření vybraných obcí v okrese Praha-západ – Jinočany, Lety, Ohrobec, Statenice a Zbuzany* jsou využity i pro účely porovnání používaných hodnot koeficientů jednotlivými obcemi. Z důvodu stanovených kritérií, počtu obyvatel a velikosti katastrální výměry pro výběr porovnávaných obcí výše, všechny obce spadají podle § 6 odst. 4 písmena a) a § 11 odst. 3 písmena a) zákona č. 338/1992 Sb., o DNV, do stejné kategorie koeficientu podle počtu obyvatel, kterým se násobí základní sazba daně. Hodnota násobku uvedeného koeficientu činí 1,4. Všechny vybrané obce mají pouze jedno katastrální území, pro které platí tento koeficient. Žádná z porovnávaných obcí nevyužila své pravomoci upravit výši koeficientu podle počtu obyvatel pro jednotlivé části obce. Tedy na základě vydané obecně závazné vyhlášky obce zvýšit o jednu kategorii nebo snížit o jednu až tři kategorie výši tohoto koeficientu podle jeho členění.

Místní koeficient je další pravomocí obce jak navýšit příjmy z vybírané DNV, a to vydanou obecně závaznou vyhláškou, kde je stanovena jeho výše. Z porovnávaných obcí nevyužívají místního koeficientu obce Jinočany a Statenice. Ve stejné výši jako obec Všenory, tedy 2, mají tento koeficient stanoveny obce Ohrobec a Zbuzany. Nejvyšší hodnotu místního koeficientu z porovnávaných obcí zvolila obec Lety, a to ve výši 3.

Obdobně jako u místního koeficientu v rámci porovnávaných obcí je tomu i u koeficientu 1,5 podle § 11 odstavce 3 písmena b) zákona o DNV. Opětovně obec Jinočany a Statenice nevyužívají možnosti koeficientu 1,5. Zatímco obec Zbuzany, stejně jako obec Všenory, ho využívá pro zdanitelné stavby typu J, K, L, M, N a O, obce Lety a Ohrobec ho využívají v plném rozsahu.

Tabulka 38 zobrazuje podíl příjmů z daně z nemovitých věcí na celkové daňové příjmy jednotlivých obcí, kolik obec získá průměrně za 1 ha svého území a jaká částka připadá v průměru na 1 obyvatele obce za rok 2017.

Nejvyšší příjmy z DNV získala obec Lety, která má vzhledem ke svým obyvatelům nejvýše nastavené koeficienty upravující základ daně z porovnávaných obcí. V průměru obec Lety obdrží od každého obyvatele 2,17 tis. Kč a 10,16 tis. Kč za každý hektar svého území. Naopak obce Jinočany a Statenice dosahují nejnižších příjmů, což je zřejmé, vzhledem k nastavené politice obce, co se DNV týče. Obce Zbuzany a Ohrobec dosahují podobných hodnot, čemuž odpovídají obdobně uplatňované výše koeficientů, ale i podobná výměra území a počet obyvatel. Obec Všenory při porovnání s vybranými obcemi patří do středu, jelikož platba DNV na 1 obyvatele obce je o 0,08 tis. Kč nižší než průměr vybraných obcí, naopak u příjmu na 1 ha je mírně nad průměrem, konkrétně o 0,22 tis. Kč. U podílu DNV na celkových daňových příjmech obec Všenory o necelé procento nedosahuje průměru, který je značně ovlivněn výší podílu v obci Lety, stejně jako ostatní získané průměry. V případě vynechání hodnot obce Lety do vypočítaných průměrů lze říci, že si obec Všenory ve všech ohledech vede mírně nadprůměrně.

Tabulka 38 Podíl DNV vybraných obcí na daňových příjmech v %, na 1 ha a na 1 obyvatele

Rok 2017	DNV v tis. Kč	DP v tis. Kč	rozloha (ha)	počet obyvatel	podíl DNV na DP v %	DNV/rozl.	DNV/obyv.
<i>Jinočany</i>	1 175	24 336	375	1 876	4,83	3,13	0,63
<i>Lety</i>	3 291	20 376	324	1 516	16,15	10,16	2,17
<i>Ohrobec</i>	1 278	15 227	434	1 258	8,39	2,94	1,02
<i>Statenice</i>	766	18 735	379	1 441	4,09	2,02	0,53
<i>Zbuzany</i>	1 359	16 245	492	1 298	8,37	2,76	1,05
<i>Všenory</i>	1 588	22 023	354	1 609	7,21	4,49	0,99
Průměr	1 576,17	19 490,33	393,17	1 499,67	8,17	4,25	1,07

zdroj: vlastní zpracování dle fin. dokumentů za rok 2017 na webových stránkách obcí, ČSÚ (2017)

V následující tabulce 39 jsou porovnány skutečně vybrané sumy a vyměřené sumy u DNV vybraných obcí za rok 2017, včetně obce Všenory. V ideálním případě by sumy měly být v totožné výši, a to za každé zdaňovací období. Ve skutečnosti se to ale nestává, jelikož dochází k neplacení daní a následně dochází k rozdílům.

V žádné z obcí, v tabulce 39, nedošlo k ideálnímu případu, kdy by se rozdíl rovnal nule, tedy že by nevznikl. Jedinou obcí, která za rok 2017 nedosáhla vyměřené sumy je obec Lety. Dlužné částky jsou následně od poplatníků vymáhány. Proto naopak dochází ke kladným rozdílům mezi vybranou a vyměřenou sumou, jak tomu je u zbylých obcí. U obcí Ohrobec a Statenice ovšem vzniká nepatrný rozdíl. K nejvyššímu rozdílu dochází v roce 2017 u obce Všenory, kde rozdíl činí 85 tis. Kč, tedy 5,68 %. Zde je nutné zmínit, že vymáhání nezaplacené daně od poplatníka nevymáhá sama obec, ale finanční úřad, pro dané území, kam obec spadá. Obec tedy nezná jmenovitě své dlužníky, a to kvůli mlčenlivosti. (Kypetová, 2010)

Tabulka 39 Rozdíl mezi vybranou a vyměřenou daní u vybraných obcí v roce 2017

Rok 2017	vyměřená daň v Kč	vybraná daň v Kč	rozdíl v Kč	rozdíl v %
Všenory	1 502 722	1 588 058	85 336	5,68
Jinočany	1 140 001	1 174 583	34 582	3,03
Ohrobec	1 277 863	1 278 059	196	0,02
Lety	3 344 050	3 291 063	-52 987	-1,58
Statenice	765 738	766 043	306	0,04
Zbuzany	1 353 480	1 359 244	5 764	0,43

zdroj: vlastní zpracování dle dokumentů Finančního úřadu pro Středočeský kraj

4.5.3 Daň z nemovitých věcí v obci Všenory

Na základě relativních výnosů z DNV v roce 2017, lze zjistit, jaký druh nemovité věci je pro obec Všenory nejzásadnější pro nastavení politiky obce, co se týče výběru DNV. Toto zjištění je důležité znát, kvůli vhodnosti a možnosti návrhů změn u DNV, a to pomocí koeficientů.

Z tabulky 40 je zřejmé, že nejvyšší podíl na příjmech z DNV mají budovy obytného domu s necelými 31 %, což činí 491 980 Kč. Druhý nejvyšší podíl plyne z budov pro rodinnou rekreaci včetně rodinných domů pro rodinnou rekreaci, a to přibližně 21 %, tedy 330 634 Kč. Co se týče pozemků, nejvyššího podílu dosahují zpevněné plochy pozemků pro ostatní druhy podnikání s 10,47 %, tedy 166 270 Kč. Druhý největší podíl u pozemků tvoří s 4,47 % (70 986 Kč) pozemky, které zahrnují ornou půdu, chmelnice, vinice, zahrady a ovocné sady.

Lze konstatovat, že obec Všenory má vyšší příjmy ze staveb a jednotek než z pozemků, což je dáno územím, které leží v blízkosti hlavního města Prahy. Z pozemků má obec Všenory relativní výnos přes 21 %, oproti tomu ze staveb a jednotek relativní výnos činí necelých 79 %.

Tabulka 40 Příjmy z DNV v obci Všenory podle druhu nemovitých věcí v roce 2017

Druh	Název druhu nemovité věci	Podíl (%)	Podíl (Kč)
A	orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	4,47	70 986
B	trvalý travní porost	0,41	6 511
C	hospodářský les	0,77	12 228
D	rybník s intenzivním a průmyslovým chovem	0,00	0
E	zastavěná plocha a nádvoří	1,62	25 727
F	stavební pozemek	0,34	5 399
G	ostatní plocha	3,14	49 865
H	budova obytného domu	30,98	491 980
I	ostatní budova tvořící příslušenství k budově obytného domu	3,56	56 535
J	budova pro rod. rekreaci včetně budov rod. domů využ. pro rod. rekreaci	20,82	330 634
K	budova plnicí doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci nebo k budově rodinného domu využ. pro rodinnou rekreaci	0,32	5 082
L	garáž vystavěná odděleně od budovy obytného domu	6,62	105 129
M	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v zemědělské prvovýrobě, les. a vod. hospodářství	1,27	20 168
N	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě	2,70	42 878
O	zdan. stavba užívaná pro: ostatní druhy podnikání	11,00	174 686
P	ostatní zdanitelná stavba	1,35	21 439
R	zdan. jednotka užívaná pro bydlení	0,15	2 382
S	zdan. jednotka užívaná pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, les. a vod. hospodářství	0,00	0
T	zdan. jednotka užívaná pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě	0,00	0
U	zdan. jednotka užívaná pro ostatní druhy podnikání	0,00	0
V	zdan. jednotka užívaná jako garáž	0,00	0
X	zpevněné plochy pozemků, užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním: zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství	0,00	0
Y	zpevněné plochy pozemků, užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním: průmysl, stavebnictví, doprava, energetika atd.	10,47	166 270
Z	ostatní zdanitelná jednotka	0,01	159
CELKEM		100 %	1 588 058

zdroj: vlastní zpracování dle dokumentů Finančního úřadu pro Středočeský kraj

4.6 Ilustrativní příjmy obce Všenory při uplatnění změny koeficientů

Jedním z dílčích cílů diplomové práce jsou případné návrhy na změny koeficientů využívané v obci Všenory, tedy jejich snížení, zvýšení, zrušení či zavedení, podle zákona č. 338/1992 Sb., o DNV. V této kapitole je tedy cílem zjistit, jaký dopad by měla provedená změna u koeficientů na rozpočet obce Všenory.

Výpočty vycházejí ze skutečných hodnot obce Všenory poskytnutých od Finančního úřadu pro Středočeský kraj za rok 2017. Tyto hodnoty jsou uvedené v tabulce 40, kde jsou uvedené relativní výnosy, respektive podíly na DNV, podle předmětu v procentech a podíly na příjmech v Kč.

Zákon č. 338/1992 Sb., o DNV, neumožňuje aplikaci žádného z koeficientů u zemědělských pozemků (tedy u orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů, trvalých travních porostů), proto se u nich nemění výše příjmů. U hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb může být aplikován pouze místní koeficient. Ten je možné použít i pro stavební pozemky, kde lze aplikovat i koeficient podle počtu obyvatel.

První výpočty představují situaci, že v obci Všenory je OZV snížen koeficient podle počtu obyvatel o jeden stupeň, tedy z hodnoty 1,4 na hodnotu 1,0 a není používán koeficient 1,5, ani místní koeficient ve výši 2. Výsledky ukáží, o jakou částku příjmů se sníží rozpočet obce Všenory v závislosti na uvedené změně.

Situaci uvedenou pro první výpočet zachycuje tabulka 41. V případě, že by obec nepoužívala možnosti využití žádného z koeficientů, které zákon č. 338/1992 Sb., o DNV, umožňuje, snížil by se příjem obce Všenory o 948 tis. Kč, což činí necelých 60 % z příjmů z DNV. Pouze jak je avizováno výše, u zemědělských pozemků nedochází ke změně, jelikož nemohou být použity žádné z koeficientů upravující výši daně. Pro obec Všenory je nevýhodné zrušit zmiňované koeficienty, protože by se daňové příjmy v tomto případě snížily přibližně o 6 %.

Ukázkový výpočet pro stavební pozemek (tabulka 41) představuje situaci, že aktuální příjem 5 399 Kč je vydělen místním koeficientem a následně koeficientem podle počtu obyvatel, tím je vypočtena daň, kterou obec získá v případě, že nevyužije současných koeficientů. Mezivýpočet je zaokrouhlen na celé Kč nahoru, stejně jako výsledná daň:

$$= 5\,399 / 2 = 2\,700 / 1,4 = 1\,929 \text{ Kč.} \quad (22)$$

Druhý ukázkový výpočet pro oddělenou garáž (tabulka 41) vychází ze situace, že současný příjem obce pro oddělené garáže je vydělen místním koeficientem a následně koeficientem 1,5, protože pro daný druh nemovité věci není možné uplatňovat koeficient podle počtu obyvatel, tím je opět získána daň, kterou obec získá v případě, že nevyužije současné koeficienty. Mezivýpočet je opět zaokrouhlen na celé Kč nahoru, stejně jako výsledná daň:

$$= 105\,129 / 2 = 52\,565 / 1,5 = 35\,044 \text{ Kč.} \quad (23)$$

Tabulka 41 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory bez koeficientů

Druh	Název druhu nemovité věci	Bez koeficientů**	S aktuálními koeficienty*
A	orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	70 986	70 986
B	trvalý travní porost	6 511	6 511
C	hospodářský les	6 114	12 228
E	zastavěná plocha a nádvoří	12 864	25 727
F	stavební pozemek	1 929	5 399
G	ostatní plocha	24 933	49 865
H	budova obytného domu	175 708	491 980
I	ostatní budova tvořící příslušenství k budově obytného domu	20 192	56 535
J	bud. pro rod. rekreaci vč. bud. rod. domů využ. pro rod. rekreaci	110 212	330 634
K	budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci nebo k budově rodinného domu využ. pro rodinnou rekreaci	1 694	5 082
L	garáž vystavěná odděleně od budovy obytného domu	35 044	105 129
M	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v zemědělské prvovýrobě, les. a vod. hospodářství	6 723	20 168
N	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě	14 293	42 878
O	zdan. stavba užívaná pro: ostatní druhy podnikání	58 229	174 686
P	ostatní zdanitelná stavba	10 720	21 439
R	zdan. jednotka užívaná pro bydlení	851	2 382
Y	zpevněné plochy pozemků, užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním: průmysl, staveb., doprava, energetika atd.	83 135	166 270
Z	ostatní zdanitelná jednotka	58	159
CELKEM		640 196	1 588 058
ROZDÍL		- 947 862	

*pozn.: u A, B – není žádný koeficient, u C, E, G, P, Y – je uplatňován místní koeficient ve výši 2 u F, H, I, R, Z – je uplatňován koeficient podle počtu obyvatel 1,4 a místní koeficient ve výši 2 u J, K, L, M, N, O – je uplatňován koeficient 1,5 a místní koeficient 2

**pozn.: všechny druhy nemovitých věcí jsou uvedeny bez koeficientů

zdroj: vlastní zpracování dle dokumentů Finančního úřadu pro Středočeský kraj

Druhé výpočty v tabulce 42 vycházejí ze situace, že obec Všenory uplatňuje koeficient podle počtu obyvatel, podle kategorie kam spadá, tedy ve výši 1,4. Zároveň ale stále není používán koeficient 1,5 ani místní koeficient 2. Výsledky ukáží, jak je pro obec Všenory místní koeficient 2 a koeficient 1,5 důležitý, z hlediska příjmů z DNV.

Kdyby obec Všenory uplatňovala pouze koeficient podle počtu obyvatel s hodnotou podle kategorie, do které podle počtu obyvatel patří, snížily by se jí příjmy z DNV o 868 371 Kč, tedy přibližně o 55 %, což je vysoké procento. Na daňových příjmech se změna projeví snížením přibližně o 5 %.

Tabulka 42 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory pouze s koef. podle počtu obyvatel

Druh	Název druhu nemovité věci	Pouze koeficient 1,4**	S aktuálními koeficienty*
A	orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	70 986	70 986
B	trvalý travní porost	6 511	6 511
C	hospodářský les	6 114	12 228
E	zastavěná plocha a nádvoří	12 864	25 727
F	stavební pozemek	2 700	5 399
G	ostatní plocha	24 933	49 865
H	budova obytného domu	245 990	491 980
I	ostatní budova tvořící příslušenství k budově obytného domu	28 268	56 535
J	bud. pro rod. rekreaci včet. bud. rod. domů využ. pro rod. rekreaci	110 212	330 634
K	budova plnicí doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci nebo k budově rodinného domu využ. pro rodinnou rekreaci	1 694	5 082
L	garáž vystavěná odděleně od budovy obytného domu	35 044	105 129
M	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v zemědělské prvovýrobě, les. a vod. hospodářství	6 723	20 168
N	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě	14 293	42 878
O	zdan. stavba užívaná pro: ostatní druhy podnikání	58 229	174 686
P	ostatní zdanitelná stavba	10 720	21 439
R	zdan. jednotka užívaná pro bydlení	1 191	2 382
Y	zpevněné plochy pozemků, užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním: průmysl, stavebnictví, doprava, energetika atd.	83 135	166 270
Z	ostatní zdanitelná jednotka	80	159
CELKEM		719 687	1 588 058
ROZDÍL		- 868 371	

*pozn.: u A, B – není žádný koeficient, u C, E, G, P, Y – je uplatňován místní koeficient ve výši 2 u F, H, I, R, Z – je uplatňován koeficient podle počtu obyvatel 1,4 a místní koeficient ve výši 2 u J, K, L, M, N, O – je uplatňován koeficient 1,5 a místní koeficient 2

**pozn.: u F, H, I, R, Z – je uplatněn koeficient podle počtu obyvatel 1,4, zbylé druhy nemovitých věcí jsou uvedeny bez koeficientů

zdroj: vlastní zpracování dle dokumentů Finančního úřadu pro Středočeský kraj

Třetí výpočty prezentují situaci, že zastupitelstvo obce Všenory na základě OZV zvýší koeficient podle počtu obyvatel o jednu kategorii, tedy na 1,6 a zároveň je aplikován koeficient 1,5. Místní koeficient stále není aplikován. Výsledky demonstrují rozdíl mezi současným nastavením a po zvýšení koeficientu podle počtu obyvatel o jednu kategorii, včetně použití koeficientu 1,5, ale bez použití místního koeficientu.

Jak vyplývá z tabulky 43 v případě, že obec Všenory zvýší koeficient podle počtu obyvatel o jednu kategorii, tedy z hodnoty 1,4 na 1,6 a dále stanoví koeficient 1,5,

ale neuplatní místní koeficient, tak se její příjem z DNV sníží o 716 tis. Kč, což je o 45 % a u daňových příjmů se přibližně jedná o úbytek 4 %.

Tabulka 43 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory s koef. podle počtu obyvatel 1,6 a koeficientem 1,5

Druh	Název druhu nemovité věci	koef. 1,6 a 1,5**	s uplat. koef*.
A	orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	70 986	70 986
B	trvalý travní porost	6 511	6 511
C	hospodářský les	6 114	12 228
E	zastavěná plocha a nádvoří	12 684	25 727
F	stavební pozemek	3 086	5 399
G	ostatní plocha	24 933	49 865
H	budova obytného domu	281 132	491 980
I	ostatní budova tvořící příslušenství k budově obytného domu	32 307	56 535
J	bud. pro rod. rekreaci vč. bud. rod. domů využ. pro rod. rekreaci	165 317	330 634
K	budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci nebo k budově rodinného domu využ. pro rodinnou rekreaci	2 541	5 082
L	garáž vystavěná odděleně od budovy obytného domu	52 565	105 129
M	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v zemědělské prvovýrobě, les. a vod. hospodářství	10 084	20 168
N	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě	21 439	42 878
O	zdan. stavba užívaná pro: ostatní druhy podnikání	87 343	174 686
P	ostatní zdanitelná stavba	10 720	21 439
R	zdan. jednotka užívaná pro bydlení	1 362	2 382
Y	zpevněné plochy pozemků, užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním: průmysl, staveb., doprava, energetika atd.	83 135	166 270
Z	ostatní zdanitelná jednotka	92	159
CELKEM		872 351	1 588 058
ROZDÍL		- 715 707	

*pozn.: u A, B – není žádný koeficient, u C, E, G, P, Y – je uplatňován místní koeficient ve výši 2
u F, H, I, R, Z – je uplatňován koeficient podle počtu obyvatel 1,4 a místní koeficient ve výši 2
u J, K, L, M, N, O – je uplatňován koeficient 1,5 a místní koeficient 2

**pozn.: u F, H, I, R, Z – je uplatňován zvýšený koeficient podle počtu obyvatel 1,6
u J, K, L, M, N, O – je uplatňován koeficient 1,5
u zbylých druhů nemovitých věcí není uplatňován žádný koeficient

zdroj: vlastní zpracování dle dokumentů Finančního úřadu pro Středočeský kraj

Čtvrté výpočty ukazují situaci, kdy zastupitelstvo obce Všenory na základě OZV zvýší koeficient podle počtu obyvatel o jednu kategorii, tedy na 1,6 a zároveň je aplikován koeficient 1,5. Místní koeficient je na základě OZV stanoven ve výši 2. Výsledky demonstrují rozdíl mezi současným nastavením a po zvýšení koeficientu podle počtu obyvatel o jednu kategorii, s použitím místního koeficientu a koeficientu 1,5.

Jak vyplývá z tabulky 44 tím, že zastupitelstvo obce zvýší koeficient podle počtu obyvatel o jednu kategorii, zvýší se příjmy z DNV o 80 tis. Kč, což činí 5 % u DNV. Na celkových daňových příjmech se nejedná ani o 1 %.

Tabulka 44 Rozdíl příjmů z DNV v obci Všenory se zvýš. koef. podle počtu obyvatel

Druh	Název druhu nemovité věci	Koef. 1,6, koef. 1,5 a místní koef. 2 **	S aktuálními koeficienty*
A	orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	70 986	70 986
B	trvalý travní porost	6 511	6 511
C	hospodářský les	12 228	12 228
E	zastavěná plocha a nádvoří	25 727	25 727
F	stavební pozemek	6 172	5 399
G	ostatní plocha	49 865	49 865
H	budova obytného domu	562 264	491 980
I	ostatní budova tvořící příslušenství k budově obytného domu	64 614	56 535
J	budova pro rod. rekreaci včetně budov rod. domů využ. pro rod. rekreaci	330 634	330 634
K	bud. plnicí doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci nebo k budově rodinného domu využ. pro rodinnou rekreaci	5 082	5 082
L	garáž vystavěná odděleně od budovy obytného domu	105 129	105 129
M	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v zemědělské prvovýrobě, les. a vod. hospodářství	20 168	20 168
N	zdan. stavba užívaná pro: podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě	42 878	42 878
O	zdan. stavba užívaná pro: ostatní druhy podnikání	174 686	174 686
P	ostatní zdanitelná stavba	21 439	21 439
R	zdan. jednotka užívaná pro bydlení	2 724	2 382
Y	zpevněné plochy pozemků, užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním: průmysl, staveb., doprava, energetika atd.	166 270	166 270
Z	ostatní zdanitelná jednotka	184	159
CELKEM		1 667 561	1 588 058
ROZDÍL		79 503	

*pozn.: u A, B – není žádný koeficient, u C, E, G, P, Y – je uplatňován místní koeficient ve výši 2
u F, H, I, R, Z – je uplatňován koeficient podle počtu obyvatel 1,4 a místní koeficient ve výši 2
u J, K, L, M, N, O – je uplatňován koeficient 1,5 a místní koeficient 2

**pozn.: u A, B – není žádný koeficient, u C, E, G, P, Y – je uplatňován místní koeficient ve výši 2
u F, H, I, R, Z – je uplatňován zvýšený koef. podle počtu obyvatel 1,6 a místní koef. 2
u J, K, L, M, N, O – je uplatňován koeficient 1,5 a místní koeficient 2

zdroj: vlastní zpracování dle dokumentů Finančního úřadu pro Středočeský kraj

Poslední výpočty, tedy páté, demonstrují aplikování různé výše místního koeficientu na základě OZV vydané dle § 12 zákona č. 338/1992 Sb., o DNV, a dopad na příjmy z DNV v obci Všenory oproti reálné výchozí situaci. Je tedy uplatňován koeficient 1,5 a koeficient podle počtu obyvatel, podle kategorie kam obec patří, tedy 1,4.

Z tabulky 45 je zřejmé, že nejvíce příjmy z DNV v obci Všenory ovlivňuje výše místního koeficientu, kterou se násobí, respektive zvyšuje, výsledná daň u všech nemovitých věcí kromě zemědělských pozemků.

Tabulka 45 Vliv rozdílné výše místního koeficientu na příjem

Druh nem. věci	1	2	3	4	5
A	70 986	70 986	70 986	70 986	70 986
B	6 511	6 511	6 511	6 511	6 511
C	6 114	12 228	18 342	24 456	30 570
E	12 864	25 727	38 592	51 456	64 320
F	2 700	5 399	8 100	10 800	13 500
G	24 933	49 865	74 799	99 732	124 665
H	245 990	491 980	737 970	983 960	1 229 950
I	28 268	56 535	84 804	113 070	141 340
J	165 317	330 634	495 951	661 268	826 585
K	2 541	5 082	7 623	10 164	12 705
L	52 565	105 129	157 695	210 260	262 825
M	10 084	20 168	30 252	40 336	50 420
N	21 439	42 878	64 317	85 756	107 195
O	87 343	174 686	262 029	349 372	436 715
P	10 720	21 439	32 160	42 880	53 600
R	1 191	2 382	3 573	4 764	5 955
Y	83 135	166 270	249 405	332 540	415 675
Z	80	159	240	320	400
CELKEM	832 781	1 588 058	2 343 349	3 098 633	3 853 917
ROZDÍL	-755 277	0	755 291	1 510 575	2 265 859

zdroj: vlastní zpracování dle dokumentů Finančního úřadu pro Středočeský kraj

4.7 Výpočet daně z nemovitých věcí

Pro přehlednost a představu o výši zdanění jednotlivých druhů nemovitých věcí jsou vypočítány hypotetické příklady pro vybrané druhy nemovitých věcí.

Pro uvedené vypočtené příklady jsou vybrány nemovité věci s prvním a druhým nejvyšším podílem na příjmu v obci Všenory za rok 2017 (tabulka 40). U pozemků je tedy hypotetický výpočet příkladu aplikován pro zpevněnou plochu pozemku pro ostatní druhy podnikání a u tzv. zemědělského pozemku. U staveb a jednotek je pro vypočtení hypotetických příkladů zvolena budova obytného domu a budova pro rodinnou rekreaci včetně rodinného domu pro rodinnou rekreaci. Ve všech příkladech se používají platné základy daně, sazby a koeficienty pro rok 2017 v obci Všenory. Následně je výpočet proveden s místním koeficientem zvýšeným z aktuální hodnoty 2 na hodnotu 3 a zároveň jsou propočteny varianty, kdyby se zvýšil koeficient v obci podle počtu obyvatel o jednu kategorii, tedy z 1,4 na 1,6. Ovšem pouze tam, kde je to možné aplikovat.

4.7.1 Zemědělské pozemky

Mezi zemědělské pozemky patří orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady. Základ daně se vypočte jako násobek výměry pozemku v m² a průměrné ceny zemědělské půdy. V obci Všenory je stanovena cena 6,71 Kč za m² pro rok 2017, a to vyhláškou č. 432/2016 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, vydanou Ministerstvem zemědělství ČR. Vypočtený základ daně se dále násobí sazbou, která u tohoto druhu pozemků činí 0,75 %. Koeficient podle počtu obyvatel, koeficient 1,5 ani místní koeficient zde nemohou být aplikovány. Výsledky se zaokrouhlují nahoru. (zákon č. 338/1992 Sb.)

Příklad 1:

Pan Jan Novák je vlastníkem pozemku zahrada v obci Všenory o výměře 2 000 m² vedeným v katastru nemovitostí jako zemědělský půdní fond. Dle uvedeného výpočtu níže pan Novák zaplatí 101 Kč.

$$\text{DNV} = 2\,000 \times 6,71 \times 0,0075 = 101 \text{ Kč} \quad (24)$$

4.7.2 Zpevněná plocha pozemku

Zpevněná plocha pozemku užívaná k podnikání nebo v souvislosti s ním se podle relativního výnosu na DNV rozděluje na dva druhy podle toho, k jakému podnikání slouží. Prvním z nich jsou plochy sloužící k zemědělské prvovýrobě nebo k lesnímu a vodnímu hospodářství, druhým jsou plochy užívané k podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice, ostatní zemědělské výrobě či ostatním druhům podnikání. Základem daně je skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. lednu, která se násobí sazbou daně. Sazba daně je ve výši 1 Kč za m² pro první druh oboru podnikání a 5 Kč za m² pro druhý uvedený druh podnikatelského oboru. V tomto případě lze využít pouze místní koeficient. Výsledky se opět zaokrouhlují nahoru. (zákon č. 338/1992 Sb.)

Příklad 2:

Pan Jan Novák je vlastníkem pozemku v obci Všenory o výměře 800 m², který je předmětem daně z nemovitých věcí a jedná se o zpevněnou plochu pozemku, užívanou k podnikání ve stavebnictví, která je v katastru nemovitostí evidována jako zastavěná plocha a nádvoří. Místní koeficient v obci Všenory je stanoven ve výši 2. Pan Novák tedy zaplatí 8 000 Kč.

$$\text{DNV} = 800 \times 5 = 4\,000 \text{ Kč} \times 2 = 8\,000 \text{ Kč} \quad (25)$$

V případě, že obec navýší místní koeficient z hodnoty 2 na 3, tak výpočet DNV vypadá následovně. Obec Všenory inkasuje do svého rozpočtu o 4 000 Kč více od pana Nováka, tedy 12 000 Kč.

$$\text{DNV} = 800 \times 5 = 4\,000 \text{ Kč} \times 3 = 12\,000 \text{ Kč} \quad (26)$$

4.7.3 Budova obytného domu

Budova obytného domu se řadí podle zákona č. 338/1992 Sb., o DNV, mezi zdanitelné stavby. Základ daně se určí podle skutečné výměry zastavěné plochy v m² odpovídající nadzemní části k 1. lednu. Základ daně je násoben sazbou daně, která u budovy obytného domu činí 2 Kč za 1 m² zastavěné plochy. V případě, že má budova nadzemní podlaží, se sazba daně zvyšuje o 0,75 Kč za každé další nadzemní podlaží, jestliže tato plocha přesahuje 2/3 zastavěné plochy. U tohoto druhu stavby je možné uplatnit koeficient podle počtu obyvatel obce a místní koeficient, kterým se násobí až výsledná daň. Výsledky se rovněž i u tohoto druhu nemovitých věcí zaokrouhlují nahoru. (zákon č. 338/1992 Sb.)

Příklad 3:

Pan Jan Novák je vlastníkem rodinného domu v obci Všenory o výměře 150 m², který je předmětem daně z nemovitých věcí. Rodinný dům má celkem 2 podlaží. Místní koeficient v obci Všenory je stanoven ve výši 2 a koeficient podle počtu obyvatel je 1,4.

$$\text{DNV} = 150 \times 2,75 \times 1,4 = 578 \text{ Kč} \times 2 = 1\,156 \text{ Kč} \quad (27)$$

Když obec Všenory navýší místní koeficient z 2 na 3, tak tím zvýší svůj příjem z DNV od pana Nováka o 578 Kč, tedy z původních 1 156 Kč na 1 734 Kč.

$$\text{DNV} = 150 \times 2,75 \times 1,4 = 578 \text{ Kč} \times 3 = 1\,734 \text{ Kč} \quad (28)$$

V případě, že obec Všenory navýší zároveň s místním koeficientem (z 2 na 3) i koeficient podle počtu obyvatel (z 1,4 na 1,6), zvýší se příjem z DNV o 824 Kč, oproti situaci vyplývající z aktuálního nastavení DNV v obci Všenory.

$$\text{DNV} = 150 \times 2,75 \times 1,6 = 660 \text{ Kč} \times 3 = 1\,980 \text{ Kč} \quad (29)$$

4.7.4 Budova pro rodinnou rekreaci včetně budov rodinných domů využívaných pro rodinnou rekreaci

Tento druh nemovité věci se zdaňuje obdobným způsobem, jako budova obytného domu. Rovněž se řadí podle zákona 338/1992 Sb., o DNV, mezi zdanitelné stavby. Základ

daně se zde určí stejným způsobem, a to tedy podle skutečné výměry zastavěné plochy v m² odpovídající nadzemní části k 1. lednu. Základ daně je násoben sazbou daně, která v tomto případě činí 6 Kč za 1 m² zastavěné plochy. Sazba daně se zvyšuje o 0,75 Kč za každé nadzemní podlaží, pak tato plocha přesahuje alespoň 2/3 zastavěné plochy. U tohoto předmětu DNV není možné uplatnit koeficient podle počtu obyvatel obce, ale pouze místní koeficient a koeficient 1,5. Výsledky se zaokrouhlují nahoru. (zákon č. 338/1992 Sb.)

Příklad 4:

Pan Jan Novák je vlastníkem chaty, respektive rodinného domu využívaného pro rodinnou rekreaci, v obci Všenory o výměře 120 m², která je předmětem daně z nemovitých věcí. Chata má celkem 3 podlaží. Místní koeficient v obci Všenory je stanoven ve výši 2. Dále je v obci Všenory na základě obecně závazné vyhlášky využíván koeficient 1,5.

$$\text{DNV} = 120 \times 7,5 \times 1,5 = 1\,350 \text{ Kč} \times 2 = 2\,700 \text{ Kč} \quad (30)$$

V případě navýšení místního koeficientu v obci Všenory o jednu hodnotu výše, obec získá o 1 350 Kč navíc do svého rozpočtu z platby DNV od pana Nováka, tedy z 2 700 Kč vzroste výše placené DNV na 4 050 Kč.

$$\text{DNV} = 120 \times 7,5 \times 1,5 = 1\,350 \text{ Kč} \times 3 = 4\,050 \text{ Kč} \quad (31)$$

5 Návrhy na změnu u daně z nemovitých věcí

Obec Všenory leží v blízké vzdálenosti od hlavního města České republiky a tvoří tzv. příměstskou oblast Prahy. Využívá základní výše koeficientů podle § 6 i podle § 11 dle zákona o DNV. Zároveň uplatňuje možnost využívání koeficientu 1,5 podle § 11 odst. 3 písm. b) a místní koeficient dle § 12 ve výši 2. Za poslední 3 sledované roky, tedy 2015 až 2017, obec Všenory neskončila se schodkem v rozpočtu, ale vždy s přebytkem.

Vzhledem k aktuálnímu stavu nastavení DNV v obci Všenory, jejímu umístění v blízkosti Prahy a jedinému katastrálnímu území, není navrženo doporučení směřující ke snížení nebo zrušení aplikovaných koeficientů. Proto následují dvě vybrané varianty, které je možné teoreticky uplatnit pro následující zdaňovací období. Výpočty vycházejí z relativního výnosu DNV v roce 2017.

Na základě výše zmíněných faktů je možné navrhnout zvýšení koeficientu podle § 6 i podle § 11 o jednu kategorii a ponechat zbylé koeficienty podle aktuálního nastavení v obci Všenory. Tímto rozhodnutím se rozpočet, respektive daňové příjmy, obce Všenory navýší o necelých 80 tis. Kč. Což je pro obecní rozpočet zanedbatelná částka.

Aby se rozpočet obce zvýšil výraznějším způsobem, je nutné změnit výši nastavení místního koeficientu podle § 12. V případě, že tak obec na základě OZV učiní a zvýší hodnotu místního koeficientu na 3 a zbylé koeficienty zůstanou v aktuálně nastavené výši, obecní rozpočet vzroste přibližně o 755 tis. Kč.

V případě, že obec uplatní první navržené řešení, její rozpočet se téměř nezmění. Zároveň toto rozhodnutí výrazně nezatíží jednotlivé poplatníky této daně. Naopak, když obec zavede druhé navrhované řešení, tak už se to na rozpočtu obce projeví výrazněji. Současně to ale více zatíží i poplatníky této daně. Zvýšené příjmy může obec využít pro svůj další rozvoj.

Z důvodu, že se diplomová práce nezabývá podrobně politickou situací ani demografickou strukturou, ale rozebírá pouze hospodaření obce se zaměřením právě na DNV, jsou následující doporučení pouze na teoretické úrovni. Zastupitelstvo obce by mělo vždy o změně, nejen týkající se přímo DNV, uvažovat s ohledem na ekonomický či jiný dopad pro její obyvatelstvo.

6 Závěr

Největší část příjmů, rozpočtu obce Všenory, tvoří daňové příjmy, které v průměru během sledovaného období dosahují 62% podílu na celkových příjmech. Sdílené daně tvoří průměrně 82 % z daňových příjmů, z nichž největší podíl má DPH. Následují svěřené daně, které se sestávají z příjmů z daně DNV a daně z příjmů z daně PO placené obcí. Ty se podílejí na daňových příjmech průměrně 9,2 %. Místní poplatky s odvody tvoří obdobně velký podíl s průměrnými 8,5 % za sledované období. Nejvyšší podíl z vybíraných poplatků v obci Všenory tvoří poplatek za odvoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Správní poplatky obce jsou ve srovnání se zbytkem daňových příjmů na nízké úrovni, jelikož nedosahují ani 1% podílu.

Daňové příjmy obce Všenory, respektive jejich obdrženou výši, podstatně ovlivňuje legislativa státu, a to zejména zákon o RUD, podle kterého se přerozdělují příjmy nejen do rozpočtů obcí. Novely tohoto zákona směřují ve prospěch obcí, ale i přesto po první novele v obci Všenory nastal propad, co se výše příjmů týče, a to nejspíše v důsledku celosvětové ekonomické krize. Nejvyšší meziroční nárůst mezi roky 2012 a 2013 souvisel s druhou novelou zákona, která měla posílit daňové příjmy především u obcí s počtem obyvatel od 1 000 do 20 000, kam obec Všenory se svým počtem obyvatel spadá. Změna se projevila zejména u daně z příjmů PO (z 1 949 tis. na 2 998 tis. Kč) a DPH (ze 4 745 tis. Kč na 6 502 tis. Kč), kterého se novela dokonce týkala procentuálním snížením. Následující novela, která sjednotila podíl všech sdílených daní (kromě DPH) na 23,58 %, účinná od roku 2016, zvýšila obecní rozpočet přibližně o 1 886 tis. Kč. Poslední novela ve sledovaném období, v roce 2017, znamenala pro obec Všenory rovněž přínos, a to o 1 085 tis. Kč u DPH.

Mezi daňové příjmy patří daň z nemovitých věcí, která celým svým objemem připadá obci, ve které se nachází nemovitá věc, za kterou je daň odvedena. Významným rokem, kdy se příjmy z této daně více než zdvojnásobily je rok 2009, a to v důsledku novely zákona č. 338/1992 Sb., která zavedla možnost stanovení místního koeficientu v obci. Vedení obce Všenory místní koeficient na základě vydané OZV využila a stanovila ho ve výši 3. V dalším roce ho snížila na výši 2, a to znamenalo, i přes další novelu výše uvedeného zákona, která zvyšovala sazby daně u vybraných staveb a pozemků, pokles příjmů o 18 tis. Kč. V následujících letech je příjem z této daně v podobné výši.

U příjmů z DNV je dále podrobněji zhodnocen přístup vybraných obcí k možnosti regulace nastavení příjmů z DNV pomocí koeficientů. Nastavení výše koeficientů obcí odpovídá jejich výši obdržených příjmů, kdy obec Lety značně převyšuje ostatní vybrané obce, a to jak při přepočtu na 1 obyvatele, tak na 1 ha jejího území. Obec Všenory dosahuje průměrných příjmů mezi vybranými obcemi, čemuž odpovídají stanovené koeficienty.

Následně jsou na základě relativních výnosů z jednotlivých druhů nemovitých věcí v obci Všenory vypočteny příjmy s různými variantami nastavení koeficientů. Z těchto ilustrativních výpočtů vyplývá, že podstatný dopad na výši dosažených příjmů má místní koeficient, který když se sníží o 1 kategorii, tak se sníží příjmy z této daně přibližně o polovinu. Naopak, když obec místní koeficient o 1 kategorii zvýší, příjem z této daně se zvýší téměř o polovinu. Proto jsou obci Všenory navržena dvě doporučení. První doporučení se týká zvýšení místního koeficientu o 1 kategorii, zatímco druhé doporučení by zvýšilo pouze koeficient podle počtu obyvatel, rovněž o 1 kategorii. Zvýšené příjmy z obou variant může obec použít pro svůj rozvoj, což přinese užitek i obyvatelům, kteří daň obvykle platí.

Mezi příjmy, které může obec svou aktivitou ovlivnit, oproti daňovým příjmům, patří příjmy nedaňové. Ty lze ve sledovaném období považovat za relativně stabilní až na rok 2007, kdy došlo ke zvýšení, kvůli příjmům z vlastní činnosti, na rok 2009 kvůli zvýšenému příjmu z pronájmu pozemků a na rok 2012, kdy došlo k přijetí nekapitálových příspěvků a náhrad. I přes jejich vyrovnanost jsou pro obecní rozpočet s průměrným podílem 3,5 % nejméně výrazným příjmem.

Vývoj kapitálových příjmů je v obci Všenory nestálý, což odpovídá charakteristice těchto příjmů. Mezi nejpodstatnější kapitálové příjmy, které se každoročně opakují, patří ostatní kapitálové příjmy, respektive přijaté příspěvky nebo dary na pořízení dlouhodobého majetku. Nejvyšších příjmů dosáhly roky 2008 a 2009, a to 3 025 tis. Kč, respektive 3 405 tis. Kč, a to kvůli výstavbě vodovodu a kanalizace v obci. Výši kapitálových příjmů z podstatné části ovlivňuje rozsah prodaného obecního majetku. Nejvyšší příjem nastal v roce 2015, a to z prodeje pozemku bývalého rybníku Dolejšák.

Přijaté transfery od státu či kraje nejsou ve sledovaném období rovnoměrné. Jejich dosažená výše závisí i na úspěchu obce v získávání dotací, což se obci Všenory často nepodařilo. Mimo jiné se mezi příjmy přijatých transferů obce řadí převody z rozpočtových účtů a průtokové transfery, které připadají příspěvkovým organizacím,

a to konkrétně MŠ a ZŠ Josefa Kubálka. Nejvyššího objemu dosáhly přijaté transfery v roce 2011, a to 27 347 tis. Kč, kdy většina z této částky plynula na fyzickou revitalizaci domu, který je aktuálně využíván nejen jako knihovna s přístupem na internet. Z pravidla se tyto příjmy používají na rekonstrukci či vybudování pozemních komunikací, výstavbu vodovodu a kanalizace v obci a údržbu mateřské či základní školy.

Výdajovou stránku rozpočtu obce tvoří běžné a kapitálové výdaje, které jsou zkoumány dle odvětvového členění výdajů. Prvně jsou rozebrány běžné výdaje, které slouží na financování běžného chodu obce. Rok 2006 je jediný rok, kdy obec vynaložila částku pod 10 000 tis. Kč. K výrazným meziročním propadům dochází v letech 2009, 2012 a 2016. V roce 2009 k tomu dochází kvůli sníženým výdajům na odvětví průmyslu oproti roku 2008, kdy se značně liší suma vydaná na pozemní komunikace. V roce 2012 poklesly výdaje kvůli nižšímu převodu mezi rozpočtovými účty oproti 2011 a v roce 2016 kvůli sníženým výdajům na komunální služby a územní rozvoj. Mezi běžné výdaje obce Všenory patří i přesuny peněžních prostředků mezi rozpočtovými účty či fondy. Proto rok 2011 dosáhl nejvyšší vynaložené sumy v obci Všenory na běžný provoz obce a u přijatých transferů, jelikož došlo k převodu mezi rozpočtovými účty obce v hodnotě 5 163 tis. Kč, což značně ovlivnilo běžné výdaje tohoto roku.

Kapitálové výdaje plynou takřka celým svým objemem do odvětví průmyslu a služeb pro obyvatelstvo, což odpovídá jejich charakteristice. Jejich vývoj je v každém roce různorodý avšak v letech 2007, 2011 a 2014 dosahují nadprůměrné výše. V roce 2007 dochází k výstavbě 1. části vodovodu a kanalizace v obci Všenory. V roce 2011 finance směřovaly především na rekonstrukci obecní budovy, kde nyní sídlí obecní úřad, knihovna a archiv. Proběhlo také zateplení budovy prvního stupně ZŠ a v roce 2013 na to navázalo zateplení budovy druhého stupně místní ZŠ. V roce 2014 směřovaly kapitálové výdaje především na silnice a chodníky, respektive tzv. výstavbu smíšené stezky pro chodce a cyklisty, položení zámkové dlažby v blízkosti obecního úřadu a investice do výstavby vodovodu a kanalizace.

Na základě provedené analýzy hospodaření obce Všenory a vypočtených vybraných finančních ukazatelů za roky 2013–2017 lze konstatovat, že finanční situace obce Všenory je na dobré úrovni, jelikož žádný ze sledovaných ukazatelů (celková likvidita, věřitelské riziko, koeficient samofinancování apod.) nevykazuje, ani se nepřibližuje kritické hodnotě.

Za roky 2013 až 2017 byly srovnány výsledky 4 vybraných ukazatelů sledovaných MF ČR, a to u vybraných obcí. Prvním z komparovaných ukazatelů je celková likvidita.

Žádná z obcí nedosáhla hodnoty nižší než 1, která by znamenala, že se obec nachází v platební neschopnosti, avšak nejnižších hodnot dosáhla obec Lety. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je u všech obcí každoročně pod 12 %, což se nepřibližuje kritické hodnotě 25 %. Obec Všenory ovšem dosahuje zpravidla nejvyšší procentuální hodnoty. Novým ukazatelem, sledovaným od roku 2017, je pravidlo rozpočtové odpovědnosti, u kterého obec Všenory, jako jediná, téměř dosáhla kritické hranice 60 %. Vzhledem k vysokému dlouhodobému úvěru, který podstatně ovlivňuje výsledek ukazatelů až na celkovou likviditu, si nejhůře vede obec Všenory i u posledního ukazatele dluhové služby. V rámci sledovaných ukazatelů si nejlépe vede obec Statenice, ale i všechny ostatní obce hospodaří se svými prostředky uspokojivým způsobem, jelikož žádná z nich nedosahuje kritické hodnoty u žádného z ukazatelů.

V případě, že byly u vybraných obcí v letech 2008–2017 přepočteny celkové příjmy na 1 obyvatele, tak ve většině komparovaných let převyšují příjmy obce Jinočany ostatní obce. To je způsobeno výší transferových příjmů. Největší rozdíl mezi příjmy komparovaných obcí nastal v roce 2011, což ovlivňují rozdílně vysoké transferové příjmy. V roce 2015 obec Zbuzany převyšuje výší příjmů ostatní obce, a to především kvůli kapitálovým příjmům, respektive přijatým příspěvkům na pořízení dlouhodobého majetku. Naopak v roce 2017 oproti roku 2011 jsou přepočtené příjmy sledovaných obcí na 1 obyvatele téměř vyrovnané, protože u všech obcí jsou stěžejní daňové příjmy. Stejně, jako tomu je u přepočtených příjmů na 1 obyvatele, tak i u přepočtených výdajů na 1 obyvatele se výdaje jednotlivých obcí zřetelně liší v roce 2011, a to kvůli výší kapitálových výdajů, které se zpravidla prolínají s transferovými příjmy. Rovněž jako u příjmů se v závěru sledovaného období téměř neliší výdaje na 1 obyvatele u komparovaných obcí. To potvrzuje, že ve většině případů se obce snaží výdaje přizpůsobit příjmové stránce rozpočtu, ale mnohdy se v případě investic do rozvoje obce, kterými se zvyšuje kvalita života v obci, dostávají do záporného salda příjmů a výdajů.

Po zhodnocení hospodaření obce Všenory lze konstatovat, že její hospodaření je po finanční stránce celkově zdravé, a to v případě, že se obec více nezadluží. Jejím růstu může v budoucnu napomoci i její poloha v blízkosti hlavního města Prahy a dosažení větších příjmů z dotací, které doposud nedopadly vždy kladně.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura

- BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BOADWAY, Robin, SHAH, Anwar, 2007. *Intergovernmental fiscal transfers: principles and practices*. Washington, DC: World Bank. ISBN 978-0-8213-6492-5.
- BOHÁČ, Radim, 2013. *Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-045-5.
- ČERNOHORSKÝ, Jan, TEPLÝ, Petr, 2011. *Základy financí*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3669-3.
- ČMEJREK, Jaroslav, 2008. *Obce a regiony jako politický prostor*. Vyd. 1. Praha: Alfa Nakladatelství, s. r. o.. ISBN 978-80-87197-00-4.
- ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Vyd. 1. České Budějovice: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3061-5.
- DVOŘÁK, Pavel, 2008. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-075-1.
- HAMERNÍKOVÁ, Bojka, 2017. *Veřejné finance: vybrané problémy*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-577-2.
- HORIZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír, 2013. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Vyd. 3. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-459-6.
- JELÍNKOVÁ, Jitka, 2017. *Občan, spolek, obec a úřad v ochraně životního prostředí*. Vyd. 1. Praha: Grada publishing, a. s. ISBN 978-80-271-0508-3.
- JÜPTNER, Petr, 2004. *Komunální koalice a politické modely*. *Politologická revue* 2. prosinec 2004, 80-101. ISSN 1211-0353.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka, 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KÁŇA, Pavel, 2004. *Základy veřejné správy*. Vyd. 3. Ostrava: Montanex, a.s. ISBN 80-7225-139-2.
- KNÁPKOVÁ, Adriana, PAVELKOVÁ, Drahomíra, ŠTEKER, Karel, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Vyd. 2. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4456-8.

- KYPETOVÁ, Jaroslava, 2010. Správa daně z nemovitostí – alespoň nějaké informace může obec získat. *Obec a finance*. 03/2010, 10. ISSN 1211-4189.
- LAJTKEPOVÁ, Eva, 2013. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 978-80-7204-861-8.
- LÁCHOVÁ, Lenka, VANČUROVÁ, Alena, 2018. *Daňový systém ČR 2018*. Vyd. 1. Praha: VOX, a. s. ISBN 978-80-87480-63-2.
- MAAYTOVÁ, Alena, OCHRANA, František, PAVEL Jan a kol., 2015 *Veřejné finance v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5561-8.
- MATES, Pavel, WOKOUN, René a kol, 2001. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Vyd. 1. Praha: Prospektum. ISBN 80-7175-100-6.
- NOVÁKOVÁ, Štěpánka, 2011. *Reforma účetnictví ve vybraných účetních jednotkách*. Vyd. 3. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica. ISBN 978-80-245-1797-1.
- OATES, Wallace E., 1999. *An Essay on Fiscal Federalism*. In Journal of Economic Literature. American Economic Association. vol. 37, No 3, 1120-1149. ISSN: 0022-0515.
- OCHRANA, František, PAVEL, Jan, VÍTEK, Leoš a kol., 2010. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3228-2.
- OTRUSINOVÁ, Milana, KUBÍČKOVÁ, Dana, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek, 2012. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7357-936-4.
- PETEROVÁ, Helena, 2012. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 3. Praha: Institut pro místní správu Praha. ISBN 978-80-86976-24-2.
- PILÁTOVÁ, Jana a kol., 2014. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ: daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitých věcí, sociální pojištění, zdravotní pojištění*. Vyd. 10. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7263-863-5.

- POSPÍŠIL, Richard. 2013. *Veřejná ekonomika: současnost a perspektiva*. Vyd. 1. Příbram: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-112-3.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Vyd. 3. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5608-0.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana, SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Vyd. 2. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2789-9.
- RADVAN, Michal, 2012. *Místní daně*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7357-932-6.
- REKTOŘÍK, Jaroslav a kol., 2007. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Vyd. 2. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-29-3.
- RŮČKOVÁ, Petra, 2010. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Vyd. 3. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3308-1.
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie, 2015. *Rozpočtový proces obcí*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-967-0.
- ŠIROKÝ, Jan a kol., 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. Vyd. 2. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-005-8.
- VODÁKOVÁ, Jana aj., 2013. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN: 978-80-7478-324-1.
- VOJTÍŠKOVÁ, Miroslava, 2018. *Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. ISBN 978-80-87544-99-0.
- TEMPORAL, Paul, 2015. *Branding for the public sector: creating, building and managing brands people will value*. Vyd. 1. Chichester, West Sussex: Wiley. ISBN 978-1-118-75631-7.

Internetové zdroje

- BAGÁROVÁ GRZYWA, Martina, 2008. Nový způsob sledování hospodaření a zadluženosti obcí. *Moderní obec* [online]. Praha: Profi press, 3. 12. 2008 [cit. 2018-11-25]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/novy-zpusob-sledovani-hospodareni-a-zadluzenosti-obci/>
- Černošice. *Správní obvody* [online]. Praha: Galileo Corporation, © 2019 [cit. 2019-1-20] Dostupné z: <https://www.mestocernosice.cz/mesto/mestsky-urad/spravni-obvody/>

- Český statistický úřad (ČSÚ). *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-12-7]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- Český statistický úřad (ČSÚ). *Malý lexikon obcí 2017* [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-12-7]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=MLO201702&skupId=2119&z=T&f=TABULKA&katalog=32225&pvo=MLO201702&pvokc=101&pvoch=40258>
- Český statistický úřad (ČSÚ): *Volby.cz. Volby do zastupitelstev obcí* [online]. Praha, © 2014 [cit. 2019-1-7]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=2110&xobec=539856&xstat=0&xvyber=0>
- Český statistický úřad (ČSÚ): *Volby.cz. Volby do zastupitelstev obcí* [online]. Praha, © 2018 [cit. 2019-1-7]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=2110&xobec=539856&xstat=0&xvyber=0>
- Daňový portál. *Vyhledávání koeficientů pro podání k dani z nemovitých věcí* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-1-25]. Dostupné z: http://adisreg.mfcr.cz/adisc/adis/idpr_reg/dne/koef/vyhledani.faces
- Finanční správa. *Rozpočtové určení daní – schéma* [online]. Praha, © 2013-2018 [cit. 2018-11-1]. (PDF) Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2018.pdf
- HAVLENA, Ondřej, 2010. Rozpočtové určení daní z pohledu obcí. *Matouš Havlena* [online]. Tennessee: Havlena Matouš, 1. 3. 2010 [cit. 2018-10-30]. Dostupné z: <http://www.havlena.net/ekonomie/rozpocetove-urceni-dani-z-pohledu-obci/>
- Ministerstvo financí ČR. *Informace a přehledy k hospodaření krajů a obcí ČR* [online]. Praha, © 2005-2013 [cit. 2018-12-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace>
- Ministerstvo financí ČR. *Monitoring hospodaření obcí* [online]. Praha, 2008, aktualizováno 6. 11. 2012 [cit. 2018-12-3]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

- Ministerstvo financí ČR. *Monitoring hospodaření územních samosprávných celků* [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-12-3]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra>
- Ministerstvo financí ČR. *Monitor - informační portál Ministerstva financí* [online]. Praha, © 2005-2013 [cit. 2019-1-16] Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/>
- Ministerstvo financí ČR. *Vývoj daňových příjmů obcí a krajů 2005–2017* [online]. Praha, 2018 [cit. 20. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace/2018/vyvoj-danovych-prijmu-obci-a-kraju-2005-32304>
- Oficiální stránky obce Lety. *Závěrečné účty: rok 2017* [online]. Praha: Galileo Corporation, © 2019 (PDF) [cit. 2019-1-16]. Dostupné z: http://www.obec-lety.cz/e_download.php?file=data/editor/1028cs_8.pdf&original=FIN212M000000493.pdp
- Oficiální stránky obce Statenice. *Schválený závěrečný účet za rok 2017* [online]. Praha: IPC Corporation, 2018. (PDF) [cit. 2019-1-16]. Dostupné z: <https://www.statenice.cz/wp-content/uploads/2018/10/Z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%BD-%C3%BA%C4%8Det-za-rok-2017.pdf>
- Oficiální stránky obce Všenory. *Historie* [online]. Praha: Galileo Corporation, © 2019 [cit. 2019-1-8]. Dostupné z: <https://www.vsenory.cz/obec-174/informace-obci/historie/>
- Oficiální web obce Jinočany. *Závěrečný účet obce: Jinočany 2017* [online]. Praha: Webhouse, 2018. (PDF) [cit. 2019-1-16]. Dostupné z: http://www.jinocany.cz/assets/File.ashx?id_org=6074&id_dokumenty=12328
- Oficiální web obce Zbuzany. *Schválený závěrečný účet za rok 2017*. [online]. Praha: Webhouse, 2018. (PDF). [cit. 2019-1-16]. Dostupné z: http://www.zbuzany.eu/assets/File.ashx?id_org=19196&id_dokumenty=23982
- Ohrobec. *Závěrečný účet obce Ohrobec za rok 2017* [online]. Praha: Triada, iMunis eDeska, 2018. (PDF) [cit. 2019-1-16]. Dostupné z: <http://ohrobec.imunis.cz/edeska/file.asp?id=31966&ts=RDmFBKH5CrjMu0RVw8O8W5FKBU9Ouxk%3D>

- Rozpočet obce. *Rozklikávací rozpočet obce* [online]. Kamenné Žehrovice: Rozpočet veřejně [cit. 2019-1-15]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz>
- SMS ČR. *Novelu RUD schválil Senát: obcím přinese téměř 9 miliard* [online]. Zlín, Sdružení místních samospráv, 2017 [cit. 2018-11-20]. Dostupné z: <https://www.smscr.cz/cz/62-aktuality/1373-novelu-rud-schvalil-senat-obce>
- SMS ČR. *Vývoj RUD v ČR* [online]. Zlín, Sdružení místních samospráv, 2018 [cit. 2018-11-20]. Dostupné z: <https://www.smscr.cz/cz/kalkulacky/vyvoj-rud-v-cr>
- SVČ Všenory. *Nabídka kurzů* [online]. Praha: ALS Euro tvorba www stránek & webdesign, © 2014 [cit. 2018-10-18]. Dostupné z: <http://www.svc-vsenory.cz/stranka-nabidka-kurzu-5>

Zákony a oficiální dokumenty

- Česko. Ministerstvo financí ČR. Vyhláška č. 272/2016 Sb. ze dne 25. srpna 2016, o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.
- Česko. Ministerstvo financí ČR. Vyhláška č. 323/2002 Sb. ze dne 2. července 2002, o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.
- Česko. Ministerstvo zemědělství ČR. Vyhláška č. 432/2016 Sb. ze dne 15. prosince 2016, o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků.
- Česko. Ministerstvo financí ČR. Vyhláška č. 429/2017 Sb. ze dne 1. prosince 2017, o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a dani z příjmů.
- Česko. Ministerstvo financí ČR. Zpráva MF č. 1/2017 ze dne 27. ledna 2017, pro finanční orgány obcí a krajů [online]. [cit. 20. 12. 2018] ISSN 1803-6082. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2017/zpravy-mf-cislo-1-2017-27433>.
- Česko. Ministerstvo financí ČR. Zpráva MF č. 1/2018 ze dne 26. ledna 2018, pro finanční orgány obcí a krajů [online]. [cit. 20. 12. 2018] ISSN 1803-6082. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2018/zpravy-mf-cislo-1-2018-30805>.
- Česko. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 23/2017 Sb. ze dne 17. ledna 2017, o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 243/2000 Sb. ze dne 29. června 2000, o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 338/1992 Sb. ze dne 4. května 1992, o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů.

Česko. Zákon č. 565/1990 Sb. ze dne 13. prosince 1990, o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Interní a ostatní materiály

Finanční úřad pro Středočeský kraj - relativní výnos daně z nemovitých věcí obce Všenory

Finanční úřad pro Středočeský kraj - rozdíl mezi vyměřenou a vybranou sumou daně z nemovitých věcí obce Všenory

Rozvaha obce Všenory za roky 2013-2017

Usnesení č. 1/2014 ze zasedání Zastupitelstva obce Všenory, konaného dne 13. 11. 2014

Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí (FIN 2-12 M) za roky 2006-2017

Zápis č. 20/2017 ze zasedání Zastupitelstva obce Všenory, konaného dne 19. 12. 2017

Zápis č. 1/2018 ze zasedání Zastupitelstva obce Všenory, konaného dne 1. 11. 2018

Zápis č. 2/2018 ze zasedání Zastupitelstva obce Všenory, konaného dne 29. 11. 2018

8 Přílohy

Příloha A Algoritmus ukazatelů SIMU do r. 2016 (včetně)

Číslo sloupce (viz Příloha č. 2)	Ukazatel	Zdroj údajů			Poznámka
1	Počet obyvatel obce	ČSÚ			
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - Třída 1+2+3+4 (po konsolidaci)	Konsolidace provedena dle vyhlášky Ministerstva financí č. 449/2009 Sb. RS - rozpočtová skladba
3	Úroky	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položka 5141	
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položky 8112, 8122, 8212, 8222, 8114, 8124, 8214, 8224	
5	Dluhová služba celkem	Součet sloupců 3 a 4			
6	Ukazatel Dluhové služby (v %)	Podíl sloupce 5 a 2			
7	Aktiva celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	Aktiva	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	PO - příspěvková organizace
8	Cizí zdroje	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
9	Stav na bankovních účtech celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	SÚ 068, 231, 236, 241, 244 (u obcí) + SÚ 068, 241, 243, 244 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	SÚ - syntetický účet
10	Úvěry a komunální dluhopisy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 281, 282, 283, 451, 453 (u obcí) + SÚ 281, 451 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
11	PNFV a ostatní dluhy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 289, 322, 326, 362, 452, 456, 457 (u obcí) + SÚ 289, 326, 452 (u PO)	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	PNFV - přijatá návratná finanční výpomoc
12	Zadluženost celkem	Součet sloupců 10 a 11			
13	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	Podíl sloupce 8 a 7			
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	Podíl sloupce 12 a 8			
15	8-leté saldo	Finanční výkaz FIN 2-12 M	ř. 4440 (část IV. výkazu)	součet výsledků od počátku roku za posledních 8 let	
16	Oběžná aktiva	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - NETTO"	B.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
17	Krátkodobé závazky	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D. III.	Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO	
18	Celková likvidita	Podíl sloupce 16 a 17			

zdroj: Ministerstvo financí ČR (2012)

Příloha B Algoritmus ukazatelů SIMU od r. 2017

Číslo ukazatele	Ukazatel	Zdroj údajů			Poznámka
1	Počet obyvatel	ČSÚ			
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	Finanční výkaz FIN 2-12 M	ř. 4200 (část IV. výkazu)	RS - Třída 1+2+3+4 (po konsolidaci)	Konsolidace provedena dle vyhlášky Ministerstva financí č. 5/2014 Sb. RS - rozpočtová skladba
3	Úroky	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položka 5141	
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Finanční výkaz FIN 2-12 M		RS - položky 8112, 8122, 8212, 8222, 8114, 8124, 8214, 8224	
5	Dluhová služba celkem	Součet ukazatelů 3 a 4			
6	Ukazatel Dluhové služby (v %)	Podíl ukazatelů 5 a 2			
7	Průměr příjmů za poslední 4 roky	Finanční výkaz FIN 2-12 M		průměr ukazatele 2 za poslední 4 roky	
8	Zadluženost	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457		SÚ - syntetický účet
9	Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)	Podíl ukazatelů 8 a 7			
10	Aktiva celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	Aktiva		
11	Cizí zdroje	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D.		
12	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	Podíl ukazatelů 11 a 10			
13	Oběžná aktiva	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - NETTO"	B.		
14	Krátkodobé závazky	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	D. III.		
15	Celková likvidita	Podíl ukazatelů 13 a 14			
16	Stav na bankovních účtech	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	SÚ 068, 231, 236, 241, 244		
17	Stav na bankovních účtech zřízených příspěvkových organizací	Účetní výkaz - Rozvaha příspěvkové organizace, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	SÚ 068, 241, 243, 244	součet výkazů za zřízené příspěvkové organizace	
18	Zadluženost zřízených příspěvkových organizací	Účetní výkaz - Rozvaha příspěvkové organizace, sloupec "BĚŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 281, 289, 326, 451, 452	součet výkazů za zřízené příspěvkové organizace	

zdroj: Ministerstvo financí ČR (2018)